

STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE PROMINA

2021. - 2027.

Oklaj,
Kolovoz 2020.

Sadržaj

1. Predgovor načelnika	3
2. Uvod	4
3. Metodologija.....	5
4. Analiza društveno-ekonomske situacije.....	7
4.1. Geoprostorno obilježje Općine Promina	7
4.2. Društvo	8
4.2.1. Demografska struktura	8
4.2.2. Usluge socijalne skrbi	17
4.2.3. Usluge zdravstvene skrbi	19
4.2.4. Udruge	20
4.2.5. Društvena infrastruktura	24
4.2.6. Obrazovanje	25
4.3. Gospodarstvo	27
4.3.1. Opća gospodarska kretanja	27
4.3.2. Tržište rada	28
4.3.3. Malo i srednje poduzetništvo	34
4.3.4. Poduzetnička infrastruktura	35
4.3.5. Poljoprivreda	37
4.3.6. Mineralne sirovine	41
4.3.7. Turizam	44
4.4. Infrastruktura i zaštita okoliša	45
4.4.1. Prometna infrastruktura	46
4.4.2. Vodoopskrba i odvodnja	46
4.4.2.1. Vodovod	46
4.4.2.2. Odvodnja fekalnih, otpadnih i oborinskih voda	47
4.4.3. Elektroenergetski sustavi	48
4.4.4. Odlaganje otpada	48
4.4.5. Telekomunikacije	48
5. SWOT analiza	49
6. Vizija, misija i strateški ciljevi	59
7. Opis ciljeva, prioriteta i mjera	62

8. Usklađenost Strategije sa strateškim dokumentima na županijskoj, nacionalnoj i europskoj razini	88
9. PROVEDBA STRATEGIJE	90
10. PRAĆENJE I VREDNOVANJE STRATEGIJE	90
11. PRILOZI	92
11. 1. Akcijski plan provedbe Strategije razvoja Općine Promina za 2021. godinu.....	92
POPIS TABLICA	95
POPIS GRAFIKONA	95

1. PREGOVOR NAČELNIKA OPĆINE PROMINA

Općina Promina pokrenula je proces izrade novoga strateškog dokumenta radi usklađivanja ciljeva razvoja Općine s trenutnim potrebama, kao i usklađivanja strategije razvoja Općine s ciljevima strategije razvoja Europske unije i Republike Hrvatske u sljedećih sedam godina.

Naša nova Strategija uzela je u obzir provedene projekte, kao i rezultate vrednovanja provedbe Strategije razvoja Općine Promina 2014. - 2020. Rezultati vrednovanja ove Strategije pokazali su da je veći dio planiranih ciljeva ostvaren, dok su projekti koji doprinose ostvarenju dosad nerealiziranih ciljeva ili u procesu izrade ili u procesu provedbe. Navedeno je jasan pokazatelj da smo prethodnu Strategiju planirali uzevši u obzir kako potrebe građana, tako i vanjske okolnosti kao mogućnost razvoja Općine. Posebno treba istaknuti napore koje smo uložili u razvoj lokalnog gospodarstva, kao što su stvaranje preduvjeta za postavljanje fotonaponskih elektrana koje će predstavljati temelj održivog razvoja naše Općine uz korištenje lokalnih resursa. Osim održive ekonomske infrastrukture, razvijali smo i društvenu infrastrukturu kojom smo željeli stvoriti preduvjete za kvalitetan život naših građana na ovom području, smanjenje depopulacije i povratak mladih na područje naše Općine.

Buduća Strategija razvoja Općine obuhvaća razdoblje od sedam godina, a nastajala je u izvanrednoj situaciji uzrokovanoj epidemijom koronavirusa. Navedeno nas je primoralo da u skladu s ovom izvanrednom situacijom razmišljamo o novim prioritetima razvoja kao što su proizvodnja hrane, iskorištavanje prednosti koje donosi život u slabo naseljenim područjima, kao i polaganje većih napora u korištenje informacijsko-komunikacijskih tehnologija te edukaciju svih građana za njezinu primjenu. Neizvjesno postpandemijsko razdoblje te neizvjesna gospodarska situacija uzrokovana njime predstavlja veliki izazov za razvoj naše Općine u sljedećih sedam godina. Tome trebamo pridodati i posljedice klimatskih promjena, kao i maksimalno korištenje mogućnosti koje daju dostupni strukturni i investicijski fondovi Europske unije.

Ovim putem zahvalio bih se građanima Općine Promina koji su aktivno sudjelovali u izradi ove Strategije, ali i djelatnicima Općine, poduzetnicima i djelatnicima lokalnih udruga koji su sudjelovali na sastancima te dali svoj doprinos u kreiranju vizije razvoja Općine u sljedećih sedam godina. Na nama je sada da zajedničkim snagama doprinesemo i njenom ostvarenju kroz realizaciju projekata navedenih u našoj Strategiji.

Okraj, kolovoz 2020.

Tihomir Budanko, načelnik

2. UVOD

Strategija razvoja Općine Promina dokument je koji omogućuje sveukupni razvoj Općine uz maksimalno korištenje njenih resursa, ali i iskorištavanje mogućnosti koje postoje na regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini. Jasno definiran pravac razvoja Općine u sljedećih sedam godina omogućava učinkovito i transparentno trošenje resursa i financijskih sredstava na realizaciju projekata koji su od primarne važnosti za podizanje kvalitete života na području Općine, a u čijem su definiranju sudjelovali dionici iz različitih sektora u zajednici. Na taj način omogućili smo primjenu pristupa razvoju koji uzima u obzir lokalne potrebe i probleme, kao i lokalne snage i mogućnosti. Ujedno ovaj dokument omogućuje usklađivanje lokalnih ciljeva razvoja s ciljevima razvoja na nacionalnoj i europskoj razini, a što je i preduvjet za korištenje europskih strukturnih i investicijskih fondova zajedno sa sredstvima Općine.

Osim jasno definiranih smjernica razvoja, definirani su i pokazatelji koje moramo ostvariti u sljedećem razdoblju, što predstavlja temelj objektivnog praćenja i vrednovanja ostvarenja ciljeva Strategije.

Ciljevi izrade ovoga strateškog dokumenta su:

- jasno definiranje vizije razvoja u sljedećem sedmogodišnjem razdoblju;
- definiranje ciljeva, prioriteta i mjera razvoja polazeći od rezultata SWOT analize;
- definiranje provedbene strukture te izvora financijskih sredstava za uspješnu provedbu Strategije;
- definiranje objektivno provjerljivih pokazatelja za praćenje i vrednovanje provedbe Strategije;
- otvaranje mogućnosti za bolje korištenje vlastitih resursa, kao i sredstava iz strukturnih i investicijskih fondova Europske unije (u daljnjem tekstu: ESI).

3. METODOLOGIJA

Izrada Strategije razvoja Općine Promina za razdoblje 2021. - 2027. temelji se na sljedećim nacionalnim zakonskim propisima koji uređuju strateško planiranje i upravljanje razvojem u Republici Hrvatskoj (RH):

- Zakon o strateškom planiranju i upravljanju razvojem RH (NN 123/17),
- Uredba o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 89/2018),
- Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019),
- Uredba o načinu ustrojavanja, sadržaju i vođenju središnjeg elektroničkog registra razvojnih projekata (NN 42/2018),
- Pravilnik o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 6/2019),
- Upute za korištenje informacijskog sustava za strateško planiranje i upravljanje razvojem (3. 1. 2019.),
- Zakon o proračunu (NN 87/08., 136/12. i 15/15.).

Navedeni zakonski propisi omogućuju postavljanje integriranog sustava praćenja, izvješćivanja vrednovanja učinka strateških dokumenata, povezivanje lokalnih i regionalnih s nacionalnim prioritetima i dugoročnim razvojnim ciljevima i politikama, kao i povezivanje financijskog i strateškog planiranja na svim razinama.

Zakon o strateškom planiranju i upravljanju razvojem RH definira sljedeća načela strateškog planiranja i upravljanja razvojem, a kojih smo se držali i pri izradi ovoga Strateškog dokumenta:

- načelo točnosti i cjelovitosti,
- načelo učinkovitosti i djelotvornosti,
- načelo odgovornosti i usmjerenosti na rezultat,
- načelo održivosti,
- načelo partnerstva,
- načelo transparentnosti.

Strateški plan izradila je Radna skupina koju su činili dionici iz različitih sektora (djelatnici Općine, poduzetnici, članovi OPG-ova, lokalnih udruga te zainteresirani građani). Za vođenje cijelog procesa, kao i za izradu finalnog dokumenta, angažirana je vanjska stručnjakinja. Sam proces izrade dokumenta provodio se u nekoliko koraka. Cijelom procesu izrade novog dokumenta prethodilo je vrednovanje i analiza provedbe Strategije razvoja Općine Promina 2014. - 2020. Analiza provedbe prethodne Strategije izvršena je kroz anketiranje dionika o ostvarenim ciljevima i rezultatima. Rezultati su predstavljani Radnoj skupini kao uvod u izradu nove Strategije. Pri izradi Strategije uzeli smo u obzir i strateške prioritete razvoja Republike Hrvatske do 2030., tj. Nacionalne razvojne strategije (NRS) do 2030. godine.

Sama izrada Strategije razvoja Općine Promina provodila se kroz sljedeće korake:

Korak 1. Izrada analize situacije

Analiza situacije predstavlja podlogu za izradu nove razvojne strategije pri čemu se vodilo računa da se za pripremu i izradu strateškog dokumenta moraju koristiti pouzdani, provjerljivi i usporedivi podaci. U skladu s tim članovi Radne skupine na sastanku su identificirali izvore podataka koji su se koristili za izradu detaljne analize društveno-gospodarske situacije. Analizom situacije obuhvaćena su sljedeća

područja: geoprostorna obilježja, društvo (demografska struktura, socijalne usluge i zdravstvo, odgoj i obrazovanje, kultura i očuvanje tradicije, civilno društvo), gospodarstvo (poduzetništvo, poljoprivreda i ruralni razvoj, turizam i ugostiteljstvo), infrastruktura i zaštita okoliša (promet, telekomunikacije, vodoopskrba, odvodnja, energetske sustavi i odlaganje otpada).

Korak 2. Definiranje vizije, ciljeva i prioriteta Strategije

SWOT analiza (snage, slabosti, prijetnje i mogućnosti) izvršena je za svako od područja obuhvaćenih analizom situacije. Sama analiza provedena je kroz anketiranje dionika koji predstavljaju različite sektore (profitni, javni i neprofitni). Rezultati ankete prezentirani su na sastanku Radne skupine gdje je SWOT analiza nadopunjena i usklađena s rezultatima analize situacije (korak 1). Temeljem rezultata SWOT analize definirana je vizija razvoja Općine za sljedećih sedam godina, kao i ciljevi i prioriteti Strategije. U obzir smo uzeli i prioritete razvoja Nacionalne razvojne strategije do 2030. Pri razradi ciljeva i prioriteta vodili smo se načelom učinkovitosti i djelotvornosti. Za svaki cilj, odnosno prioritet, identificirane su mjere Strategije. Svaka mjera označava jedan ili više konkretnih projekata.

Korak 3. Definiranje plana provedbe Strategije

U ovoj fazi Radna skupina je utvrdila tko je nositelj prioriteta Strategije, odnosno pojedinih mjera, te koje su uloge i odgovornosti određenih dionika u provedbi mjera. Također utvrđen je način praćenja Strategije te izvještavanja o napretku provedbe u skladu s gore navedenim zakonskim propisima. Sustav praćenja temeljen je na objektivno provjerljivim pokazateljima u skladu s ciljevima i prioritetima Strategije.

Korak 4. Izrada Akcijskog plana

Nakon javne rasprave, na radionici je definiran i Akcijski plan za provedbu Strategije za razdoblje od dvije godine. Za to razdoblje definirani su prioritetni projekti, kao i izvori njihova financiranja. Akcijski plan sadrži podatke o ciljevima i aktivnostima, razdoblju provedbe aktivnosti, međusobnoj povezanosti, troškovima te pokazateljima provedbe.

4. ANALIZA DRUŠTVENO-EKONOMSKE SITUACIJE

4.1. Geoprostorno obilježje Općine Promina

Općina Promina (s centralnim naseljem Oklaj) smještena je u središnjem dijelu zagorskog područja Šibensko-kninske županije, na južnim padinama istoimene planine i kraške zaravni, uz srednji dio rijeke Krke. Općinu Promina čini devet katastarskih općina: Oklaj, Razvođe, Lukar, Suknovci, Puljane, Matase, Čitluk, Mratovo i Bogatić, ukupne površine 139,41 km², zauzimajući 4,65% cjelokupne površine županije, što je srednja vrijednost u odnosu na površine ostalih općina i gradova. Svojim položajem u širem prostoru nalazi se na podjednakoj udaljenosti od dvaju glavnih naselja u zagorskom području županije, Drniša (14,22 km) i Knina (16,41 km) prema kojima i pokazuje glavne gravitacijske tokove. Općina Promina pripada drniškoj zagori, koja, uz samu Prominu, pokriva područja jedinica lokalne samouprave gradova Drniš, Skradin i Vodice, te općina Biskupija, Ervenik, Kistanje, Pirovac, Ružić, Tisno, Tribunj, Unešić i Bilice. Općina obuhvaća veliki dio površine Nacionalnog parka Krka.

Nova Općina Promina formirana je izdvajanjem dijela teritorija bivše Općine Drniš te obuhvaća sljedeća naselja: Bobodol, Bogatić, Čitluk, Ljubotić, Lukar, Matase, Mratovo, Oklaj, Puljane, Razvođe i Suknovci. Naselje Oklaj općinsko je središte.

Sagledavajući područje Općine u odnosu na užu prostorno–funkcionalnu podjelu, ono se svrstava u subregionalno područje grada Drniša zajedno s općinama Ružić i Unešić. Prometno i funkcionalno glavno naselje Oklaj primarno gravitira prema gradu Drnišu, iako i veze prema gradu Kninu također zauzimaju značajno mjesto u protoku robe i radnog stanovništva na ovom području. Naselje Oklaj kao općinsko središte, kroz sustav središnjih naselja utvrđenih županijskim planom, pokazuje svoj značaj na užem prostoru Općine kroz koncentraciju radnih, gospodarskih i javnih sadržaja. Nalazi se oko 14 kilometra sjeverozapadno od Drniša i oko 15 kilometara jugozapadno od Knina.

Općina Promina nalazi se u III. skupini jedinica lokalne samouprave (one JLS koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u drugoj četvrtini ispodprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave).

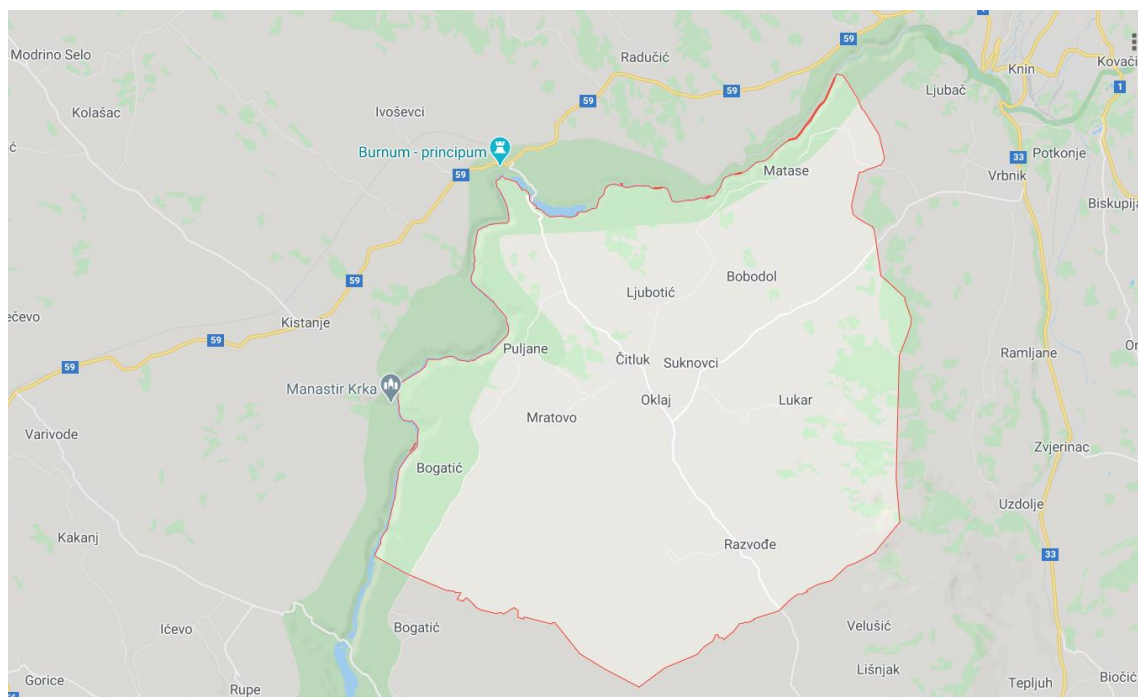
Geomorfološke značajke. Područje Općine Promina prema zemljopisnoj regionalizaciji pripada mikroregiji bukovačko-prominskog kraja južnohrvatskog primorja, odnosno centralnom dijelu prominsko-drniškog prostora, a prema krajobraznim obilježjima pripada Dalmatinskoj zagori. U morfološkom smislu može se podijeliti u tri dijela. U istočnom dijelu na području Razvođa i Lukara nalazi se brdsko-planinski reljef koji čine sjeverozapadni dijelovi planine Promine s vrhom Mala Promina visine 679 m n/m. Drugi i najveći dio predstavlja kršku zaravan u središnjem dijelu općine prosječne visine 250 m n/m. Najmanji dio zauzima kanjon rijeke Krke na zapadu, gdje je ujedno i granica Nacionalnog parka Krka. Dužina zapadne i sjeverne granice općine koju zatvara rijeka Krka iznosi oko 26 km (36% ukupne dužine rijeke). Na toj se dužini gornji rub kanjona Krke od Zelića na sjeveru do Popovića (D. Bogatić) na jugu spušta od 300 m n/m do 242 m n/m, a dno kanjona od 212 m n/m do 75 m n/m. Proizlazi da se na tom potezu dubina kanjona povećava s 88 m na sjeveru do 167 m na jugu. Sama rijeka ovdje ima pad od 137 m (56% od ukupnog pada cijelog toka). Na prostoru kojeg obuhvaća teritorij općine niz je slapišta te hidroelektrana. Rijeka je sastavni dio Nacionalnog parka Krka koji na području Općine Promina zauzima 19,61 km² (18% od ukupne površine parka).

Klimatske značajke. Klima zapadnog dijela prominske visoravni između rijeke Krke i Čikole (sjeverozapadni dio Miljevačkog platoa) mješavina je kontinentalne i mediteranske klime, vrućih ljeta te hladnih i burovnih zima. Vjetrovi koji pušu su velebitska i dinarska bura, jugo, maestral, istočnjak i

zapadnjak te jugoistočnjak. Klimatske prilike i geomorfološka građa općine povoljni su za razvoj gotovo svih vrsta gospodarskih djelatnosti.

Slika 1: Prostorni smještaj Općine Promina u Šibensko-kninskoj županiji

Izvor: googlemaps (22. 8. 2020.)

4.2. Društvo

4.2.1. Demografska struktura

Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine, Općina Promina broji 1.136 stanovnika. Kao i sve općine na području Šibensko-kninske županije, ali i gotovo cijelo područje Republike Hrvatske, i ovaj prostor bilježi depopulacijske trendove koji su bili izrazito jaki u razdoblju 1991. - 2001. godine kada se broj stanovnika smanjio za 48,8%. U kasnijem razdoblju stopa pada broja stanovnika značajno se smanjila. Prema Državnom zavodu za statistiku stanovništvo živi u 11 naselja što prikazuje sljedeća tablica.

Tablica 1. Popis stanovništva po naseljima u 1991. - 2011. godini

NASELJE	Broj stanovnika			Godišnja stopa rasta /pada 1991./2011.
	1991.	2001.	2011.	
Bobodol	182	20	23	-9,82%
Bogatić	104	48	24	-7,06%
Čitluk	272	158	112	-4,33%
Lukar	214	111	78	-4,92%

Ljubotić	113	53	35	-5,82%
Matase	172	77	50	-5,99%
Mratovo	204	86	56	-6,25%
Oklaj	485	401	469	-0,16%
Puljane	159	69	52	-5,43%
Razvođe	507	193	170	-5,31%
Suknovci	162	101	67	-4,31%
UKUPNO	2.574	1.317	1.136	-4,00%

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 1991., 2001. i 2011.

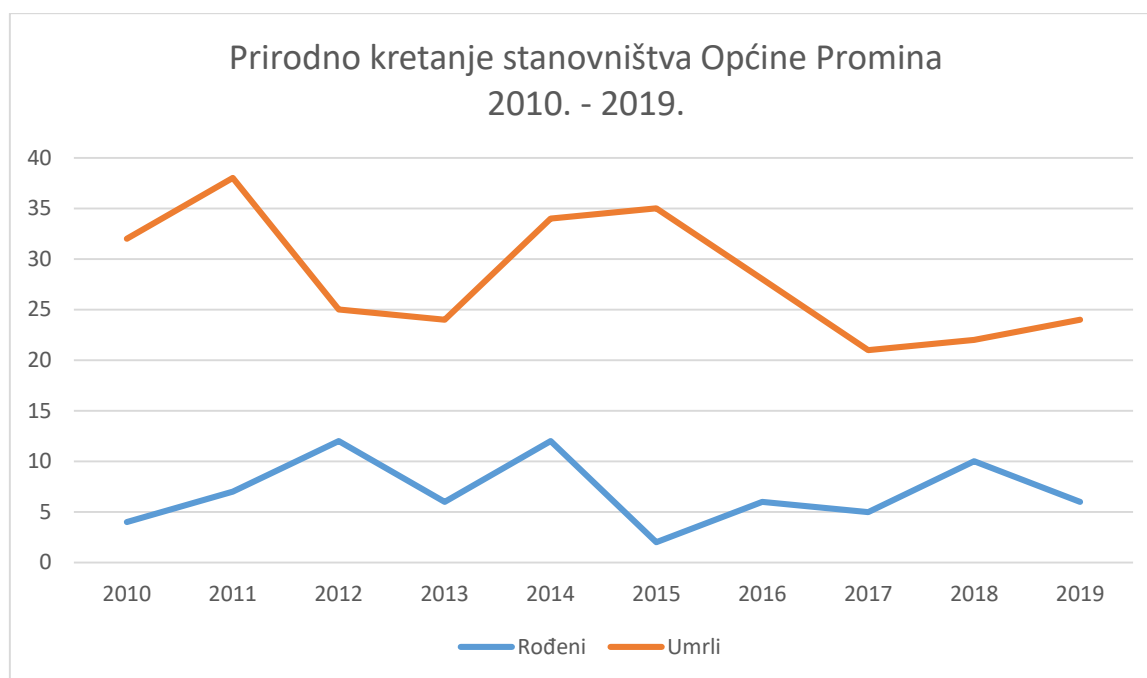
Iz tablice je vidljivo da su najveću godišnju stopu pada stanovništva imala naselja Bobodol te Bogatić, dok je najmanja stopa pada stanovništva vidljiva u naselju Oklaj i Suknovci. U odnosu na 2001. vidljiv je porast broja stanovnika u Oklaju (prosječna godišnja stopa rasta 1,6%) i Bobodolu (prosječna godišnja stopa rasta 1,4%).

Tablica 2. Prirodno kretanje stanovništva Općine Promina

Godina	Broj rođenih	Broj umrlih	Prirodni prirast	Broj sklopljenih brakova	Vitalni indeks
2010.	4	32	-28	5	12,50
2011.	7	38	-31	8	18,40
2012.	12	25	-13	3	48,00
2013.	6	24	-18	6	25,00
2014.	12	34	-22	4	35,30
2015.	2	35	-33	2	5,70
2016.	6	28	-22	3	21,40
2017.	5	21	-16	7	23,80
2018.	10	22	-12	7	45,50
2019.	6	24	-18	4	25,00

Izvor: Državni zavod za statistiku

Grafikon 1. Prirodno kretanje stanovništva u posljednjih deset godina

Izvor: Državni zavod za statistiku

U posljednjih deset godina vidljiva je negativna stopa prirodnog prirasta koja se kretala od -31 (2011. godine) do -12 (2018. godine) što nije neobično s obzirom na dobnu strukturu stanovništva i prevladavanje osoba starije životne dobi po posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine. Vidljiv je i vrlo mali broj sklopljenih brakova.

Prosječna gustoća stanovništva po posljednjem popisu stanovnika iznosila je 8,14 st./km², dok je prosječna gustoća stanovnika u Šibensko-kninskoj županiji 36,7 st./km². Iz navedenog je vidljivo da je područje Općine rjeđe naseljeno područje.

Tablica 3. Prosječna gustoća stanovnika st./km²

Općina Promina	Broj stanovnika		Prosječna gustoća stanovnika st./km	
	2001.	2011.	2001.	2011.
	1.317	1.136	9,44	8,14

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2001. i 2011.

U Općini Promina živi 528 osoba muškog spola (46,48%) i 608 osoba ženskog spola (53,52%). Od ukupnog broja stanovnika 551 osoba (48,40%) ulazi u skupinu radno sposobnog stanovništva (15 – 64 godine), od čega je 297 muškaraca i 254 žene. 517 osoba je starosti između 60 i 65 godina. Najmanji broj stanovnika nalazi se u starosnoj skupini od 0 do 6 godina, tj. 54 osobe (4,75%). Navedeno ukazuje na relativno visoku životnu dob stanovnika. Prosječna životna dob stanovnika je 52,3 godina (47,7 godina za muškarce i 56,4 godina za žene). To je više i od regionalnog prosjeka (prosječna životna dob stanovnika 44,1 godina) i nacionalnog prosjeka (41,7 godina). Indeks starenja na području Općine iznosi 263,8, a koeficijent starenja 45,5. Općina Promina ulazi u deset najstarijih općina u Republici Hrvatskoj (izvor: <http://www.iszd.hr/HRstat>) te se nalazi na osmom mjestu po starosti stanovništva u RH. S obzirom na očekivanu životnu dob koja je u Šibensko-kninskoj županiji za muškarce iznosila 74,46

godine (državni prosjek: 73,98 godine), a za žene 80,29 godine (državni prosjek: 80,43 godine), očekuje se nastavak trenda starenja stanovništva u Općini.

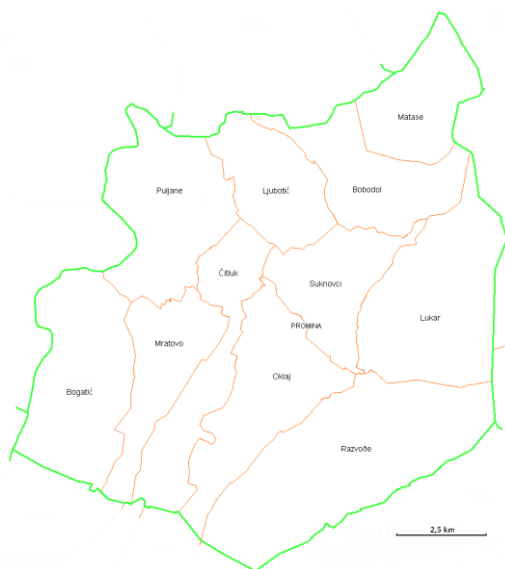
Tablica 4. Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, 2011. godina

	Spol	Ukupno	Starost																			
			0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95 i više
Općina Promina	sv.	1.136	36	42	60	58	40	47	45	32	49	57	74	79	70	74	93	97	99	63	17	4
	m	528	18	23	33	29	18	30	24	18	19	40	40	46	33	44	37	31	30	12	2	1
	ž	608	18	19	27	29	22	17	21	14	30	17	34	33	37	30	56	66	69	51	15	3
Naselja																						
Bobodol	sv.	23	1	2	1	2	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	3	3	5	-	-	-
	m	12	1	2	1	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	3	-	-	-
	ž	11	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	1	1	-	2	3	2	-	-	-
Bogatić	sv.	24	-	-	1	-	-	-	1	-	2	1	1	2	-	1	2	6	4	2	1	-
	m	12	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	2	-	1	-	2	2	1	1	-
	ž	12	-	-	1	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	2	4	2	1	-	-
Čitluk	sv.	112	4	7	8	4	3	4	2	6	5	3	5	15	10	9	7	9	5	5	-	1
	m	62	1	4	3	4	1	2	2	2	2	3	2	11	5	6	5	3	4	1	-	1
	ž	50	3	3	5	-	2	2	-	4	3	-	3	4	5	3	2	6	1	4	-	-
Lukar	sv.	78	2	2	2	3	3	2	3	-	4	6	4	9	5	8	7	5	7	4	2	-
	m	34	-	-	1	1	2	1	2	-	2	4	2	5	2	4	4	1	3	-	-	-
	ž	44	2	2	1	2	1	1	1	-	2	2	2	4	3	4	3	4	4	4	2	-
Ljubotić	sv.	35	1	-	-	-	1	2	2	2	1	-	1	5	1	2	7	4	2	2	2	-
	m	15	1	-	-	-	-	-	2	2	1	-	1	2	1	1	3	-	-	-	1	-
	ž	20	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	3	-	1	4	4	2	2	1	-
Matase	sv.	50	2	-	-	2	1	-	1	2	1	4	5	3	4	4	11	2	4	1	3	-
	m	25	2	-	-	1	1	-	-	2	1	3	5	1	2	2	4	-	1	-	-	-
	ž	25	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	2	2	2	7	2	3	1	3	-
Mratovo	sv.	56	3	2	3	2	1	2	2	2	2	1	5	3	3	8	4	5	5	2	1	-
	m	28	2	2	3	1	-	1	2	1	1	1	1	2	1	5	2	3	-	-	-	-
	ž	28	1	-	-	1	1	1	-	1	1	-	4	1	2	3	2	2	5	2	1	-
Oklaj	sv.	469	17	21	28	29	23	30	19	18	20	27	27	20	23	18	23	40	41	36	7	2
	m	204	7	8	17	13	11	20	9	11	6	18	13	10	10	12	8	16	9	6	-	-
	ž	265	10	13	11	16	12	10	10	7	14	9	14	10	13	6	15	24	32	30	7	2

	Spol	Ukupno	Starost																			
			0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95 i više
Puljane	sv.	52	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	5	7	8	10	5	4	3	7	1	-
	m	21	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1	4	2	4	4	1	1	2	-	-
	ž	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	3	6	6	1	3	2	5	1	-
Razvođe	sv.	170	4	7	12	9	7	5	11	2	8	9	15	11	6	11	19	14	16	3	-	1
	m	80	2	7	7	4	2	4	5	-	2	6	9	7	3	7	4	4	6	1	-	-
	ž	90	2	-	5	5	5	1	6	2	6	3	6	4	3	4	15	10	10	2	-	1
Suknovci	sv.	67	2	1	5	7	1	1	4	-	5	4	5	3	9	2	5	5	7	1	-	-
	m	35	2	-	1	4	1	1	2	-	2	3	4	2	7	1	2	1	1	1	-	-
	ž	32	-	1	4	3	-	-	2	-	3	1	1	1	2	1	3	4	6	-	-	-

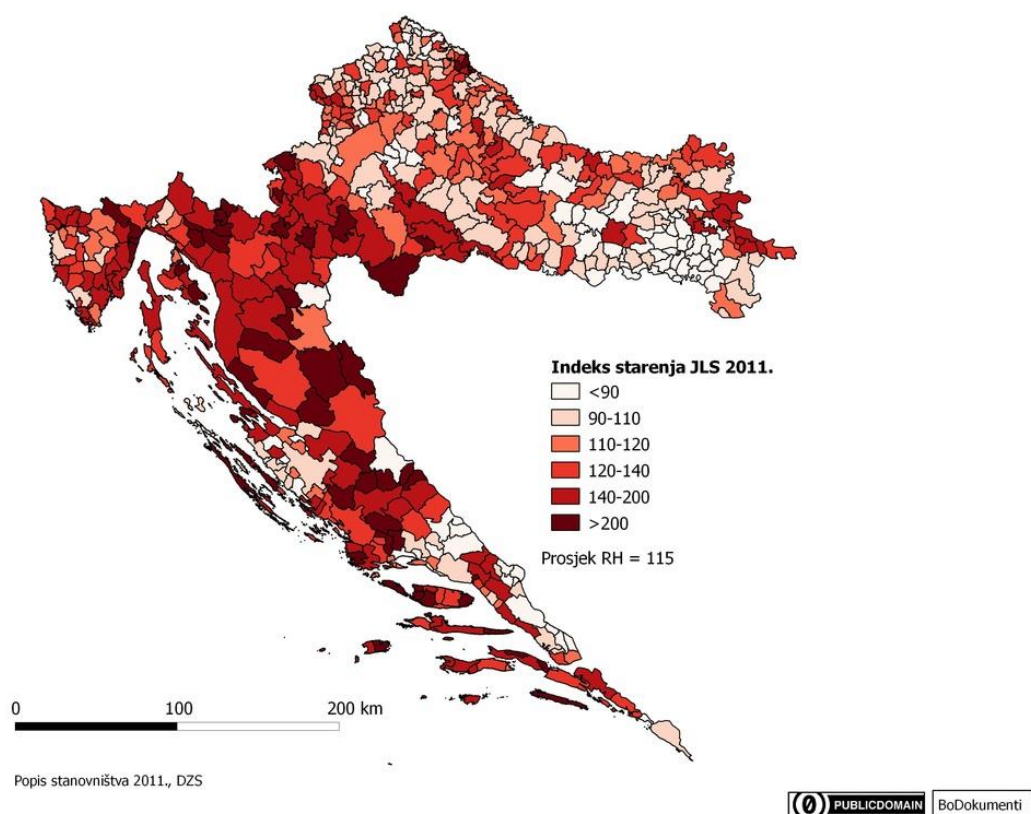
Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2011.

Slika 2: Raspored područja naselja u Općini Promina

Izvor: Općina Promina

Slika 3: Indeks starenja JLS 2011.

Izvor: <http://regionalni.weebly.com/karte.html>

Po indeksu starenja Općina Promina ulazi u područja s visokim indeksom starenja koji iznosi 263,8, dok za Šibensko-kninsku županiju indeks starenja iznosi 146,1. Ovaj prosjek znatno je viši u odnosu na nacionalni prosjek koji iznosi 115.

Na potonjoj tablici prikazan je procijenjeni broj stanovnika u Promini do 2018. godine iz čega je vidljivo da je broj stanovnika u stalnom opadanju.

Tablica 5: Procjena broja stanovnika općine Promina 2011. - 2018. godine

2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
1.101	1.082	1.035	1.023	1.009	1.007	995	994

Izvor: Državni zavod za statistiku, Gradovi u statistici

Migracija stanovništva

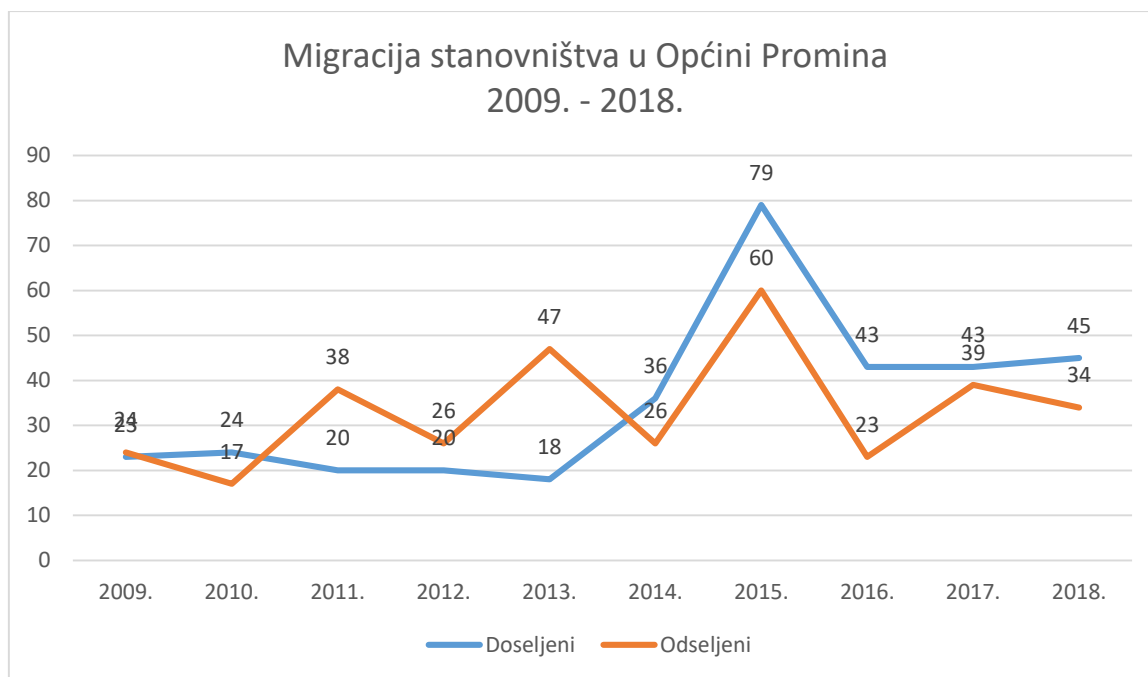
Tablica 6. Migracija stanovnika 2009. – 2018.

Godina	Dospeljeni			Odseljeni		
	Iz grada/općine ŠKŽ	Iz druge županije	Iz inozemstva	U grad/općinu ŠKŽ	U drugu županiju	U inozemstvo
2009.	16	4	1	10	9	3
2010.	15	6	2	5	9	2
2011.	7	8	3	16	17	3
2012.	9	7	2	13	9	2
2013.	6	9	1	18	19	8

2014.	12	17	1	4	13	3
2015.	34	19	1	10	17	8
2016.	23	12	2	4	10	3
2017.	16	15	8	8	16	11
2018.	21	14	4	12	14	2

Izvor: Državni zavod za statistiku

Grafikon 2. Migracija stanovništva 2009. – 2018.

Izvor: Državni zavod za statistiku

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku od 2014. godine zabilježeni su pozitivni migracijski trendovi, tj. broj doseljenih u Općinu Promina veći je u odnosu na broj odseljenih. Najveći broj doseljenih (79) zabilježen je 2015. godine, a iste godine zabilježen je i visok broj odseljenih s područja Općine (60). Migracije stanovnika događaju se u većem broju unutar same Šibensko-kninske županije, a nešto manji broj odnosi se na migracije u inozemstvo (2017. zabilježen je najveći broj iseljavanja u inozemstvo kada je iz Općine odselilo 11 stanovnika).

Obrazovna struktura stanovništva

U strukturi stanovništva starijoj od 15 godina od 998 stanovnika 410 završilo je srednju školu, 182 osnovnu školu, a svega 77 je visokoobrazovano. Čak 107 osoba je bez škole. Najviše radno sposobnog stanovništva ima završenu srednju školu. Među radno sposobnim stanovništvom najviše je onih koji su završili srednju školu (62,8%), a nakon toga slijede oni koji su završili osnovnu školu (23,05%) te visokoobrazovano radno stanovništvo s udjelom od 10,9%. Nepovoljna obrazovna struktura stanovništva uzrokovana je i odlaskom mladih visokoobrazovanih osoba u veće gradove nakon završene škole. Iz usporedbe podataka obrazovne strukture stanovništva starijeg od 15 godina i radno sposobnog stanovništva vidljivo je da su mlađe generacije obrazovanije od starijih. Također je

povoljnija obrazovna struktura muške populacije u odnosu na žensku u ukupnoj strukturi stanovništva, dok je kod radno sposobnog stanovništva vidljiv porast broja žena u visokom obrazovanju.

Tablica 7. Obrazovna struktura stanovništva, 2011. godina

Spol	Ukupno	Bez škole	1-3 razreda osnovne škole	4-7 razreda osnovne škole	Osnovna škola	Srednja škola	Visoko obrazovanje			
							Svega	Stručni studij	Sveučilišni studij	Doktorat znanosti
Ukupno stanovnika (sv)	998	107	62	159	182	410	77	42	34	1
Ukupno stanovnika (m)	454	11	10	56	82	254	41	23	18	0
Ukupno stanovnika (ž)	544	96	52	103	100	156	36	19	16	1
Radno sposobno stanovništvo (sv)	551	4	1	13	127	346	60	30	29	1
Radno sposobno stanovništvo (m)	297	3	0	4	58	202	29	15	14	0
Radno sposobno stanovništvo (ž)	254	1	1	9	69	144	31	15	15	1

Izvor: Državni zavod za statistiku

Stanovanje

Prema Posljednjem popisu stanovništva Općina Promina broji ukupno 454 kućanstava, od čega su 253 obiteljska kućanstva. Najbrojnija obiteljska kućanstva ona su s dva člana (124 ili 49,01%) te ona s četiri člana (40 ili 15,81%). Prosječan broj osoba po kućanstvu je 2,39 osoba.

Među neobiteljskim kućanstvima prevladavaju samačka kućanstva u kojima živi većinom stanovništvo starije životne dobi (188 kućanstava ili 93,53% svih neobiteljskih kućanstava) koja čine 41,41% svih kućanstava na području Općine Promina.

447 ili 98,46% kućanstava živi u stambenim jedinicama koje su njihovo vlasništvo ili suvlasništvo. Preostalih 7 ili 1,54% kućanstava živi u stambenim jedinicama gdje su u srodstvu s vlasnikom ili najmoprimcem stana, podstanari su ili koriste stambenu jedinicu po nekoj drugoj osnovi.

Etničke skupine i vjerska pripadnost

U Općini Promina žive većinom Hrvati (1077 ili 94,80%). Od nacionalnih manjina najzastupljeniji su Srbi (40 ili 3,52%). Od ostalih pripadnika nacionalnih manjina na području Općine žive pripadnici albanske, bošnjačke, mađarske, njemačke, slovačke i ukrajinske nacionalnosti.

Tablica 8. Stanovništvo s obzirom na nacionalnu pripadnost, 2011. godina

Ukupno	Hrvati	Albanci	Bošnjaci	Mađari	Nijemci	Slovaci	Srbi	Ukrajinci	Ostali
1136	1077	1	2	1	2	1	40	4	3

Izvor: Državni zavod za statistiku

Najveći broj stanovnika je katoličke vjeroispovijesti (1079 ili 94,98%), zatim pravoslavne vjeroispovijesti (38 ili 3,35%). Od ostalih vjeroispovijesti prisutni su protestanti, ostali kršćani i muslimani.

Tablica 9. Stanovništvo prema vjeroispovijesti, 2011. godina

Ukupno	Katolici	Pravoslavci	Protestanti	Ostali kršćani	Muslimani	Nisu vjernici, ateisti i ne izjašnjavaju se
1136	1079	38	1	3	2	14

Izvor: Državni zavod za statistiku

Podaci o stanovništvu prema razini prihoda

Tablica 10. Stanovništvo prema izvorima sredstava za život po spolu, popis stanovništva 2011.

Opis	Prihodi od stalnog rada	Prihodi od povremenog rada	Prihodi od poljoprivrede	Starosna mirovina	Ostale mirovine	Prihodi od imovine	Socijalne naknade	Ostali prihodi	Povremena potpora drugih	Bez prihoda	Nepoznato
Svi	202	16	17	273	209	-	58	17	18	358	2
M	120	9	10	137	94	-	28	8	8	131	1
Ž	82	7	7	136	115	-	30	9	10	227	1

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2011.

Prema podacima iz Popisa stanovništva 2011. godine na području Općine Promina živi 379 osoba koje imaju poteškoća u obavljanju svakodnevnih aktivnosti (43% muškaraca i 57% žena). Po dobnoj strukturi 75,20% ovih osoba starije je od 65 godina. U odnosu na ukupni broj stanovnika, ova kategorija stanovnika iznosi 33,4% ukupnog broja stanovnika. Navedeni postotak posljedica je visoke životne dobi stanovnika Općine Promina.

Zaključak

Općinu Promina, kao i većinu jedinica lokalnih samouprava u zaleđu Šibensko-kninske županije, karakterizira starenje stanovništva i depopulacija koja je uzrokovana odlaskom mladih, kao i većim brojem umrlih od broja rođenih. Starenje stanovništva uzrokuje i veću potrebu za socijalnim uslugama (izvaninstitucionalnim i institucionalnim). S obzirom da je stanovništvo osnovni resurs ukupnog razvoja Općine, u budućem razdoblju potrebno je ulagati velike napore u zadržavanje mlađe populacije, kao i u poticanje naseljavanja Općine mlađim obiteljima (povratak mladih koji su otišli u veće gradove, kao i doseljavanje novih mladih obitelji). Nakon povećanih izdvajanja za novorođenu djecu, jednokratnih potpora za učenike i studente, potpora za sklapanje braka, sufinanciranja prijevoza učenika srednjih škola, pa i novih mjera subvencionirane prodaje zemljišta mladim obiteljima, ukidanje prireza od 5% još je jedna u nizu mjera poticanja demografske obnove i povratka obitelji i mladih u Prominu. Općina Promina u sljedećem razdoblju planira dio građevinske zone staviti u namjenu te izraditi projektnu dokumentaciju za izgradnju sadržaja za mlade obitelji i starije građane (stambene zone za mlade te za starije sobe).

4.2.2. Usluge socijalne skrbi

Za područje Općine Promina nadležan je **Centar za socijalnu skrb Drniš** koji je nadležan i za područje Grada Drniša te općina Unešić i Ružić. Ove četiri jedinice lokalne samouprave zauzimaju prostor od 840,35 km², s ukupno 63 naselja u kojima prebiva 12 371 stanovnika prema zadnjem popisu stanovništva iz 2011. godine. Oko 12% stanovnika tijekom protekle godine bili su korisnici prava iz sustava socijalne skrbi. Vrlo slaba naseljenost, pretežno staračka kućanstva, jako loša prometna povezanost (većina naselja nema prometne veze s gradskim središtima, neka kućanstva nisu dostupna osobnim vozilima) specifičnost su ovog područja koja doprinosi socijalnoj ugroženosti. Djelatnost centra za socijalnu skrb definirana je Zakonom o socijalnoj skrbi, odnosno djelatnost centra jest organizirana djelatnost od javnog interesa za Republiku Hrvatsku čiji je cilj pružanje pomoći socijalno ugroženim osobama, kao i osobama u nepovoljnim osobnim ili obiteljskim okolnostima, koja uključuje prevenciju, promicanje promjena, pomoć u zadovoljavanju osnovnih životnih potreba i podršku pojedincu, obitelji i skupinama, a u svrhu unaprjeđenja kvalitete života i osnaživanju korisnika u samostalnom zadovoljavanju osnovnih životnih potreba te njihovoga aktivnog uključivanja u društvo. U Centru za socijalnu skrb Drniš djelatnost socijalne skrbi obavlja se sukladno zakonu i podzakonskim aktima na način da se stručni poslovi Centra obavljaju prema stručnim cjelinama i to: stručna cjelina za novčana davanja, stručna cjelina za djecu, mlade i obitelj, stručna cjelina za odrasle osobe. U Centru se obavljaju i administrativni, računovodstveno-financijski i pomoćno-tehnički poslovi (*izvor: Izvještaj o radu Centra za socijalnu skrb Drniš iz 2019. godine*). Trenutno je na području Općine 120 korisnika novčanih naknada (doplatak za pomoć i njegu, osobna invalidnina i zajamčena minimalna naknada). Centar za socijalnu skrb Drniš partner je Općini Promina u projektu financiranom iz Programa za zapošljavanje žena **ZAŽELI**.

Općina Promina iz svog proračuna na godišnjoj razini izdvaja sredstva za Program socijalnih potreba Općine Promina. Ovim Programom financiraju se sljedeći oblici socijalne skrbi:

- jednokratna potpora za opremanje novorođene djece,
- naknada nezaposlenima (za troškove ogrjeva),
- jednokratna potpora za školsku opremu učenika,
- jednokratna potpora za troškove studija redovnim studentima,
- jednokratna pomoć za novovjenčane,
- sufinanciranje cijene prijevoza učenika,
- naknada za troškove stanovanja,
- ostale socijalne pomoći,
- kućanske i higijenske potrepštine (**ZAŽELI**).

Naknada za troškove stanovanja odnosi se na najamninu, komunalne naknade, električnu energiju, plin, grijanje, vodu, odvodnju i druge troškove stanovanja u skladu s posebnim propisima. Iz općinskog proračuna za financiranje Programa za socijalne potrebe isplaćeni su sljedeći iznosi: za 2020. 475.000 kn, za 2019. godinu 596.000 kn, a za 2018. 637.000 kn.

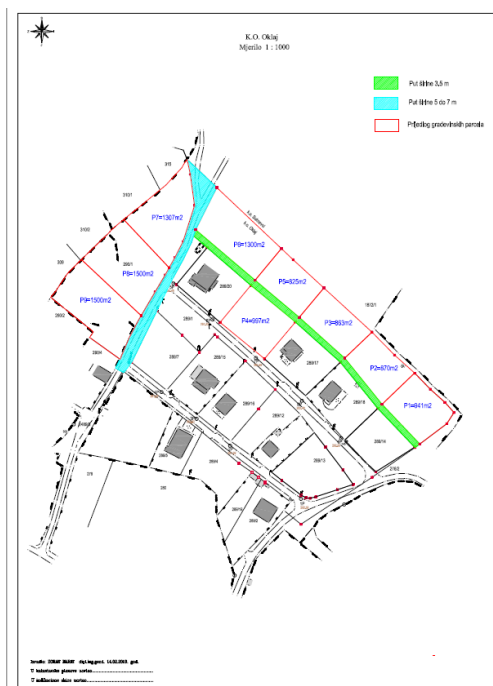
Grafikon 3. Sredstva za Program socijalnih potreba iz proračuna Općine

Izvor: Proračun Općine Promina

Potpora mladim obiteljima osigurana je kroz prodaju i sufinanciranje kupoprodajne cijene građevinskog zemljišta mladim obiteljima radi izgradnje vlastite stambene jedinice na području Općine. Sufinanciranje iznosi 75%.

Slika 4: Prijedlog građevinskih parcela

Izvor: web stranice Općine Promina

Općina Promina provodi i Program zapošljavanja žena ZAŽELI kroz koji je zaposleno 10 žena koje su tijekom 24 mjeseca skrbile za 60 starih i nemoćnih osoba.

U Oklaju se nalazi Dom za starije osobe Oklaj kao javna neprofitna ustanova čiji je osnivač Republika Hrvatska. U sklopu stalnog smještaja korisnicima, starim i nemoćnim osobama, pružaju se usluge

stanovanja i prehrane, brige o zdravlju i njege, održavanja osobne higijene i pomoći pri obavljanju svakodnevnih aktivnosti, usluge zdravstvene zaštite, psihosocijalne rehabilitacije, radnih aktivnosti, korištenja slobodnog vremena te nabave odjeće i obuće. U građevini, u koju su prvi korisnici uselili sredinom 2010. godine na tri etaže ukupne površine od 2700 kvadratnih metara, nudi se smještaj u prostranim jednokrevetnim, dvokrevetnim ili trokrevetnim sobama, od kojih svaka ima balkon i vlastiti sanitarni čvor. Sobe su opremljene telefonom, SOS sustavom i priključkom za TV.

U prizemlju se nalazi prostrana blagovaonica u kojoj objeđuju korisnici kojima pri hranjenju nije potrebna pomoć, na prvom katu čajna kuhinja opremljena štednjakom, hladnjakom i drugim potrepštinama koja ujedno služi kao prostorija za radnu terapiju i rekreaciju, a na drugom katu kapelica Gospe od Zdravlja u kojoj se blagdanima održavaju mise. Blagovaonica služi i za prikazivanje filmova i drugih projekcija, dok se u prostranim holovima opremljenim sjedećim garniturama, TV prijemnicima i društvenim igrama (stolni bilijar, pikado) održavaju prigodni programi i izvedbe, proslave rođendana, sastanci i druženja korisnika u slobodno vrijeme. Korisnicima je osigurana 24-satna briga medicinskih sestara i njegovateljica te prehrana prilagođena dobi i zdravstvenom stanju. Dom za starije osobe Oklaj ima kapacitet prijema 86 osoba.

Izvaninstitucionalne usluge provode se kroz različite projekte koje provode lokalne udruge iz Općine, ali i okolnih gradova (Drniš, Knin, Šibenik).

Zaključak

Prema podacima DZS, Pokazatelji siromaštva i socijalne isključenosti u 2018. godini, najviša stopa rizika od siromaštva jest kod osoba u dobi 65 ili više godina te iznosi 28,1%. U toj je dobnoj skupini razlika prema spolu je najveća te stopa rizika od siromaštva u žena iznosi 31,3%, a u muškaraca 23,5%. Najniža stopa rizika od siromaštva bilježi se za osobe u dobi od 25 do 54 godine i iznosi 14,3%. U muškaraca te dobi iznosi 14,6%, a u žena 14%. U odnosu na tip kućanstva, u kućanstvima bez uzdržavane djece najviše stope rizika od siromaštva u 2018. zabilježene su u jednočlanim kućanstvima, i to u onima koje čine osobe u dobi od 65 ili više godina, 48,1%, te u onima koje čine žene, za koje stopa rizika od siromaštva iznosi 48,9%. U odnosu na navedeno, kao i u odnosu na demografsku strukturu, zaključiti je da je u Općini Promina veliki broj osoba koje su u riziku od siromaštva zbog dobi. U skladu s tim Općina će u sljedećem razdoblju morati uložiti velike napore u razvoj izvaninstitucionalnih usluga za stare i nemoćne kako bi se osigurao njihov što dulji ostanak u vlastitim domovima. Općina iz svog proračuna odvaja značajan iznos za podršku potrebitima.

4.2.3. Usluge zdravstvene skrbi

Usluge primarne zdravstvene zaštite na području Općine Promina organiziraju se kroz ambulantu u Oklaju koja je dio Doma zdravlja Drniš. Dom zdravlja Drniš (dalje u tekstu DZ) obavlja djelatnost primarne zdravstvene zaštite sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti i to na lokacijama u Drnišu i područnim ambulantomama u Oklaju, Unešiću, Kljacima i Drinovcima. Djelatnost DZ Drniš obuhvaća obiteljsku (opću) medicinu koja je organizirana kroz rad 9 timova (5 u sustavu DZ i 4 u koncesiji), dentalnu zdravstvenu zaštitu kroz rad 5 timova (2 u sustavu DZ i 3 u koncesiji), internu medicinu (1 tim u sustavu DZ), zdravstvenu zaštitu predškolske djece (1 tim u koncesiji), zdravstvenu zaštitu žena (1 tim u koncesiji), patronažnu službu, medicinsko-biokemijski laboratorij, radiološku dijagnozu i sanitetski prijevoz.

Za specijalističku zdravstvenu skrb stanovništvo Promine odlazi u Opću i veteransku bolnicu „Hrvatski ponos“ u Kninu te Opću bolnicu u Šibeniku.

Zaključak

S obzirom na starije stanovništvo koje je skloni bolestima možemo reći da je usluga Doma zdravlja Drniš nedostatna. Naime, ambulanta u Oklaju radi tri dana u tjednu prijepodne i dva dana u tjednu poslijepodne, jednom mjesečno radi subotom. Kućne posjete organiziraju se svakog dana u trajanju od sat vremena. S obzirom na nedostatak javnog prijevoza u Općini te potrebu odlaska u veće gradske centre zbog zdravstvene usluge, javlja se i potreba kupnje vozila i organiziranja prijevoza u svrhu dostupnosti zdravstvene usluge.

4.2.4. Udruge

Prema Registru udruga (podaci na dan 27. 8. 2020.) na području Općine Promina registrirano je 15 udruga. Većinom su to udruge koje djeluju na području sporta i kulture. Na području Općine registrirane su sljedeće udruge:

1. Kulturno-umjetnička udruga „PROMINA“

Ciljevi Udruge su okupljanje građana koji se bave kulturno-umjetničkim (glazbenim i scenskim) amaterizmom;. Aktivnosti udruge su: promicanje i unaprjeđivanje rada na očuvanju tradicijske kulture Promine; organiziranje savjetovanja, predavanja, seminara, kongresa, tribina i drugih stručnih skupova o problemima; strukovno povezivanje te stručno i profesionalno usavršavanje članova; suradnja s drugim istovrsnim i sličnim udrugama i organizacijama u inozemstvu te svim organizacijama koje podupiru rad Udruge; ostvarivanje stručne suradnje s domaćim i inozemnim strukovnim udrugama; izdavanje stručnih časopisa sukladno zakonu; obavljanje i drugih aktivnosti koje doprinose ostvarivanju ciljeva osnivanja utvrđenih Statutom sukladno zakonu.

2. Mladež Promine

Udruga se bavi njegovanjem tradicije i duha prominskog kraja; poticanjem kulturnih, sportskih i drugih aktivnosti.

3. Kuglački klub „Promina“ - Oklaj

Ciljevi Kluba su planiranje rada i razvitka kuglačkog sporta na području djelovanja Kluba; organiziranje i provođenje redovitih sustavnih treninga članova radi pripreme za natjecanja te sudjelovanje na istim; poduka i trening djece i mladeži; upravljanje sportskim objektima kojih je Klub vlasnik ili korisnik; nabavka sportske opreme; ostvarivanje suradnje s ostalim kuglačkim klubovima; ostale djelatnosti utvrđene odredbom članka 8. Statuta Kluba.

4. Kulturno-umjetničko društvo „PROMONA“

Okuplja građane koji se bave kulturno-umjetničkim amaterizmom; Društvo se bavi promicanjem i unaprjeđivanjem rada na očuvanju tradicijske kulture Promine; organiziranjem savjetovanja, predavanja, seminara/kongresa, tribina i drugih stručnih skupova o problemima; strukovnim povezivanjem te stručnim i profesionalnim usavršavanjem članova; suradnjom s drugim istovrsnim i sličnim udrugama i organizacijama u inozemstvu te svim organizacijama koje podupiru rad Društva; ostvarivanjem stručne suradnje s domaćim i inozemnim strukovnim udrugama; izdavanjem stručnih časopisa sukladno Zakonu; drugim aktivnostima koje doprinose ostvarivanju ciljeva osnivanja utvrđenih Statutom sukladno Zakonu.

5. Udruga vlasnika nekretnina „Nečven-NP Krka“ zaseoka Perice-Sičići-Bibići

Ciljevi Udruge razvoj su lokalne zajednice; poljoprivreda (vinarstvo i vinogradarstvo, voćarstvo, ostale poljoprivredne djelatnosti); turizam; kulturna baština (zaštita i očuvanje materijalnih kulturnih dobara, zaštita kulturnih krajolika, zaštita i očuvanje nematerijalnih kulturnih dobara); njegovanje zavičajnog identiteta; razvojna suradnja (zaštita okoliša i prirode); razvoj ruralnih područja (planiranje razvoja

ruralnih područja, ostale aktivnosti vezane za razvoj ruralnih područja); održivi gospodarski razvoj (održivi turizam); očuvanje prirode (očuvanje posebno vrijednih prirodnih područja i drugih prostora, očuvanje prirodne baštine); zaštita okoliša (zaštita i održivo korištenje šuma, zaštita i održivo korištenje tla, ostale djelatnosti zaštite okoliša).

6. Društvo športske rekreacije „Šport za sve“ Oklaj

Ciljevi Društva su sudjelovanja u sportskim natjecanjima; sportska poduka u rekreaciji; sportska rekreacija; organiziranje i sudjelovanje u sportskim rekreativnim aktivnostima; promocija sporta i zdravog načina življenja.

7. PRIVAT PROMINA - Udruga privatnih iznajmljivača smještaja Općine Promina

Ciljevi Udruge su okupljanje registriranih iznajmljivača privatnog smještaja i njihovo umrežavanje kako bi se osigurali uvjeti za podizanje kvalitete i standarda u oblasti iznajmljivanja smještaja; organizacija seminara, predavanja, tribina i drugih stručnih skupova za svoje članove s ciljem podizanja standarda turističke ponude i pružanja što kvalitetnije usluge sukladno posebnim propisima; aktivno sudjelovanje u svim pitanjima koja se odnose na turističku djelatnost kroz suradnju sa svim subjektima iz turističke djelatnosti te davanje prijedloga za unošenje novih sadržaja u turističku ponudu; poticanje jedinica lokalne samouprave na izgradnju boljih infrastrukturnih veza unutar Općine Promina te izvan nje; pokretanje i provođenje projekata uređenja lokalnih putova i obnove suhozidnih konstrukcija u tradicionalnom stilu izvedbe; pokretanje i provođenje projekata uređenja odmorišnih punktova unutar područja koja povezuju udružene privatne iznajmljivače; poticanje Javne ustanove Nacionalni park Krka s kojom Općina Promina graniči i s kojom su gosti koji odsjedaju kod privatnih iznajmljivača udruženih u Udrugu PRIVATE PROMINA blisko povezani na bogaćenje prostora Općine dodatnim turističkim sadržajima kao što su turističke atrakcije, ugostiteljski objekti, suvenirnice itd.; ostvarivanje suradnje s Javnom ustanovom Nacionalni park Krka u svrhu pružanja usluga noćenja gostima koji posjećuju Nacionalni park; pomoć jedinicama lokalne samouprave i Javnoj ustanovi Nacionalni park Krka pri osmišljavanju, izradi i provođenju projekata upoznavanja turističkih vrijednih destinacija što većem broju ljudi po principu jednostavnosti pristupa i širokog kruga dostupnosti; utvrđivanje hrvatske prirodne, kulturne i povijesne baštine koja ima potencijal koristiti se u turističke svrhe; osmišljavanje, izrada i predlaganje projekata oživljavanja pojedinih turističkih lokacija u obliku stručnih programa s ciljem unaprjeđenja hrvatskog turizma i povećanja posjećenosti turističkih destinacija; poticanje svih građana RH k općem razvoju patriotizma i ljubavi prema hrvatskoj prirodnoj, kulturnoj i povijesnoj baštini te želji za upoznavanjem istih.

8. Klaster sinergije zdravstvenog i ruralnog turizma Dalmatinske zagore

Klaster ima ciljeve promicanja zaštite zdravlja ljudi i kvalitete života; organiziranog pristupanja novim tržištima značajnim za poslovanje članova Udruge; pružanja usluga iz područja djelatnosti zdravstvenog i ruralnog turizma; promicanja primarnih i dopunskih poljoprivrednih djelatnosti na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima i sinergijskog povezivanja s nositeljima usluga u zdravstvenom i ruralnom turizmu; pozicioniranja i brendiranja članova Udruge na međunarodnom tržištu ujedinjenim marketinškim naporima i PR aktivnostima; suradnje sa srodnim organizacijama i institucijama koje podržavaju ciljeve Udruge; poticanja stručnog usavršavanja članova Udruge i drugih osoba od značaja za djelovanje Udruge; organiziranja i sudjelovanja u volonterskim programima u skladu s ciljevima Udruge; organiziranja konferencija, seminara, radionica i drugih stručnih skupova od značaja za djelovanje Udruge; optimizacije poslovanja članova Udruge kroz proces objedinjene nabave te zajedničko istraživanje i razvoj; akreditiranja i standardizacije poslovanja članova Udruge; ostale djelatnosti kojima se ostvaruju ciljevi Udruge.

9. Ženski boćarski klub „Lavice“

Klub utvrđuje prijedlog kriterija i mjerila za dodjelu financijskih sredstava za korištenja financijskih sredstava iz proračuna Općine Promina; usmjerava financijska sredstva odobrena za realizaciju utvrđenih programa i vodi brigu o njihovom namjenskom korištenju; organizira sportsku pripremu i sportsku poduku članstva u boćanju; poduzima mjere za omasovljenje boćarskog sporta na području Općine Promina; djeluje na unaprjeđenju stručnog rada i brine se o osposobljavanju stručnog kadra; djeluje na stvaranju materijalnih, kadrovskih i drugih uvjeta za postizanje najviših dostignuća u boćarskom sportu; organizira i provodi sportska i druga natjecanja, kao i prigodne priredbe; sudjeluje na sportskim natjecanjima, a prema odredbama Zakona o sportu organizira i rekreativne aktivnosti članova radi očuvanja i unaprjeđenja zdravlja te osmišljenog korištenja slobodnog vremena; organizira i provodi programe aktivnosti djece, mladeži i odraslih (škola balotanja); skrbi o kvalitetnom održavanju objekata i igrališta, kao i njihovoj izgradnji; surađuje i uspostavlja odnose s drugim boćarskim i sportskim udrugama u zemlji i izvan nje; organizira promidžbenu i informativnu djelatnost od posebnog interesa za boćarski sport, kulturu i povijesno naslijeđe u Općini Promina.

10. Udruga ovčara i kozara Promina

Udruga se bavi poticanjem i promicanjem ovčarstva i kozarstava te udruživanjem uzgajivača ovaca i koza na području Šibensko-kninske županije; suradnjom s Ministarstvom poljoprivrede, gospodarskim institucijama i stranim humanitarnim organizacijama; organizacijom priredbi, smotri, izložbi, natjecanja; organiziranjem edukacije svojih članova.

11. Dobrovoljno vatrogasno društvo Promina

DVD Promina ima ciljeve gašenja požara i spašavanja ljudi i imovine ugroženih požarom i eksplozijom, pružanja tehničke pomoći u nezgodama i opasnim situacijama te obavljanja drugih poslova u ekološkim i inim nesrećama; provedbe poslova kontrole nad provedbom propisanih mjera zaštite od požara; uključivanja u sustav zaštite i spašavanja prilikom velikih nesreća i katastrofa; osposobljavanja i usavršavanja članstva temeljem važećih propisa; provedbe teorijske nastave i praktičnih vježbi temeljem važećih propisa; organizacije pokaznih vježbi i prezentacija; promidžbene aktivnosti; promicanja vatrogastva kao stručne i humanitarne djelatnosti; provedbe preventivnih pregleda; rada s vatrogasnom mladeži i podmlatkom; rada s natjecateljskim desetinama; organizacije savjetovanja i seminara; organizacije kulturnih, sportskih i drugih aktivnosti; sudjelovanja u aktivnostima u zaštiti okoliša; promicanja i zastupanja zajedničkih interesa svojih članova; dodjele strukovnih priznanja i predlaganja dodjele javnih priznanja za svoje zaslužne članove; suradnje s tijelima jedinica lokalne uprave i samouprave, poduzećima, sredstvima javnog priopćavanja, udrugama i drugim organizacijama radi unaprjeđivanja vatrogastva i zaštite od požara; obavljanja uslužnih djelatnosti (servisiranje vatrogasnih aparata, održavanje vatrogasne tehnike i sl.) u skladu s važećim propisima; organizacije i provedbe drugih aktivnosti potrebnih za ostvarivanje ciljeva Društva.

12. Udruga za razvoj mliječnog ovčarstva Oklaj

Udruga okuplja članove koji se žele baviti mliječnim ovčarstvom. Ciljevi Udruge su: provođenje edukacije iz područja mliječnog ovčarstva za svoje članove kroz predavanja, demonstracijske prezentacije te raspodjelu stručne literature i brošura; sudjelovanje u programima u organizaciji Udruge koji se provode s ciljem razvitka, unaprjeđenja te promidžbe proizvodne kulture u mliječnom ovčarstvu; zaštita i zastupanje interesa članova u pravnom i gospodarskom sektoru te donošenje odgovarajućih prijedloga mjera za unaprjeđenje ovčarske proizvodnje; organiziranje susreta s vrhunskim domaćim i stranim stručnjacima; ostvarivanje suradnje s tijelima državne uprave te

jedinicama lokalne uprave i samouprave, kao i strukovno povezivanje sa srodnim organizacijama radi ostvarivanja zajedničkih ciljeva; ostale djelatnosti utvrđene odredbom članka 10. Statuta Udruge.

13. Lovačko društvo "PROMINA" Oklaj

Lovačko društvo bavi se gospodarenjem lovištima, uzgojem, zaštitom, lovom i korištenjem divljači, zaštitom prirode i ljudskog okoliša te brigom o ostalim životinjskim vrstama u lovištu; odgojem i izobrazbom lovaca i lovnih pripravnika; organiziranjem, razvijanjem i unaprjeđivanjem lovne radne kinologije i lovnog streljaštva; poduzimanjem mjera radi sprječavanja nezakonitog lova; spašavanjem divljači od elementarnih nepogoda; suradnjom s pravnim i fizičkim osobama i ustanovama u gospodarskom razvoju lovnog turizma; obavljanjem i ostalih poslova i zadaća predviđenih zakonskim i podzakonskim aktima, te statutima HLS-a i LSŠKŽ-e.

14. Čuvari Kristova groba Promina

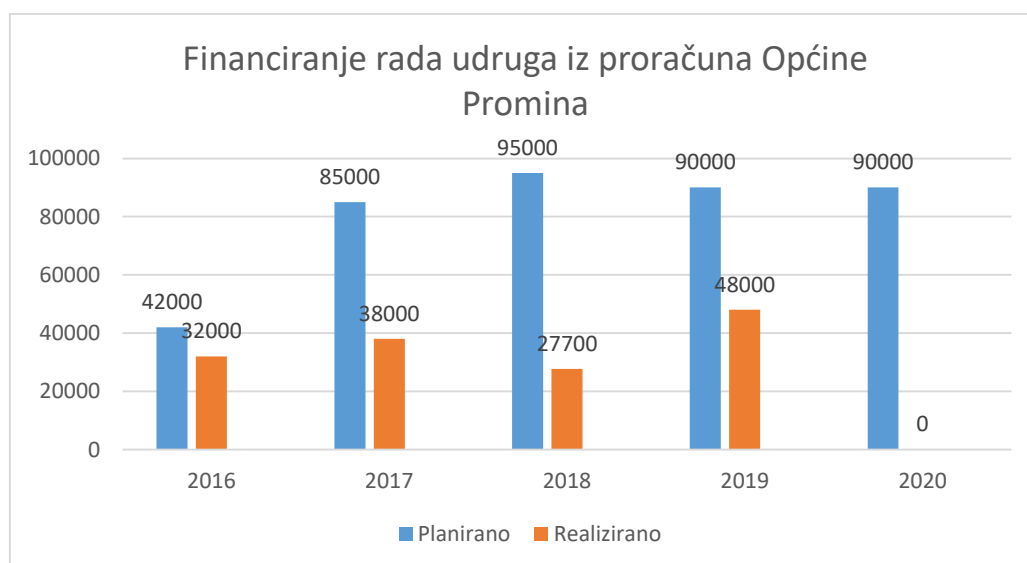
Udruga se bavi zaštitom kulturno-povijesne baštine Promine i prominskog kraja; promicanjem, unaprjeđivanjem i očuvanjem starih uskrasnih običaja čuvanja Kristova groba u Župi svetog Mihovila; strukovnim povezivanjem te stručnim i profesionalno usavršavanjem članova; suradnjom s drugim istovrsnim i sličnim udrugama i organizacijama; suradnjom s državnim tijelima u rješavanju svih pitanja koja su u užem interesu Udruge i njenih članova; obavljanjem drugih aktivnosti koje doprinose ostvarivanju ciljeva osnivanja utvrđenih Statutom sukladno zakonu.

15. Udruga građana za održivi razvoj zaseoka Zelići, sela Matase

Ciljevi Udruge razvoj su lokalne zajednice; poljoprivreda (vinarstvo i vinogradarstvo, voćarstvo i ostale poljoprivredne djelatnosti); turizam; kulturna baština (zaštita i očuvanje materijalnih kulturnih dobara, zaštita kulturnih krajolika, zaštita i očuvanje nematerijalnih kulturnih dobara); njegovanje zavičajnog identiteta; razvojna suradnja (zaštita okoliša i prirode); razvoj ruralnih područja (planiranje razvoja ruralnih područja te ostale aktivnosti vezane za razvoj ruralnih područja); održivi gospodarski razvoj (održivi turizam); očuvanje prirode (očuvanje posebno vrijednih prirodnih područja i drugih prostora), očuvanje prirodne baštine; zaštita okoliša (zaštita i održivo korištenje šuma, zaštita i održivo korištenje tla te ostale djelatnosti zaštite okoliša).

Financiranje rada udruga iz proračuna Općine Promina

Grafikon 4. Sredstva za Program socijalnih potreba iz proračuna Općine

Izvor: Proračun Općine Promina

Općina Promina svake godine izdvaja sredstva za programe javnih potreba u kulturi i sportu. Iz grafikona br. 4 vidljivo je da su planirana sredstva namijenjena za programe veća od iskorištenih što pokazuje nedovoljan broj sadržaja koje provode između ostalog i lokalne udruge. Općina Promina zbog pandemije koronavirusa nije financirala rad udruga 2020. godine.

Zaključak

Na području Općine registrirano je 15 udruga, ali aktivan je samo manji broj udruga što je vidljivo i iz Odluka o financiranju projekata lokalnih udruga. S obzirom na potrebe, očit je nedostatak udruga koje pružaju socijalne usluge, kao i udruga koje se bave građanskim aktivizmom. Dio aktivnosti za kojima postoje potrebe provode udruge iz Knina, Drniša i Šibenika (ekologija i održivi razvoj, izvaninstitucionalne usluge, aktivnosti mladih i sl.). Na području Općine nije registrirana nijedna braniteljska udruga, a branitelji su uključeni u rad udruga u Drnišu, Šibeniku i Kninu.

4.2.5. Društvena infrastruktura

Društveni dom u Lukaru

Izgradnja Društvenog doma u Lukaru financirana je sredstvima Europskoga socijalnog fonda u okviru poziva „Prostori sudjelovanja – razvoj programa revitalizacije prostora u javnom vlasništvu kroz partnerstvo OCD-a i lokalne zajednice“. Adaptacijom, opremanjem i uspostavom Društvenog centra Promina lokalnim udrugama osigurat će se prostor za njihovo nesmetano djelovanje i razvoj. Sve udruge s područja Šibensko-kninske županije moći će svoje aktivnosti i programe jednostavnije provoditi na području Općine Promina. Društveni centar kao zajednički radni prostor bit će platforma za razmjenu znanja, umrežavanje, poticanje suradnje, kreativnosti, inovacija i poduzetništva. Građani i udruge moći će jednostavnije, kvalitetnije i smislenije organizirati svoje slobodno vrijeme. Udruge, građani i lokalna uprava imat će prostor za organiziranje radionica, predavanja, konferencija i jačanje svoje vidljivosti u zajednici.

Kulturni centar Mratovo

Na natječaju mjere 7.4.1. "Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu" Općina Promina dobila je 3.488.652,98 kn za izgradnju Kulturnog centra Mratovo. Dom će biti multifunkcionalni prostor koji će služiti za rad udruga, ali i razne druge sadržaje.

Dom kulture Oklaj

Dom kulture u Oklaju bit će uređen multifunkcionalan prostor za djelovanje lokalnih udruga kroz različite aktivnosti (edukativne aktivnosti, kreativne radionice, izložbe i kulturna događanja). Time bi ovaj prostor postao mjesto promicanja i razvoja kulture i umjetnosti te time obogatio kulturno-umjetničku ponudu Općine Promina.

Radio Drniš

Radio Drniš lokalna je radijska postaja osnovana 1972. godine. Radio postaja Drniš ima gradsku koncesiju, a program emitira 24 sata dnevno na frekvenciji 89 MHz s Promine. Program radijske postaje čuje se u cijelom drniškom kraju, na splitskom Poljudu, svim šibenskim i zadarskim otocima, Bukovici i Ravnim Kotarima, a također i u cijelom kninskom kraju, uključujući Zrmanju do Malovana. Radio Drniš društvo je s ograničenom odgovornošću u vlasništvu Grada Drniša, Općine Promina i Pučkog otvorenog učilišta Drniš koji imaju 3/4 vlasništva te još deset sadašnjih i bivših zaposlenika koji imaju svaki po 2,5%

udjela u vlasništvu. Radio Drniš ima i mrežnu stranicu na kojoj objavljuje najaktualnije informacije iz Drniša, Promine, Ružića i Unešića, kao i cijele županije.

Sportski objekti i igrališta

Općina Promina raspolaže sportskim objektima te multifunkcionalnim igralištem „Žagra“ koje je obnovljeno 2016. godine.

Slika 5: Igralište „Žagra“

Izvor: Općina Promina

Zaključak

Stanovnici Općine Promina u prošlosti su bili vezani za veća gradska središta u namjeri korištenja društvene infrastrukture. Posljednjih desetak godina ulažu se veliki naponi u obnovu i uređenje igrališta za djecu, sportskih igrališta, kao i u izgradnju društvenih domova. Sredstva za tu namjenu osiguravaju se većim dijelom iz ESI-a. Navedeno je pohvalno jer se time podiže kvaliteta života lokalnih stanovnika što je preduvjet ostanka mlađeg stanovništva.

4.2.6. Obrazovanje

Predškolski odgoj

Predškolski odgoj u Općini Promina organiziran je u Područnom odjelu drniškog Dječjeg vrtića „Bubamara“ koju pohađa jedna mješovita skupina od dvadesetero djece. Vrtić se nalazi u Oklaju, u sklopu osnovne škole u prostoriji koja ne odgovara njegovim potrebama i u kojem je moguće provoditi samo petosatni program predškolskog odgoja. Vrtić je opremljen donacijom Zavičajnog kluba Promina. Ove godine započela je izgradnja nove zgrade dječjeg vrtića u Suknovcima sredstvima dobivenim u okviru Mjere 7.4.1. OP ruralni razvoj 2014. - 2020. Vrtić će omogućiti boravak djece dvaju uzrasta te provedbu devetosatnog programa rada što znači da će veći broj djece moću pohađati vrtić jer petosatni

program ne zadovoljava potrebe zaposlenih roditelja. Upis djece u novi dječji vrtić očekuje se tijekom 2021. godine.

Slika 6: Slika budućeg dječjeg vrtića u Suknovcima

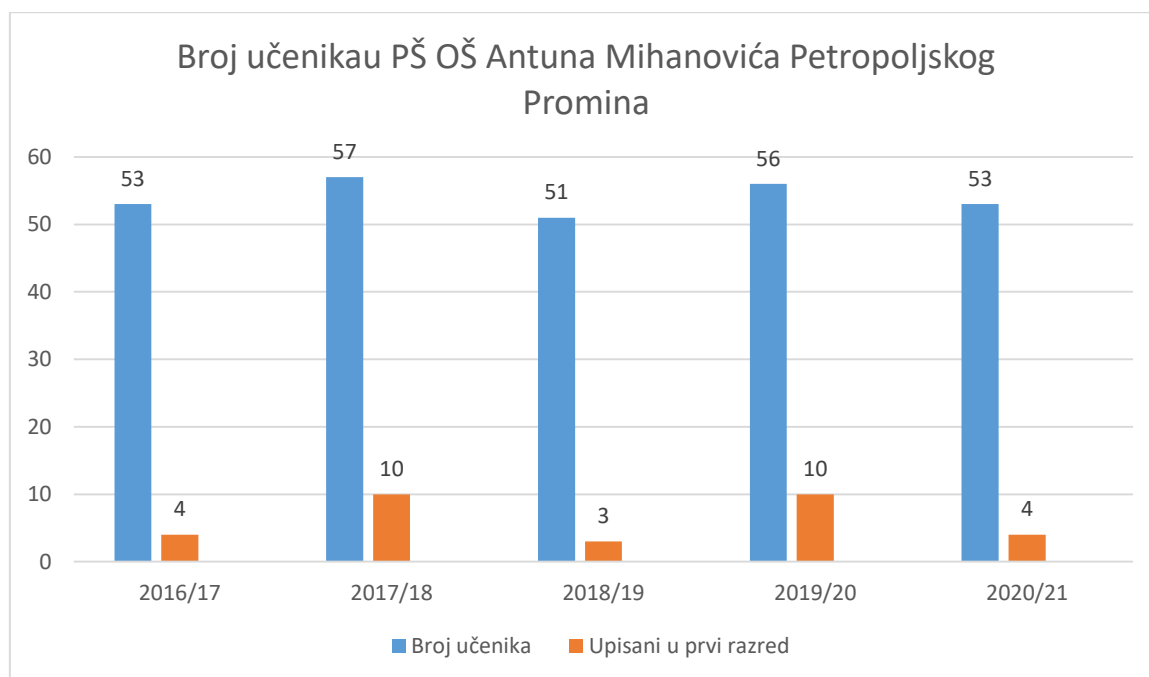

Izvor: Idejni projekt dječjeg vrtića u Suknovcima

Osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje

U Oklaju djeluje Područna škola Osnovne škole Antuna Mihanovića Petropoljskog iz Drniša. U školi se provodi razredna i predmetna nastava koju izvodi dvadesetak nastavnika. U školskoj godini 2020./2021. školu polazi 55 učenika, od toga su četiri učenika upisana u 1. razred. Iako se broj učenika znatno smanjio u odnosu na školsku godinu 1997./1998. kada je tu školu pohađalo 98 učenika (za 43,88%), u posljednjih 5 godina vidljivo je da se broj učenika ne smanjuje znatno. Srednju školu učenici polaze u obližnjim većim središtima, poput Drniša, Knina i Šibenika.

Grafikon 5: Broj učenika od 2016. – 2020.

Izvor: Podaci OŠ Antuna Mihanovića Petropoljskog Drniš, PŠ Oklaj

4.3. Gospodarstvo

4.3.1. Opća gospodarska kretanja

Prema stupnju razvijenosti Općina Promina nalazi se u III. skupini jedinica lokalne samouprave (one JLS koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u drugoj četvrtini ispodprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave). Indeks razvijenosti izračunava se na temelju sljedećih pokazatelja:

- prosječni dohodak po stanovniku,
- prosječni izvorni prihodi po stanovniku,
- prosječna stopa nezaposlenosti,
- opće kretanje stanovništva,
- stupanj obrazovanosti stanovništva (tercijarno obrazovanje),
- indeks starenja.

Izmjenama i dopunama Zakona o regionalnom razvoju (NN 147/14; 123/17) promijenjen je način razvrstavanja jedinica u skupine sukladno indeksu razvijenosti. Tako se jedinice lokalne samouprave sada umjesto u pet dijele u osam skupina, a jedinice područne (regionalne) samouprave u četiri skupine. Jedinice lokalne samouprave s indeksom razvijenosti nižim od prosječne vrijednosti (100%) dijele se u četiri jednake skupine odnosno četvrtine te tako nastaju I., II., III. i IV. skupina. One s vrijednošću indeksa iznad 100% također se dijele u četiri jednake skupine i tako nastaju V., VI., VII. i posljednja VIII. najrazvijenija skupina. Jedinice područne (regionalne) samouprave s ispodprosječnim vrijednostima indeksa (manjima od 100%) dijele se u dvije jednakobrojne skupine - I. i II. One s vrijednostima iznad prosjeka također se dijele u dvije skupine: III. i IV. Sve jedinice s indeksom razvijenosti ispod 100% smatraju se potpomognutim područjima.

Tablica 11: Vrijednost indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti 2013. – 2017. za Općin Promina

	Promina	ŠKŽ
Indeks razvijenosti JLS 2017.	96,305	97,041
Rang prema indeksu razvijenosti 2017.	378	12
Razvojna skupina JLS 2017.	3	2
Prosječni dohodak po stanovniku (2014. – 2016.)	24.426,74	27.315,29
Prosječni izvorni prihodi po stanovniku (2014. – 2016.)	2180,48	3283,9
Prosječna stopa nezaposlenosti (2014. – 2016.)	0,1204	0,1622
Opće kretanje stanovništva (2016./2006.)	80,18	91,58
Indeks starenja (2011.)	263,80	146,10
Stupanj obrazovanja (VSS, 20-65) (2011.)	0,1562	0,1944
Prosječni dohodak po stanovniku	100,10	98,51

(2014.-2016.) (standardizirani podatak)		
Prosječni izvorni prihodi po stanovniku (2014.-2016.) (standardizirani podatak)	98,99	101,67
Prosječna stopa nezaposlenosti (2014.-2016.) (standardizirani podatak)	105,92	100,02
Opće kretanje stanovništva (2016./2006.) (standardizirani podatak)	89,44	95,84
Indeks starenja (2011.) (standardizirani podatak)	83,03	86,36
Stupanj obrazovanja (VSS, 20-65) (2011.) (standardizirani podatak)	104,49	101,57
Područje posebne državne skrbi	2. skupina	
Područja s prirodnim ili ostalim posebnim ograničenjima (Program ruralnog razvoja 2014.-2020.) GPP, ZPO, PPO	ZPO	
Grad ili općina	općina	
Broj stanovnika (Popis 2011.)	1136	109375
Broj stanovnika – žene (Popis 2011.)	608	55779
Radno sposobno stanovništvo (Popis 2011., 15-64 god)	551	70048
Prosječna starost (Popis 2011.)	52,3	44,1
Koeficijent starosti (Popis 2011.)	45,5	29,0

Izvor: <http://regionalni.weebly.com/>

4.3.2. Tržište rada

Prema Popisu stanovnika iz 2011. godine u Općini Promina živi 1136 stanovnika, od čega je 551 osoba radno sposobna (15 – 65 godina), od čega su 297 muškarci i 254 žene. Za analizu tržišta rada koristili smo javno dostupne podatke sa stranica Državnog zavoda za statistiku, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, kao i podatke HZZ, Područnog ureda u Šibeniku. Temeljem ovih podataka analizirali smo

tržište rada (2012. - 2020.) po broju zaposlenih i nezaposlenih po spolu i dobi, obrazovanju, trajanju nezaposlenosti i po zanimanjima.

Zaposlenost

Prema Popisu stanovnika iz 2011. godine u Općini Promina bile su 224 zaposlene osobe, od toga 131 muškaraca i 93 žene. To znači da je od radno sposobnog stanovništva zaposleno svega 40,65% osoba.

U sljedećoj tablici prikazani su zaposleni po zanimanju, spolu i dobi prema rezultatima posljednjeg Popisa stanovnika.

Tablica 12: Zaposleni prema zanimanjima, starosti i spolu u Općini Promina, popis stanovnika 2011.

	Zanimanje	Spol	Ukupno	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65 i više
Općina Promina	Ukupno	sv.	224	2	12	34	30	27	27	27	36	24	5	-
		m	131	1	4	24	18	15	9	19	20	19	2	-
		ž	93	1	8	10	12	12	18	8	16	5	3	-
	Zakonodavci, dužnosnici i direktori	sv.	3	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-
m		2	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	
ž		1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Znanstvenici, inženjeri i stručnjaci	sv.	18	-	2	5	3	1	1	2	1	2	1	-
m		3	-	-	-	1	-	-	1	1	-	-	-	
ž		15	-	2	5	2	1	1	1	1	-	2	1	-
	Tehničari i stručni suradnici	sv.	27	-	1	7	2	4	2	2	5	2	2	-
m		22	-	1	7	2	4	1	1	3	2	1	-	
ž		5	-	-	-	-	-	-	1	1	2	-	1	-
	Administrativni službenici	sv.	22	-	3	3	2	2	3	2	3	3	1	-
m		10	-	-	2	1	1	-	2	2	2	-	-	
ž		12	-	3	1	1	1	3	-	1	1	1	1	-
	Uslužna i trgovačka zanimanja	sv.	51	1	5	6	12	7	7	5	6	2	-	-

	Zanimanje	Spol	Ukupno	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65 i više
		m	19	-	2	2	6	1	1	3	2	2	-	-
		ž	32	1	3	4	6	6	6	2	4	-	-	-
	Poljoprivrednici, šumari, ribari i lovci	sv.	17	-	-	1	2	1	2	1	5	4	1	-
		m	11	-	-	1	2	1	1	-	2	3	1	-
		ž	6	-	-	-	-	-	1	1	3	1	-	-
	Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji	sv.	42	-	-	5	3	7	5	11	5	6	-	-
		m	38	-	-	5	3	6	4	9	5	6	-	-
		ž	4	-	-	-	-	1	1	2	-	-	-	-
	Rukovatelji postrojenjima i strojevima, industrijski proizvođači i sastavljači proizvoda	sv.	18	-	1	5	3	1	1	2	3	2	-	-
		m	16	-	1	5	3	1	-	2	2	2	-	-
		ž	2	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
	Jednostavna zanimanja	sv.	25	1	-	2	3	3	5	2	6	3	-	-
		m	9	1	-	2	-	-	1	1	2	2	-	-
		ž	16	-	-	-	3	3	4	1	4	1	-	-
	Vojna zanimanja	sv.	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
		m	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
		ž	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nepoznato	sv.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		m	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		ž	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Izvor: Državni zavod za statistiku

Najveći broj zaposlenih osoba u prerađivačkoj je industriji (56), zatim u opskrbi električnom energijom, plinom, parom i klimatizaciji (45), djelatnostima zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (45). Najmanje zaposlenih je u djelatnostima prijevoza i skladištenja (1) te financijskim djelatnostima i djelatnostima osiguranja (1). Najviše zaposlenih žena u djelatnostima je zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (42), a najmanje u financijskim djelatnostima i djelatnostima osiguranja (1). Ovi podaci u skladu su s gospodarskim subjektima koji obavljaju aktivnosti na području Općine.

Tablica 12. Zaposleni u pravnim osobama Općine Promina prema NKD-u 2007., stanje 31. ožujka 2018.

Ukupno	Prerađivačka industrija	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	Opskrba vodom; Uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla	Prijevoz i skladištenje	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	Financijske djelatnosti i Djelatnosti osiguranja	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	Obrazovanje	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi
177	56	45	7	6	1	9	1	5	2	45

Izvor: DZS, Zaposlenost i plaće u 2018.

Tablica 13. Zaposlene žene u pravnim osobama Općine Promina prema NKD-u 2007., stanje 31. ožujka 2018.

Ukupno	Prerađivačka industrija	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	Obrazovanje	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi
81	13	7	6	8	1	2	2	42

Izvor: DZS, Zaposlenost i plaće u 2018.

Zaključak

Iz priloženih tablica te u usporedbi 2011. i 2018. godine vidljivo je smanjenje broja zaposlenih što je posljedica negativnoga demografskog trenda, tj. smanjenja broja stanovnika i odlaska mladih. U sljedećem razdoblju Općina planira staviti težište razvoja na otvaranje novih mogućnosti za zapošljavanje i to prije svega poticanjem samozapošljavanja u poljoprivredi, turizmu i tradicijskim zanimanjima, ali i stvaranjem mogućnosti za dovođenje investitora u Općinu Promina i otvaranje novih radnih mjesta. Teže zapošljive skupine (starije radno sposobno stanovništvo, mladi bez radnog iskustva, osobe s invaliditetom te žene) planira se zaposliti kroz uključivanje u projekte financirane iz Europskoga socijalnog fonda (uspješan primjer je projekt koji se provodi u okviru Programa zapošljavanja žena ZAZELI).

Nezaposlenost

Broj nezaposlenih osoba u Općini Promina bio je svega 16 te je vidljivo smanjenje broja nezaposlenih u posljednjih devet godina (Tablica br. 14.). Navedeno je posljedica smanjenja broja stanovnika u Općini, kao i starenja stanovništva.

Tablica 14: Broj nezaposlenih po godinama, spolu i dobi

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Ukupno	37	46	37	52	35	22	27	16	19

M	20	23	19	29	21	13	9	8	10
Ž	17	23	18	23	15	9	18	8	9
15-19	2	6	4	8	2	1	0	0	0
M	2	4	2	4	0	1	0	0	0
Ž	0	2	2	4	2	0	0	0	0
20-24	13	8	10	11	11	4	4	4	6
M	9	6	8	8	8	2	2	2	4
Ž	4	2	2	3	3	2	2	2	2
25-29	1	6	3	8	4	5	2	2	2
M	0	3	2	5	3	4	2	1	0
Ž	1	3	1	3	1	1	0	1	2
30-34	3	8	2	4	1	3	2	2	3
M	1	4	2	2	1	1	1	1	2
Ž	2	4	0	2	0	2	1	1	1
35-39	3	5	7	7	4	0	1	0	2
M	3	1	3	3	2	0	0	0	0
Ž	0	4	4	4	2	0	1	0	2
40-44	2	1	2	0	2	0	4	2	1
M	0	0	0	0	2	0	1	0	0
Ž	2	1	2	0	0	0	3	2	1
45-49	3	4	1	0	1	2	2	1	1
M	1	2	0	0	0	2	0	1	1
Ž	2	2	1	0	1	0	2	0	0
50-54	4	4	4	7	4	3	2	0	1
M	0	1	1	2	2	2	0	0	0
Ž	4	3	3	5	2	1	2	0	1
55-59	4	4	4	6	6	3	8	2	0
M	3	2	1	4	2	0	3	1	0
Ž	1	2	3	2	4	3	5	1	0
60 i više	2	0	0	1	1	1	2	1	2
M	1	0	0	1	1	1	0	1	2
Ž	1	0	0	0	0	0	2	0	0

Izvor: Mjesečni statistički bilteni HZZ, PS Šibenik i www.statistika.hzz.hr

U razdoblju od 2012. do 2020. vidljivo je smanjenje broja nezaposlenih, osim u 2015. kada je taj broj nešto veći u odnosu na ostale godine. Prosječna stopa nezaposlenosti za razdoblje 2014. – 2016. za Općinu Promina iznosila je 12.04%, županijska stopa u navedenom razdoblju iznosila je 16,22%. Navedeni postotak nešto je niži u odnosu na prosjek Šibensko-kninske županije zbog starije životne dobi stanovnika Promine. Najveći broj nezaposlenih vidljiv je u skupini mlađih osoba (20 - 24 godine). Navedena skupina mladih bez radnog iskustva teže je zapošljiva skupina u cijeloj Republici Hrvatskoj.

Tablica 15: Broj nezaposlenih po godinama, spolu i obrazovanju

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Ukupno	37	46	37	52	35	22	27	16	19
M	20	23	19	29	21	13	9	8	10
Ž	17	23	18	23	15	9	18	8	9
Bez škole i nezavršena osnovna škola	1	1	1	1	0	0	3	0	0

M	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	1	1	1	1	0	0	3	0	0
Osnovna škola	9	4	5	6	8	5	7	3	2
M	6	2	2	3	2	2	1	1	0
Ž	3	2	3	3	6	3	6	2	2
Srednja škola	23	33	29	39	22	8	15	10	14
M	13	18	17	22	15	5	7	5	8
Ž	10	15	12	17	7	3	8	5	6
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	2	3	1	3	2	3	0	1	2
M	0	1	0	2	2	2	0	1	1
Ž	2	2	1	1	0	1	0	0	1
Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	2	5	1	3	4	6	2	2	1
M	1	2	0	2	2	4	1	1	1
Ž	1	3	1	1	2	2	1	1	0

Izvor: Mjesečni statistički bilteni HZZ, PS Šibenik i www.statistika.hzz.hr

U odnosu na stupanj obrazovanja vidljivo je da je najveći broj nezaposlenih sa završenom srednjom stručnom spremom. S obzirom da je najveći broj stanovnika Promine sa srednjom stručnom spremom (62.79% od ukupnog broja radno sposobnog stanovništva prema Popisu 2011.), najveći broj nezaposlenih pripada upravo toj kategoriji.

Tablica 16: Broj nezaposlenih po godinama i trajanju nezaposlenosti

	2017.	2018.	2019.	2020.
Do 3 mjeseca	13	12	7	7
3 – 6 mjeseci	4	5	2	5
6 - 9 mjeseci	1	4	2	2
9 – 12 mjeseci	1	2	1	1
1 – 3 godine	1	1	3	2
3 godine i više	2	2	1	2

Izvor: Mjesečni statistički bilteni HZZ, PS Šibenik i www.statistika.hzz.hr

U odnosu na ukupni broj nezaposlenih, broj dugotrajno nezaposlenih relativno je nizak. Razlog tome je i relativno mali broj radno sposobnog stanovništva, nedostatak radne snage, ali i zapošljavanje teže

zapošljivih skupina kroz projekte financirane iz ESF-a (Europski socijalni fond) kao što je Program zapošljavanja žena **ZAŽELI** koji provodi i Općina Promina.

Tablica 17: Broj nezaposlenih po zanimanjima 2019. - 2020.

Godina	Znanstvenici, inženjeri, stručnjaci	Tehničari, stručni suradnici	Administrativni službenici	Uslužna i trgovačka zanimanja	Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji	Rukovatelji postrojenjima i strojevima, ind.proizvođači, sastavljači proizvoda	Jednostavna zanimanja
2019.	2	1	1	5	1	1	4
2020.	2	1	3	8	2	0	3

Izvor: www.statistika.hzz.hr

Najveći broj nezaposlenih je iz uslužnih i trgovačkih zanimanja te iz jednostavnih zanimanja što je u skladu sa strukturom nezaposlenih po obrazovanju, kao i s postojećim gospodarskim subjektima na području Općine.

Zaključak

Iako se broj nezaposlenih smanjuje te je stopa nezaposlenosti niža u odnosu na Šibensko-kninsku županiju, navedeno nije rezultat povećanja broja radnih mjesta i povećanja broja zapošljavanja lokalnog stanovništva, već je posljedica starenja stanovništva i toga što veći dio stanovnika ostvaruje prihode od mirovine (prema Popisu iz 2011. čak 42,43% od ukupnog broja stanovnika), a bez prihoda je te iste godine bilo 31.51% stanovnika (od čega 63,41% čine žene).

4.3.3. Malo i srednje poduzetništvo

Na području Općine Promina aktivno je 1 dioničko društvo koje zapošljava 50 djelatnika, 13 trgovačkih društava i 2 zadruge.

Tablica 18: Tvrtke po djelatnosti, broju zaposlenih i ukupnom prihodu 2019.

Djelatnost	Broj tvrtki	Broj zaposlenih
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	4	9
Prerađivačka industrija	1	10
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	1	0
Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda	1	5
Građevinarstvo	2	13
Trgovina na veliko i na malo, popravak motornih vozila i motocikala	1	0
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	1	8
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	1	1

Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1	1
Umjetnost, zabava i rekreacija	1	1
Ostale uslužne djelatnosti	1	1

Izvor: Digitalna komora

Na području Općine Promina djeluje i sedam obrta, većinom u trgovačkim djelatnostima (3), građevinskim djelatnostima (2) te po jedan obrt koji se bavi poslovnim savjetovanjem i strojnom obradom metala.

4.3.4. Poduzetnička infrastruktura

Gospodarske zone/poduzetničke zone

Poduzetničke zone definira Zakon o unaprjeđenju poduzetničke infrastrukture (NN 93/13, 41/14) kao infrastrukturno opremljena područja određena prostornim planovima, namijenjena obavljanju određenih vrsta poduzetničkih, odnosno gospodarskih aktivnosti. Prostornim planovima u Šibensko-kninskoj županiji definirano je 60 poduzetničkih zona od kojih 34 spadaju u mikro zone, 22 u male zone, 3 u srednje te jedna u velike zone. Prema tipu aktivnosti postoji ukupno 25 proizvodno-prerađivačkih zona, 2 logističko-distribucijske te 14 uslužno-mješovitih zona. Njih 7 je aktivno, a 53 su neaktivne poduzetničke zone. Svih sedam aktivnih zona nalazi se u vlasništvu jedinica lokalne samouprave. Od 7 navedenih zona, 2 zone na području Grada Drniša (Zona Drniš i Zona Radonić) u fazi su srednje aktivacije, a 5 zona (Zone Preparandija, Kosa, Podi Šibenik, Podi Ražine i Oklaj) u fazi su inicijalne aktivacije. 60 poduzetničkih zona navedenih u prostornim planovima obuhvaća ukupno 1.434,95 ha, od čega je 419,73 ha ili 29,25% u vlasništvu jedinica lokalne samouprave (JLS), a 701,16 ha ili 48,86% u vlasništvu Republike Hrvatske (RH). Od 419,73 ha zemljišta u vlasništvu JLS 149,32 ha (10,51%) odnosi se na vlastito zemljište jedinica lokalne samouprave, a 268,22ha (18,88%) stečeno je od RH, od čega većina, čak 244,76 ha, pripada PZ Podi. Gospodarske zone za obnovljive izvore energije ugrađene su u Prostorni plan Općine Promina. Investitori su pokrenuli proceduru ishođenja dozvola u svrhu izgradnje postrojenja.

a) Gospodarska zona Oklaj

Gospodarska zona poslovne i proizvodne namjene (oznaka namjene I, K1) – Oklaj (na području naselja Oklaj) ukupne površine 19,9 ha nalazi se unutar građevinskog područja naselja Oklaj na njegovoj južnoj strani, neposredno uz planiranu obilaznicu centralnog dijela naselja (koja će se realizirati izmještanjem županijske ceste Ž6055). Osnovana je 2014. godine. Prema veličini ukupne površine spada u male, a prema tipu aktivnosti u proizvodno-prerađivačke zone. U zoni posluje jedan poslovni subjekt s 50 zaposlenih osoba. Ulaganje po zaposleniku u navedenoj zoni iznosi 8.893 kn. Parcela koju poslovni subjekt zauzima iznosi 19.000 m².

Sa sjeverne strane zona graniči s djelomično izgrađenim područjem rezerviranim za mješovitu izgradnju pretežito stambenih i dijelom poslovnih sadržaja. Sa zapadne strane prostor naselja rezerviran je za stanovanje, dok je s južne strane rezerviran za mješovitu izgradnju stambenih i poslovnih sadržaja te moguće proširenje gospodarske zone u drugoj fazi kada se dovrši izgradnja njezinoga centralnog dijela.

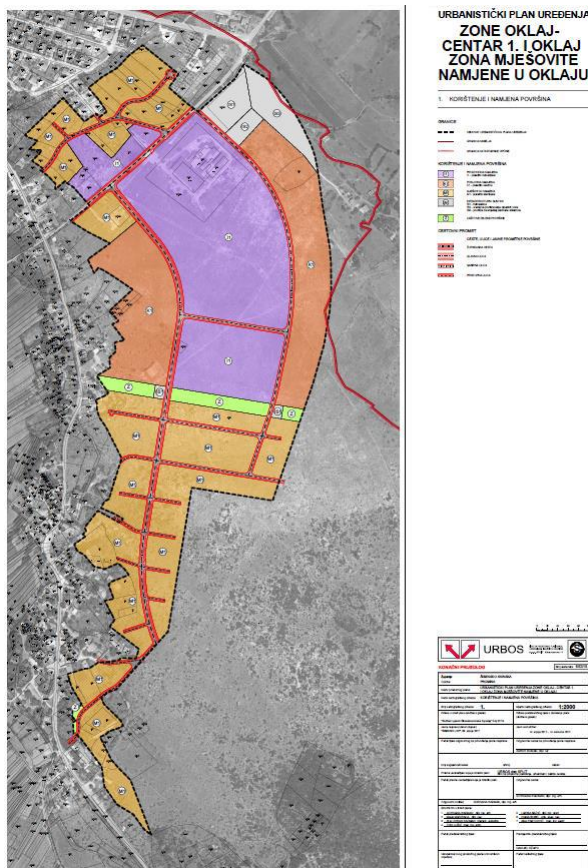
Gospodarska zona 'Oklaj' u Oklaju predstavlja težište razvoja i središnju gospodarsku i poslovnu zonu u Općini Promina. Njezin značaj definiran je kroz postojeću prostorno-plansku dokumentaciju te će se kroz izradu detaljnije urbanističke dokumentacije zaokružiti početna faza u realizaciji i izgradnji novih gospodarskih i poslovnih sadržaja na ovom području.

Na području obuhvata plana kao pretežita namjena prostora definirana je poslovna i proizvodna namjena. Unutar poslovno-proizvodne namjene moguće je graditi građevine industrijske, zanatske i poslovne namjene (I), kao i pretežito uslužne sadržaje (K1). U sjevernom rubnom dijelu zone izgrađeni su pogoni tvornice koja zapošljava veći broj djelatnika u Općini. Osim osnovne namjene, u zapadnom dijelu prisutna je već postojeća mješovita-poslovna namjena koju čini nekoliko objekata s pojedinačnim poslovnim sadržajima. Osnovu funkcionalne podjele čine koridori primarnih prometnica koji povezuju zonu s vanjskim prometnicama (županijske ceste Ž6056 i Ž6055), kao i planiranima internim prometnicama naselja Oklaj te uspostavljaju međusobnu vezu između svih internih dijelova zone. Na sustav primarnih prometnica, prema potrebi i mogućem razvoju/izgradnji manjih dijelova zone, moguća je detaljnije preraspodijeliti prostor sekundarnim prometnicama koje u osnovnoj funkciji opskrbljuju samo manje i zatvorene dijelove zone.

U blizini zone postoje priključci na svu infrastrukturu: energetska infrastrukturu (električna energija, priključak na javnu mrežu i izrađena trafostanica), komunalna infrastruktura (opskrba vodom), prometnu i komunikacijsku infrastrukturu (pristupne ceste). Potrebno je izgraditi svu infrastrukturu unutar same zone.

Upravljanje zonom nije definirano. S obzirom da je u djelomičnom vlasništvu Općine Promina, upravitelj je isti. U 2020. planirano ulaganje u zonu iznosilo je 300.000 kn i to većinom u rješavanje imovinsko-pravnih odnosa i infrastrukturu (Proračun Općine i ESI).

Slika 7: Urbanistički plan uređenja Zone Oklaj

Izvor: Općina Promina

b) Gospodarska zona Suknovci

Na navedenoj lokaciji prostorno-planskim odredbama predviđen je prostor gospodarske zone proizvodne namjene za smještaj solarne elektrane: SUKNOVCI (planska oznaka IPs) snage 8 MW.

c) Gospodarska zona Razvođe i Mratovo

Gospodarske zone Razvođe i Mratovo unesene su u Prostorni plan Općine Promina. Na ovom području planira se izgradnja 150 MW solarne elektrane.

Zaključak

Općina Promina ulaže velike napore u razvoj gospodarstva na svom području, kao i privlačenje investitora i ulaganja na teritoriju Općine. Osim pripreme dokumentacije za uređenje gospodarskih zona, Općina posebnu pažnju stavlja na razvoj obnovljivih izvora energije (solarne elektrane) što je u skladu i s Razvojnou strategijom Šibensko-kninske županije. Ulaganja u infrastrukturu u gospodarskim zonama iz sredstava Općine te korištenje sredstava ESI-a omogućit će dolazak investitora koji su već iskazali zanimanje te su u fazi pripreme dokumentacije i ishođenja dozvola.

4.3.5. Poljoprivreda

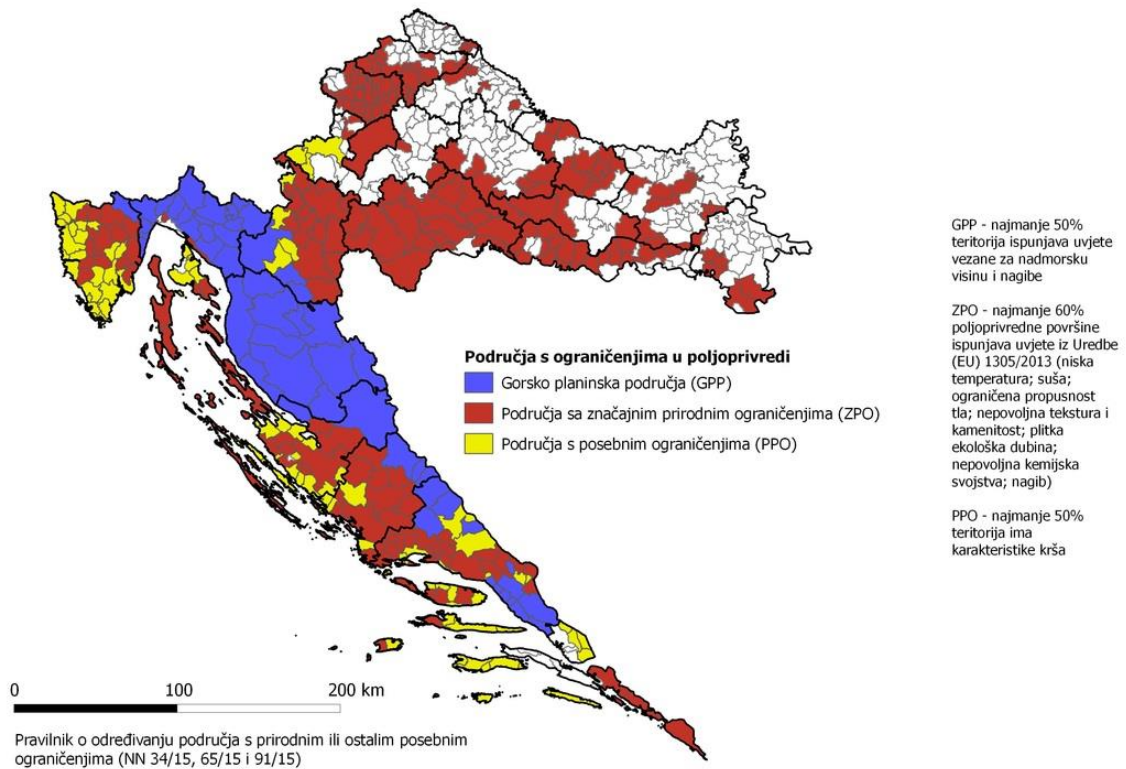
Prema podacima iz Popisa poljoprivrede 2003. godine u Općini Promina bilo je 394 kućanstava koja se bave poljoprivredom. Veličina ukupno raspoloživoga poljoprivrednog zemljišta iznosi 960,41 ha, a ukupno korištenoga poljoprivrednog zemljišta iznosi 548,10 ha. Iz navedenog je vidljivo da veliki dio poljoprivrednog zemljišta nije iskorišten što čini znatan potencijal razvoja Općine Promina. Čak 459,99 ha poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu je, a svega 88,10 ha uzeto u zakup. Od obrađenog zemljišta, najveću površinu zauzimaju pašnjaci (221,75 ha) i livade (127,39 ha). Najmanju površinu zauzimaju povrtnjaci (2,62 ha) i voćnjaci (3,90 ha). Vinogradi po kojima je Promina poznata zauzimaju 50,81 ha te je na njima smještena 291.000 trsova. Najviše kućanstava (286 kućanstava) ima vinograde, 249 voćnjake, a 195 povrtnjake. Najmanje kućanstava ima plantažne vinograde (18), voćnjake (10) i rasadnike (1). Najviše voćnjaka zasađeno je smokvama i trešnjama (179 kućanstava) te bademima (149 kućanstava). Najmanje kućanstava bavi se uzgojem citrusa (4) i lješnjacima (1). Samo se 1,76 ha ili 0,32% korištenog poljoprivrednog zemljišta navodnjava. Najviše površina tretira se mineralnim gnojivima (93,74 ha) te 84,41 ha organskim gnojivima.

Najviše kućanstava bavi se uzgojem goveda (129) i muznih krava (126). Iako je pršut tradicionalni proizvod po kome je ovaj kraj poznat, uzgojem svinja bavi se samo 56 kućanstava. Ovčarstvom, kao tradicionalnom granom stočarstva, bavi se samo 45 kućanstava. Prema Popisu poljoprivrednika iz 2003. godine 342 kućanstava posjeduju perad, a 7 pčelinje zajednice. 106 ili 26,9% poljoprivrednih kućanstava ostvaruju prihode od prodaje svojih poljoprivrednih proizvoda, a najviše njih prodajom voća i grožđa (33 kućanstava), goveda i kravljeg mlijeka (33 kućanstava), ovaca, koza, ovčjeg i kozjeg mlijeka (15 kućanstava) te vina, rakije, maslinovog ulja i sličnih prerađevina (11 kućanstava). Od dodatnih djelatnosti 14 kućanstava bavi se preradom poljoprivrednih proizvoda, a 2 obavljaju ugovoreni rad s vlastitom mehanizacijom.

400 kućanstava ima 1102 članova, od kojih njih 786 ima isključivo praktično iskustvo u poljoprivredi, njih 3 visoku stručnu spremu, a jedno srednju stručnu spremu na području poljoprivrednog obrazovanja. 349 (31,67%) članova kućanstva starije je od 64 godine.

Područje Općine Promina potpada pod područja sa značajnim prirodnim ograničenjima.

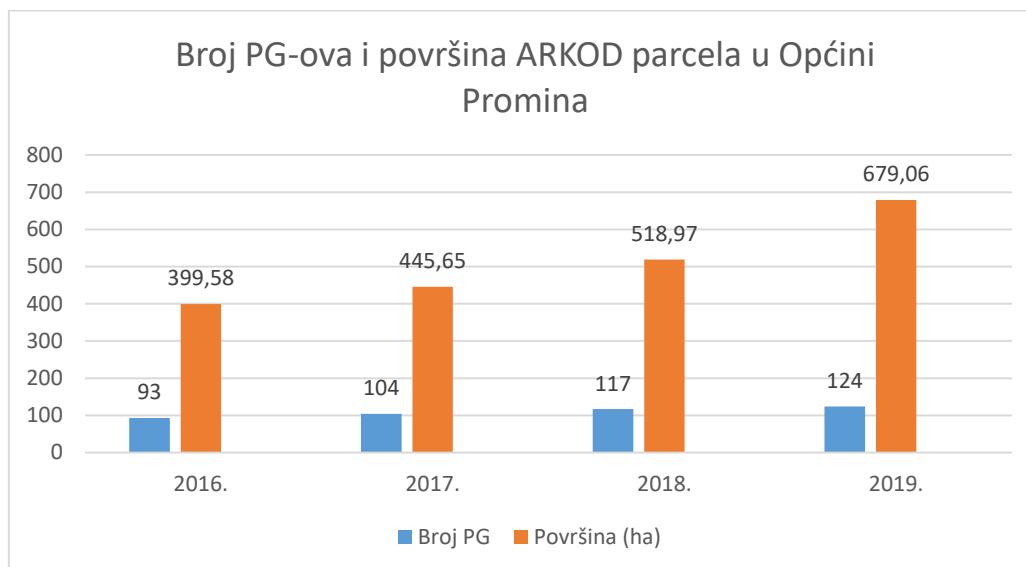
Slika 8: Područja s ograničenjima u poljoprivredi

Izvor: <http://regionalni.weebly.com/karte.html>

Prema podacima ARKOD-a u Općini Promina bilježi se povećanje PG-ova i površine ARKOD parcela (ha) u protekle četiri godine što je vidljivo i iz sljedećeg grafikona:

Grafikon 6: Broj PG-ova i površina ARKOD parcela (ha) u Općini Promina

Izvor: Prikaz broja površine ARKOD-a i broja-PG-a s obzirom na veličinu sjedište PG-a

Najviše poljoprivrednih gospodarstava registrirano je na području Oklaja (45), Razvođa (16) i Lukara (12). Najmanje poljoprivrednih gospodarstava registrirano je na području Bobodola (1) i naselja Matase (4). Najviše ARKOD površine registrirano je na području Oklaja (282,33 ha), Bobodola (82,54 ha) te Bogatića (70,05 ha). Najmanje ARKOD površine registrirano je u naseljima Matase (10,66 ha) i Ljubotić (19,79 ha).

Tablica 19: Broj poljoprivrednih gospodarstava u Općini Promina po naseljima, 2019.

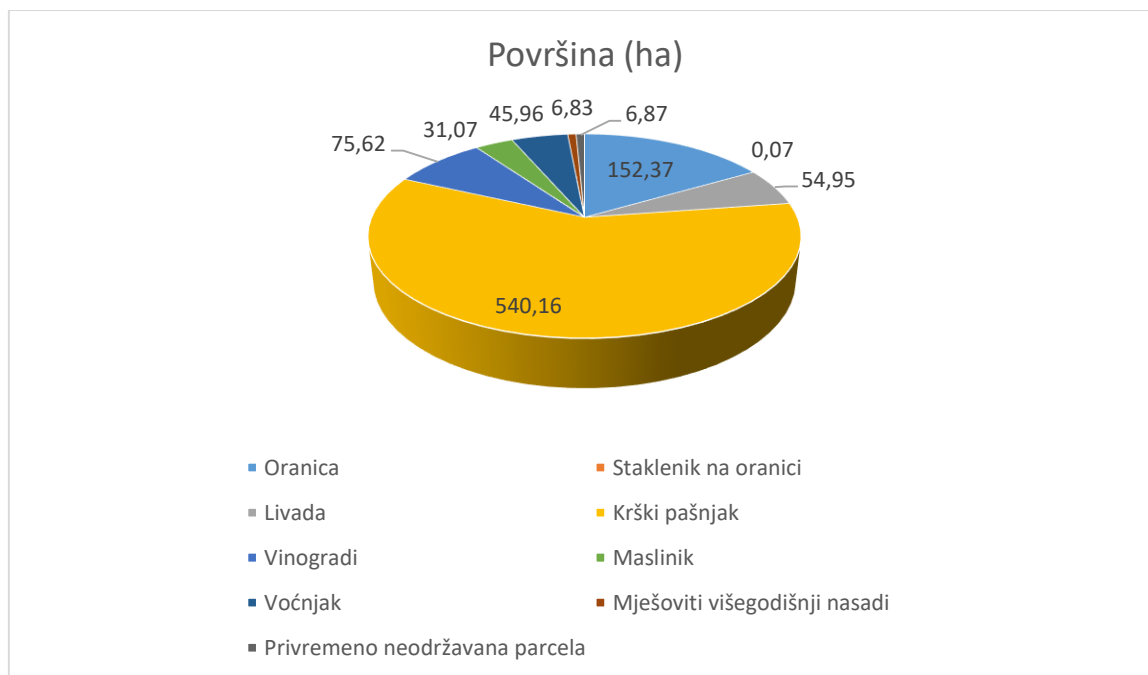
Naselje	Broj PG	Površina (ha)
Bobodol	1	82,54
Bogatić	4	70,05
Čitluk	12	24,38
Lukar	8	41,25
Ljubotić	8	19,79
Matase	4	10,66
Mratovo	8	17,41
Oklaj	45	282,33
Puljane	9	49,82
Razvođe	16	53,92
Suknovci	9	26,92

Izvor: Prikaz broja površine ARKOD-a i broja-PG-a s obzirom na veličinu sjedište PG-a 21.12.2019.

Prema podacima iz ARKOD baze podataka, na području Općine Promina koristi se 913,91 ha poljoprivrednog i ostalog zemljišta. Dominantna svrha korištenja su krški pašnjaci (540,16 ha ili 59,10% ukupno korištenog poljoprivrednog zemljišta), slijede oranice (152,37 ha ili 16,67% ukupno obradive poljoprivredne površine), vinogradi (75,62 ha ili 8,27%), livade (54,95 ha ili 6,01%), voćnjaci (45,96 ha ili 5,02%) i maslinici (31,07 ha ili 3,40%).

Grafikon 7: Površina korištenog poljoprivrednog i ostalog zemljišta po kategorijama na prominskom području

Izvor: Podaci iz ARKOD baze podataka na dan 31.12.2019.

Prema Planu vodoopskrbe Šibensko-kninske županije, 2010. godine u Promini se navodnjava svega 0.32% korištenih površina (odnosno 1,76 ha).

Potporna razvoju poljoprivrede

U planu je i izgradnja radno-skladišnog prostora za poljoprivredne proizvođače, tj. inkubatora za poljoprivrednike, u jednoj od starih školskih zgrada za čije je vlasništvo u tijeku rješavanje imovinsko-pravnih odnosa.

Svake godine Općina Promina dodjeljuje financijsku potporu poljoprivrednicima za nabavu sadnica i opreme potrebne OPG-ovima. 2020. godine Općina je podijelila ukupno 366.000 kuna za 45 projekta lokalnih OPG-ova.

Općina Promina članica je LAG-a "Krka" koji djeluje na području sedam jedinica lokalne samouprave Šibensko-kninske županije. Tu spadaju gradovi Drniš i Skradin, općine Bilice, Ružić, Promina i Unešić te dvadeset naselja grada Šibenika: Boraja, Brnjica, Čvrljevo, Danilo, Danilo Biranj, Danilo Kraljice, Donje Polje, Dubrava kod Šibenika, Goriš, Gradina, Konjevrate, Lepenica, Lozovac, Mravnica, Perković, Podine, Sitno Donje, Slivno, Vrpolje i Vrsno. LAG "Krka" osnovan je 27. studenog 2011. godine te okuplja predstavnike civilnog, javnog i privatnog sektora. LAG-ovi su u RH registrirani kao Udruge.

Zaključak

Poljoprivreda predstavlja značajnu gospodarsku granu i potencijal razvoja Općine koji još uvijek nije dovoljno iskorišten. Iako se veliki broj stanovnika Općine bavi poljoprivredom kao osnovnom djelatnošću, vidljiva je nepovoljna starosna i obrazovna struktura članova poljoprivrednih gospodarstava. Povoljno je što se bilježi porast broja poljoprivrednih gospodarstava u posljednjih

nekoliko godina, vjerojatno uvjetovan i podrškom Općine Promina razvoju poljoprivrede, kao i financiranjem aktivnosti i projekata na području poljoprivrede kroz OP ruralni razvoj.

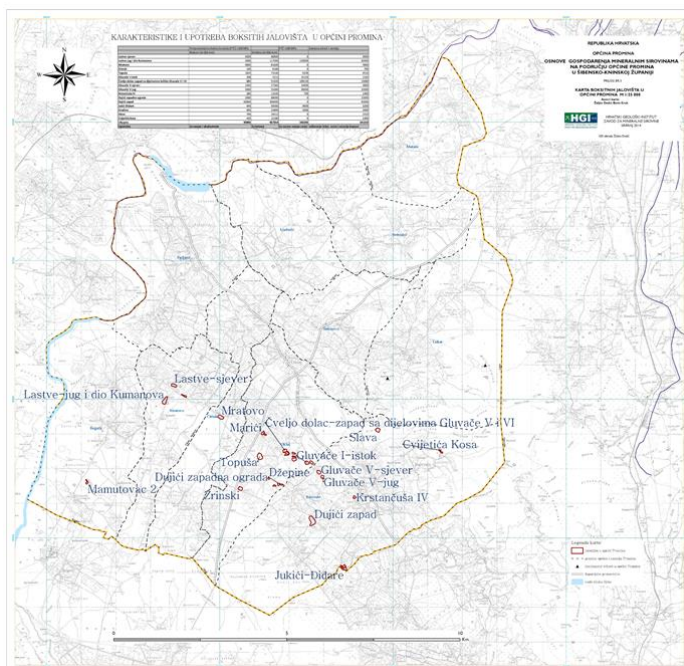
4.3.6. Mineralne sirovine

Općina Promina s Hrvatskim geološkim institutom izradila je studiju „Osnove gospodarenja mineralnim sirovinama na području Općine Promina u Šibensko-kninskoj županiji“. U ovoj studiji, na temelju stručnih i znanstvenih podloga, prikazan je geološki potencijal i mogućnosti razvoja gospodarstva na temelju iskorištavanja mineralnih sirovina na području Općine Promina te pregled daljnjih istraživanja potrebnih za potpuno definiranje svih mineralnih resursa. Navedeno je propisano novim Zakonom o rudarstvu (NN 56/13, 14/14, 52/18, 115/18, 98/19) čl.7 i 133.) gdje se navodi da su jedinice područne (regionalne) samouprave dužne za svoja područja izraditi rudarsko-geološke studije koje moraju biti u skladu sa Strategijom gospodarenja mineralnim sirovinama Republike Hrvatske. U nastavku iznosimo osnovne preporuke Studije.

Na području Općine Promina postoje, osim boksita, samo ležišta i pojave mineralnih sirovina koje se mogu izravno, kao stijena u cijelosti, koristiti kao mineralna sirovina. To su vapnenci, lapori, brečokonglomerati, fosforit i ugljen. Izuzetak je boksit koji ima dualni karakter i može se osim za proizvodnju metala aluminijski koristiti u cijelosti kao dodatak u različitim industrijama (npr. cementna industrija).

Na području Općine Promina ne postoje eksploatacijska polja, istražni prostori ili napuštena ležišta, odnosno površinski kopovi tehničko-građevnog kamena – kamenolomi ili šljunčare. Geološki promatrano, gotovo cijela Općina Promina područje je izvora tehničko-građevnog kamena. Dugogodišnjom eksploatacijom ugljena, arhitektonsko-građevnog kamena, a osobito boksita, stvoren je veliki broj jalovišta na području Šibensko-kninske županije koja predstavljaju prirodnu sekundarnu mineralnu sirovinu. Sekundarni izvor tehničko-građevnog kamena u Općini Promina jest rudarski otpad, odnosno jalovina iz nekadašnjih rudnika boksita od kojih su značajniji prikazani na potonjoj slici.

Slika 9: Karakteristike i upotreba boksitnih jalovišta u Općini Promina

Drugi sekundarni izvor tehničko-građevnog kamena bit će ostvaren ako se otvore ležišta arhitektonsko-građevnog kamena. U slučaju eksploatacije prominskoga pločastog vapnenca procjenjuje se da će oko 50% ukupne eksploatirane mase biti tehničko-građevni kamen.

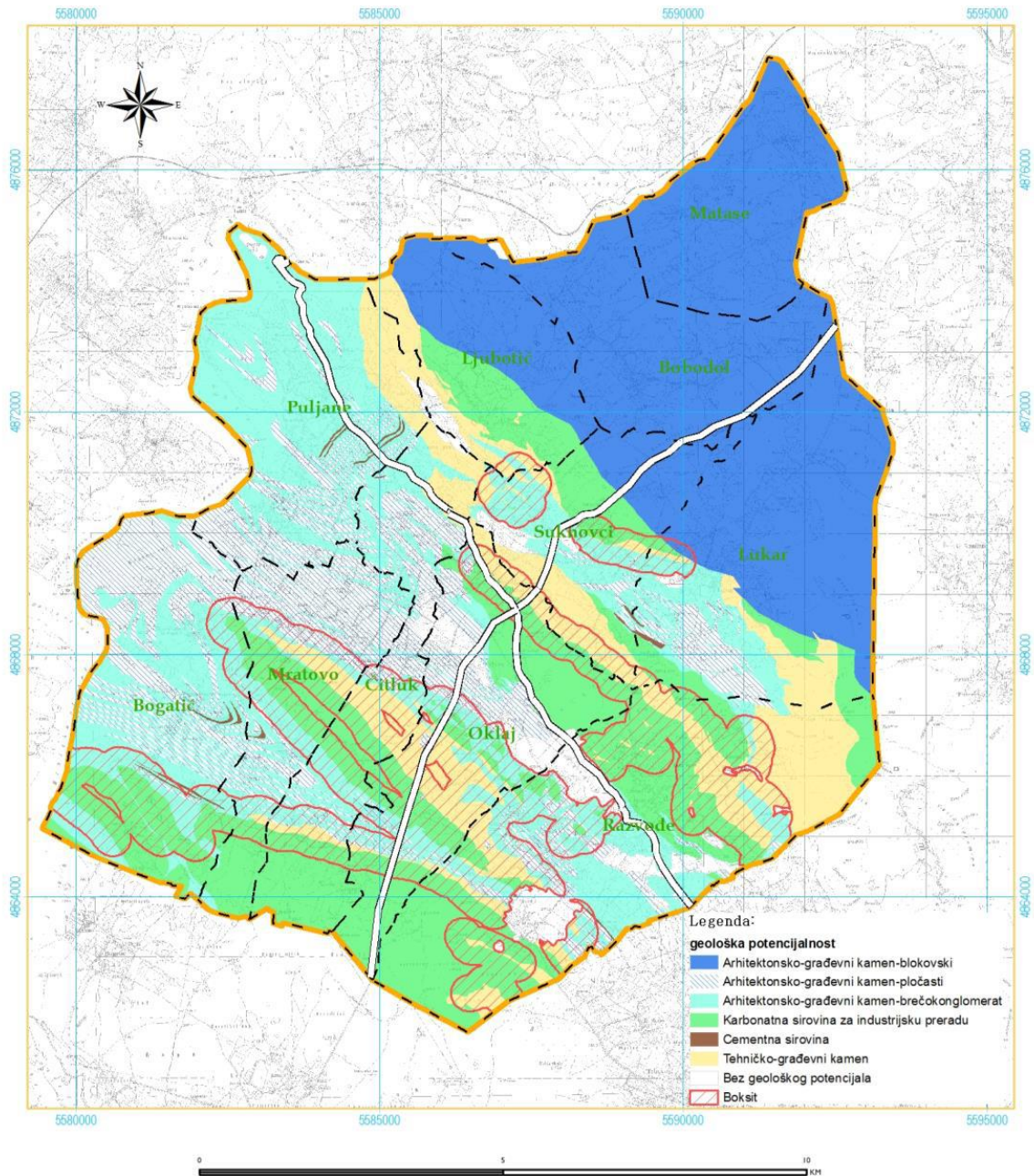
U Općini Promina nema eksploatacijskih polja i istražnih prostora arhitektonsko-građevnog kamena. Dvije su vrste arhitektonsko-građevnog kamena: pločasti i blokovski. O eksploataciji blokovskog arhitektonsko-građevnog kamena nema tragova, no na mnogo mjesta postoje tragovi iskorištavanja pločastog vapnenca za lokalne potrebe, kao što su npr. lokaliteti Mratovo, Vucići i Biserke.

Na prostoru Općine nalazi se eksploatacijsko polje karbonatnih sirovina za industrijsku preradu (Bila strana) te dva istražna prostora (Slava i Razvođska Ljut). Sirovina za cementnu industriju ne eksploatira se u Promini, kao ni u županiji.

U Općini Promina postoji 160 lokaliteta pojava i ležišta boksita, od kojih je većina istražena i eksploatirana (površinskim ili jamskim načinom) u drugoj polovici prošlog stoljeća. Većina njih dio je skupina malih ležišta boksita. Prema podacima Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja RH Uprave za rudarstvo u Općini postoje tri eksploatacijska polja boksita: Mamutovac, Krste Radas i Čveljo Dolac ukupne površine 3309 ha. S obzirom da je oko 92 ha eksploatacijskog polja Čveljo Dolac na području Grada Drniša, površina koju zahvaća u Općini Promina iznosi 1748 ha pa je realna ukupna površina eksploatacijskih polja boksita na području Općine Promina 3217 ha ili 23% površine Općine. Niz je boksitnih ležišta na području Općine Promina (Mamutovac, Tošići, Beršići, Škovrlji i dr.) veličine i do 300.000 t nepogodnih za aluminijsku industriju, ali sa znatnom koncentracijom titana. Drugi rijetki metali nisu istraživani. Od boksitnih ležišta na području Općine Promina obrađeni su Suknovci-Dujići, Tošići IV, Škovrlji, Mamutovac Ia, Jukići-Đidare, Uroš i Podi kod Uroša, Svetine, Gluvače V i Rabinovača.

Slika 10: Karta neograničene geološke potencijalnosti mineralnih sirovina u Općini Promina

NEOGRANIČENA GEOLOŠKA POTENCIJALNOST U OPĆINI PROMINA

Izvor: Studija „Osnove gospodarenja mineralnim sirovinama na području Općine Promina u Šibensko-kninskoj županiji“

Zaključak

Općina Promina raspolaže značajnim nalazištima mineralnih sirovina, a u skladu s izrađenom Studijom „Osnove gospodarenja mineralnim sirovinama na području Općine Promina u Šibensko-kninskoj županiji“ u sljedećem razdoblju trebala bi provesti aktivnosti koje su navedene u preporukama za gospodarenje mineralnim sirovinama i rudarskim objektima. U navedenoj Studiji za eksploataciju tehničko-građevnog kamena predlažu se sljedeće aktivnosti: rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, istraživanje mogućnosti plasmana, ishođenje dokumentacije i pronalazak koncesionara. Na ovaj način osigurali bi se prihodi od jalovišta te bi se sanirali prostori koje ona zauzimaju. Za eksploataciju arhitektonsko-građevnog kamena predlaže se obnova i izgradnja kuća i objekata uz korištenje

tradicionalnih građevinskih materijala. Karbonatna sirovina za industrijsku preradu najperspektivnija je mineralna sirovina radi svoje bjeline i čistoće, ima potvrđene rezerve, a u blizini se nalaze razvijeni industrijsko-tehnički i infrastrukturni elementi. U skladu s tim, Općina bi trebala dalje raditi na ishođenju koncesije za eksploataciju dodatna dva lokaliteta, a postojeći lokalitet trebalo bi aktivirati za preradu mineralnih sirovina uz završnu obradu. Eksploatacija boksita ne čini se isplativom, jama Jukići-Đidare mogla bi se revitalizirati u turističko-edukativne svrhe (primjerice muzej rudarstva), a ostale eksploatirane boksitne jame potrebno je sanirati. Za realizaciju potrebno je izraditi projektnu dokumentaciju i riješiti imovinsko-pravne odnose.

4.3.7. Turizam

Turizam u Općini Promina prepoznat je kao značajan potencijal za razvoj te je u skladu s tim 2019. godine izrađen „**Strateški plan razvoja turizma – studija Interpretacijski plan kulturne i prirodne baštine za područje Općina Promina**“, dokument čije bi provođenje do 2025. godine trebalo donijeti transformaciju turistički nedovoljno razvijenog područja Općine Promina u tržišno prepoznatljivu i konkurentnu turističku destinaciju čiji se razvoj temelji na načelima održivosti. S obzirom da je navedeni dokument javno dostupan na stranicama Općine, u ovom dijelu iznijet ćemo samo zaključke navedene Studije.

Specifičnosti Općine Promina kao turističke destinacije predstavljaju blizina Nacionalnog parka Krka, očuvana i nezagađena priroda te kulturno-povijesna baština i očuvana tradicija. Blizina nacionalnog parka te drugi resursi za razvoj turizma nisu dovoljno iskorišteni pa područje Općine Promina još uvijek nije dovoljno valorizirano kao turističko odredište. U navedenoj Studiji ističe se upravo kako blizina nacionalnog parka predstavlja okosnicu budućeg razvoja turizma ovog područja jer ga čini posebnim, drugačijim i pogodnim za razvoj dodatnih turističkih i autohtonih sadržaja koje nije moguće razvijati u nacionalnom parku zbog njegove zaštite. Posebno treba voditi računa o ublažavanju mogućih negativnih utjecaja turizma koji mogu, ukoliko se njegovim razvojem ne upravlja na odgovaran i adekvatan način, proizići iz koncentracije velikog broja turista/posjetitelja, smještaja i/ili razvoja infrastrukture, tj. potrebno je planirati turistički razvoj ovog područja isključivo na temeljima načela održivog razvoja.

Uz prirodne resurse, Općina Promina raspolaže i nepokretnim kulturnim dobrima kao potencijalnom turističkom atrakcijom (Utvrda Bogočin, crkva Gospe Čatrnjske, crkva sv. Martina, crkva sv. Mihovila, ostaci predromaničke crkvice u Oklaju, utvrda Nečven, Gradina, arheološko nalazište Grudine u Razvođu, stara rimska cesta). Značajan objekt koji predstavlja turistički resurs jest hidroelektrana Miljacka koja je derivacijska hidroelektrana na rijeci Krki. Postoji inicijativa da se izgradi Muzej hrvatske hidrogradnje koji bi se napravio u postojećim objektima sadašnje hidroelektrane. Inicijativom Općine Promina i izradom elaborata u 2014. godini započet je projekt tematske ceste „Kroz prominsko vinogorje do rijeke Krke“ u dužini od 5 km, u smjeru istok-sjeverozapad s polazištem u Oklaju, a koja je završena 2018. godine. Tematska cesta omogućava interpretaciju kulturne i prirodne baštine prominskog područja s mogućnošću različitih aktivnosti na otvorenom: hodanje, biciklizam, jahanje, promatranje baštinskih resursa, gastro i eno ponude i sl. Na području Općine izrađene su i uređene biciklističke staze i šetnice (staze do Ćorića mlinica i Manojlovačkih slapova, staza Kroz prominsko vinogorje do rijeke Krke). U planu su uređenje i izgradnja šetnice Bogočin – Nečven – Eko kampus Puljane; šetnice Mratovo – Nečven – Mratovo; šetnica koje prolaze djelomično kroz NP Krka kao što su Seline – Ljubotić – Bilušića buk te Lukar – Ljubotić – Bilušića buk; izgradnja visećeg Nelipića mosta (Nečven – Trošenj) te šetnice Brljan – Bilušića buk unutar NP Krka. Planira se i uređenje stare rimske

ceste Ljubotić – Matase. Od manifestacija na području Općine organiziraju se gastro manifestacija „Prominski bronzin“ i Smotra prominskih vina, Prominske igre i Advent u Oklaju, ali one za sada nisu dio turističke ponude, već su namijenjene lokalnom stanovništvu.

Na području Općine smještajni kapaciteti su relativno mali (17 smještajnih jedinica sa 73 kreveta i 22 pomoćna kreveta). 57% objekata je s tri zvjezdice, a 29% objekata posjeduje četiri zvjezdice. Od ugostiteljskih objekata za pripremanje i usluživanje jela, pića i napitaka, na području Općine Promina registriran je jedan café bar u središtu Oklaja te kušaonica u sklopu lokalne vinarije.

Tijekom 2018. u Općini je zabilježeno 3.985 noćenja stranih gostiju i 110 noćenja domaćih gostiju. Turizam na području Općine Promina izrazito je sezonski, bez zabilježenih dolazaka i noćenja u razdoblju između siječnja i travnja, odnosno u studenom i prosincu, tijekom 2017. i 2018. godine. 2018. godine zabilježeno je povećanje dolazaka gostiju i noćenja u svibnju i listopadu (pred i post sezona).

U okviru izrade „Strateškog plana razvoja turizma – studije Interpretacijskog plana kulturne i prirodne baštine za područje Općine Promina“ provedeno je ispitivanje građana o turističkoj ponudi na području Općine. Velik broj ispitanika prepoznao je nedostatak odgovarajuće promocije turističke ponude Promine kao ključni problem turističkog razvoja, a jedan dio ispitanika to dovodi i u vezu s nepostojanjem lokalne turističke zajednice, odnosno informacijskog centra u kojem bi posjetitelji i turisti mogli dobiti sve potrebne informacije. Kao prilika za razvoj prepoznato je razvijanje specifičnih oblika turizma kao što su ekoturizam, agroturizam, sportsko-rekreativni i kulturni turizam. Ovi oblici turizma temelje se na potencijalima Općine, njezinoj prirodnoj i kulturnoj baštini.

Zaključak

Općina Promina prepoznaje turizam kao pokretač gospodarskog razvoja te je u tu svrhu izradila „Strateški plan razvoja turizma – studija Interpretacijski plan kulturne i prirodne baštine za područje Općine Promina“ do 2025. kojim su definirani osnovni problemi u razvoju turizma, kao i prilike koje bi trebalo iskoristiti da bi turizam postao vodeća gospodarska grana uz poljoprivredu. Područje Općine velikim dijelom nalazi se na području Nacionalnog parka Krka što bi uz očuvanu prirodu, kulturno-povijesnu baštinu te očuvanu tradiciju i lokalne poljoprivredne proizvode moglo predstavljati turistički proizvod. Problemi u razvoju turizma prepoznati su prije svega u nepovoljnoj demografskoj strukturi stanovništva (staro i nedovoljno obrazovano stanovništvo), nedostatak turističke infrastrukture (pogotovo mali broj smještajnih kapaciteta i ugostiteljskih objekata), nedostatak turističke ponude, kao i nedovoljna promocija Promine kao turističke destinacije. Općina je donijela Izmjene prostornog plana 2018. godine kojima su definirana izdvojena građevinska područja izvan naselja ugostiteljsko-turističke namjene (T2), koja podrazumijevaju smještajne kapacitete u turističkim naseljima (vile, *glamping* kućice, mali hoteli), kao i gradnju pratećih ugostiteljsko-zabavnih i sportsko-rekreacijskih sadržaja. Navedenim strateškim dokumentom predviđeno je i sedam ključnih razvojnih projekata koji se planiraju realizirati do 2025. s ciljem razvoja turizma (Interpretacijski centar kulturne i prirodne baštine, Pješački viseći most Nečven – Trošenj, Kameni san, Spoj Krke i Promine, Izvorni okusi Promine, Zajedno za turizam, NP Krka – partner u održivom razvoju turizma Općine Promina).

4.4. Infrastruktura i zaštita okoliša

Infrastruktura na području Općine Promina zadovoljava potrebe lokalnog stanovništva. Tijekom 2016. – 2019. provedeno je niz projekata kao što su sanacija nerazvrstanih cesta, rekonstrukcija i izgradnja dijela distribucijske odvodne mreže, izvršene su pripreme za postavljanje javne kanalizacijske mreže, postavljen je dio ulične i park rasvjete u naseljima te prometna signalizacija i oprema u ulici Put kroz Oklaj.

4.4.1. Prometna infrastruktura

Cestovni promet

Naselja Općine povezana su prometno i to poprečno kontinentalnim pravcem Šibenik – Drniš – Knin – Zagreb, kao i dvjema županijskim cestama: Ž6055 (Drniš – Oklaj – Brljan), koja povezuje Oklaj i s državnom cestom D33 Šibenik – Drniš – Knin, a preko nje s autocestom A1 Zagreb – Split – Dubrovnik te Ž6056 koja povezuje Prominu s brzom cestom E71 Split – Knin – Zagreb. U planu je izrada i brze ceste Šibenik – Drniš – Promina – Knin, kao i izgradnja obilaznice Oklaj (Gluvače – Osmanovac) kojom bi se rasteretile postojeće ceste.

Tijekom 2018. Općina je provela projekt postavljanja signalizacije i opreme u ulici Put kroz Oklaj čime je doprinijela sigurnosti cestovnog prometa u najvećem prominskom naselju Oklaj. Planirano je i projektiranje i izgradnja nogostupa uz županijsku cestu kroz Razvođe, Oklaj, Čitluk i Puljane.

Od 2016. godine provedeni su projekti sanacije nerazvrstanih cesta: modernizacija nerazvrstane ceste Puljane – Paraći, modernizacija nerazvrstane ceste Bakmazi – Čilaši, modernizacija nerazvrstane ceste Razvođe – Jukići, sanacija nerazvrstane ceste Razvođe – Sumani, sanacija nerazvrstane ceste Lukar (Sarići – Prgeše i Sarići – Perići), sanacija nerazvrstane ceste Čitluk – Mratovo – Bogatići, sanacija ceste u Suknovcima, sanacija nerazvrstane ceste Kulići i sanacija nerazvrstane ceste u zaseoku Čvelje u Oklaju. Za sve ostale ceste projektna dokumentacija je pripremljena ili je u pripremi.

Javni promet

Javni promet na području Općine Promina nedostatan je za potrebe lokalnog stanovništva. Općina je povezana autobusnom linijom Knin – Oklaj – Drniš – Šibenik koja prometuje radnim danom četiri puta, subotom tri puta, a nedjeljom jednom. U pravcu Šibenik – Drniš – Oklaj – Knin prometuje tri puta dnevno radnim danom i dva puta dnevno subotom (prijevoznik Autotransport Šibenik). Vrijeme polaska prilagođeno je osobama koje rade izvan općine kao i učenicima srednjih škola. Javni prijevoz ne mogu koristiti građani koji idu u središte općine Oklaj, što je posebice problematično starijim osobama koje idu na preglede u lokalnu ambulantu. Stoga Općina razmatra kupnju kombi vozila kojim bi prevozila građane starije životne dobi, ali i ostale građane u slučaju nedostataka javnog prijevoza. Međugradska linija za Zagreb i iz Zagreba organizirana je jednom dnevno svaki dan u tjednu tijekom sezone i četiri dana u tjednu izvan sezone.

Željeznički promet

Osnovu željezničkog prometa čini planirani koridor brze željezničke pruge Gračac – Radučić – Oklaj – Šibenik – Split, kao dio planiranoga zajedničkog željezničkog koridora koji objedinjuje transverzalnu željezničku prugu Zagreb – Split i tzv. jadranski željeznički pravac Rijeka – Otočac – Gračac – Šibenik – Split – Dubrovnik.

4.4.2. Vodoopskrba i odvodnja

4.4.2.1. Vodovod

Voda za potrebe stanovništva Promine doprema se s izvora Miljacka koji se nalazi u kanjonu uz desnu obalu rijeke na području Nacionalnog parka Krka, a s kojeg se vodom opskrbljuju Općina Promina, Općina Kistanje te dio Grada Skradina. Danas se za vodoopskrbu koristi oko 140 l/s. 2001. godine izgrađen je magistralni cjevovod od vodocrpilišta Miljacka do vodospreme Lukar.

Podsustav – Vodovod Promina

Za podsustav Promina izvedena je nova vodosprema Lukar ($V=2 \times 250 \text{ m}^3$, 374,0/370,0 m n.m.), kao i tlačni cjevovod duljine cca 9.000 m profila ductile $\varnothing$ 350 mm. Voda se tim cjevovodom tlači iz c.s. Miljacka, gdje su za područje Općine Promina instalirani kapaciteti, prvotno namijenjeni tlačenju vode u vodospremu Radučka glava, a koji ukupno iznose 31 l/s s $H_{\text{man}} = 300 \text{ m}$ ($1 \times 31 \text{ l/s} + 31 \text{ l/s}$ pričuve=62 l/s ukupno). Vodovod Promina nalazi se u nadležnosti Vodovoda i odvodnje d.o.o. Šibenik.

Tablica 20: Procjena potrošnje vode stanovništva

Naselje	Procijenjeni broj stanovnika do 2025.	Maksimalna dnevna potrošnja	
		m ³ /dan	l/s
Bobodol	21	3,5	0,04
Bogatić	51	8,4	0,10
Čitluk	167	27,6	0,32
Lukar	118	19,4	0,22
Ljubotić	56	9,3	0,11
Matase	82	13,5	0,16
Mratovo	91	15,0	0,17
Oklaj	425	70,1	0,81
Puljane	73	12,1	0,14
Razvođe	204	33,7	0,39
Suknovci	107	17,7	0,20
Ukupno	1.395	230,2	2,66

Izvor: Plan vodoopskrbe Šibensko-kninske županije

Vodoopskrbni cjevovodi svojim kapacitetom i sigurnošću opskrbe ne zadovoljavaju potrebe stanovnika. Niz problema u opskrbi vodom vezano je za crpljenja na veliku visinu, nedovoljne profile, visoke tlakove i vrlo velike gubitke vode. Pri obilnim oborinama ponekad dolazi do zamućenja vode, koja je onda upitne zdravstvene ispravnosti te se ne može koristiti za piće bez prethodnog prokuhavanja. U planu je izgradnja vodovodne mreže za zaseoke Čulini, Bobodol, Podi i Popovići za što se izrađuje projektna dokumentacija. Osim priključka ovih zaselaka na vodovodnu mrežu potrebno je obnoviti i postojeću distribucijsku mrežu. Zbog starosti mreže, za koju su u jednom dijelu 60-ih godina prošlog stoljeća korištene azbestne cijevi, 8 od 10 litara vode ne stigne do krajnjeg potrošača, nego se gubi u tlu.

4.4.2.2. Odvodnja fekalnih, otpadnih i oborinskih voda

Na području Šibensko-kninske županije, pa i u Općini Promina, stanje prikupljanja i dispozicije otpadnih voda nije na zadovoljavajućoj razini. Odvodnja otpadnih voda provodi se lokalnim sustavima odvodnje upuštanjem u sabirne ili septičke jame. Otpadne vode ispuštaju se u podzemlje putem propusnih sabirnih jama ili direktno u najbliži prijemnik. Posljedica slabe izgrađenosti i priključenosti na sustav javne odvodnje nekontrolirano je ispuštanje otpadnih voda u okoliš, što predstavlja jedan od glavnih izvora onečišćenja podzemnih i površinskih voda. U pripremi je izgradnja nove kanalizacijske mreže za Općinu Promina u partnerstvu s Vodovodom i odvodnjom d.o.o. Šibenik.

4.4.3. Elektroenergetski sustavi

Osnovna mreža elektroopskrbe kroz sustav opskrbe i proizvodnje električne energije trenutno je u zadovoljavajućim okvirima za potrebe stanovništva Općine. Područjem Općine prolazi djelomično izveden koridor 400 kV dalekovoda iz TS Konjsko prema RHE Velebit. Pojne točke za opskrbu električnom energijom Općine Promina su:

1. HE Miljacka ($S_n = 2,5$ MVA)
2. TS 35/10 kV Oklaj ($S_n = 2,5 + 2,5$ MVA)
3. TS 35/10 kV Drniš ($S_n = 8,0 + 8,0$ MVA)

Prijenos se odvija 35 kV vodovima prema osnovnim 35 kV trafostanicama iz kojih se dalje električna energija distribuira prema korisnicima sustavom trafostanica TS 10(20)/0.42 kV i vodovima napona 10(20) kV. Postojeća osnovna niskonaponska mreža izvedena je djelomično nadzemnim te djelomično podzemnim vodovima. Za potrebe poduzetničke zone i ostalih pratećih sadržaja u planu je izgradnja 110 kV dalekovoda TS Knin do TS Drniš prema već donesenom planu elektroopskrbe HEP-a.

Od obnovljivih izvora energije Prostornim planom Šibensko-kninske županije predviđena su polja za postavljanje fotonaponskih elektrana snage veće od 200kW i to: Gaj u Općini Promina i Razvođsko plandište u kontaktnom području Općina Promina i Grada Drniša.

Javna rasvjeta

Općina Promina izradila je projektnu dokumentaciju za energetske učinkovitu javnu rasvjetu. Rasvjeta u novom naselju u Oklaju postavljena je i stavljena u funkciju.

4.4.4. Odlaganje otpada

Eko – Promina d.o.o. bavi se prikupljanjem, odvozom i zbrinjavanjem komunalnog otpada na području Općine. Općina Promina na svom području nema izgrađeno reciklažno dvorište, ali raspolaže mobilnim reciklažnim dvorištem koje se sukladno zakonskim propisima smatra reciklažnim dvorištem. U suradnji s Gradom Kninom i susjednim jedinicama lokalne samouprave Općina Promina planira izgradnju sortirnice i kompostirnice na lokaciji odlagališta komunalnog otpada Mala Promina. U planu je i uspostava reciklažnog dvorišta za građevni otpad.

Na području Općine Promina nalazi se ilegalno odlagalište Dubrave smješteno 4,5 km južno od Oklaja u napuštenom rudniku boksita. Odgovarajućom prostorno-planskom dokumentacijom predviđena je sanacija i trajno zatvaranje ovog odlagališta kao i ostalih dvadeset i dvaju ilegalnih odlagališta u koja je nezakonito odlagan većinom građevinski i miješani komunalni otpad.

4.4.5. Telekomunikacije

Na području općine postoje telefonske centrale u naseljima Oklaj, Matase i Mratovo, dok je između hidrocentrale Miljacka i centrale u Oklaju realizirana veza optičkim kablom. 2018. godine sredstvima EU Općina Promina instalirala je pristupne točke bežičnom internetu na području cijele Općine.

Zaključak

Infrastruktura zadovoljava potrebe lokalnog stanovništva, pogotovo cestovni promet, što je pretpostavka i izgradnje gospodarskih zona, ali i razvoja turizma. Javni promet je, pak, nedostatan za

potrebe lokalnog stanovništva pa su stanovnici primorani koristiti privatna vozila što je otegotna okolnost doprinosu održivom razvoju i zaštiti okoliša. Zastarjele cijevi i česti gubici vode osnovni su problem vodoopskrbe Općine. Održavanje vodovodnog sustava, po izvještaju Vodovoda i odvodnje d.o.o., neekonomično je zbog male potrošnje vode i otežane naplate kod socijalno ugroženog stanovništva. Sustav odvodnje zahtjeva ulaganja u izgradnju nove kanalizacijske mreže. Općina Promina u proteklom razdoblju započela je sustavno saniranje nerazvrstanih cesta, postavljanje signalizacije i javne rasvjete, kao i pripremu projektne dokumentacije za rješavanje kritičnih točaka infrastrukture.

5. SWOT ANALIZA

Analiza snaga i slabosti te prilika i prijetnji temeljem gore provedene analize omogućuje planiranje strateških ciljeva i mjera u skladu s realnim stanjem i potrebama stanovništva. Na taj način u potpunosti će se iskoristiti postojeći resursi, kao i prilike iz okoline za realizaciju planiranih projekata i ostvarivanje postavljenih ciljeva. Ujedno će se umanjiti negativan utjecaj prijetnji iz okoline, kao i rizika za neostvarivanje planiranih ciljeva.

5.1. Demografska struktura

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - dobra obrazovna struktura radno sposobnog stanovništva - postojanje osnovne infrastrukture (društvena, odgoj i obrazovanje) - izdvajanje sredstava iz općinskog proračuna za provedbu demografske i obiteljske politike - od 2015. pozitivni migracijski trendovi - većina radno sposobnog stanovništva ima srednju stručnu spremu - većina posjeduje vlastite stambene objekte u Promini - cjelodnevni vrtički boravak 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatak ljudskih resursa - depopulacija područja, odlazak obrazovanih mladih osoba - nedostatak visokokvalificirane radne snage - loša obrazovna struktura ukupnog stanovništva - starije stanovništvo - nemogućnost zaposlenja i manjak radnih mjesta - potrebno nekoliko generacija za poboljšanje demografske slike - veliki broj samaca
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> - mogućnost dodatnih kvalifikacija i prekvalifikacija kroz cjeloživotno učenje, stipendije - financijska podrška poslovnim idejama i samozapošljavanju (pogotovo mladih), poticanje gospodarstva - fondovi EU, proračun Općine, poticaji mladim obiteljima - otvaranje radnih mjesta (fotonaponske elektrane, poduzetnička zona, ruralni turizam) 	<ul style="list-style-type: none"> - migracije stanovništva zbog otvaranja EU tržišta rada - nezaposlenost, ostanak mladih u većim gradovima nakon završetka srednje škole i fakulteta - kasno napuštanje roditeljskog doma - zahtjevni i skupi postupci korištenja EU fondova, nedostatan kadar za pisanje i provedbu projekata - potencijalna gospodarska kriza - jedinstveno EU tržište kao konkurencija domaćim proizvodima

<ul style="list-style-type: none"> - produljenje životnog vijeka i radne aktivnosti cjelokupnog stanovništva, unaprjeđenje zdravstvene zaštite - zdrav i nezagađen okoliš pogodan za odrastanje djece u zdravom okruženju za razliku od urbanih sredina 	
---	--

5.2. Socijalne usluge i zdravstvo

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - postojeća infrastruktura – ljekarna, ambulanta, društveni domovi, Dom za starije i nemoćne - dugogodišnje iskustvo u izvaninstitucionalnoj skrbi 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatna opremljenost pružatelja zdravstvenih usluga, ograničene usluge - nepostojanje zubne ordinacije - neiskorišteni kapaciteti ambulante (za starije osobe), rad u jednoj smjeni, - nedostatak specijaliziranih usluga - nedostatak stručnih kadrova - prosječna dob stanovnika, samačka kućanstva, veliki broj primatelja socijalne naknade - nedostatak suvremene medicinske tehnologije - slabo organiziran javni prijevoz i nedostupnost zdravstvenih usluga za starije osobe (potreba organiziranja prijevoza) - duge liste čekanja za Dom za starije - skraćivanje radnog vremena u ambulanti i ukidanje usluga
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> - pisanje projekata i korištenje EU sredstava, sredstava regionalne samouprave i Ministarstva zdravstva - planirani projekti - proširenje kapaciteta Doma za starije i nemoćne u postojeće prostorije Doma zdravlja, obnova i modernizacija ambulante, osiguranje prijevoza do specijalističkih ambulanti - mogućnost razvoja zdravstvenog turizma - korištenje trendova socijalnog poduzetništva - deinstitucionalizacija usluga za stare i nemoćne 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatak financijskih sredstava (i za povećanje kapaciteta) - zahtjevan proces privlačenja sredstava iz EU fondova - reorganizacija rada Doma zdravlja u Drnišu - komercijalizacija socijalnih i zdravstvenih usluga - depopulacija i manji broj korisnika usluga - otežano zapošljavanje liječnika i medicinskog osoblja u manjim sredinama

- razvoj inovativnih socijalnih usluga	
--	--

5.3. Odgoj i obrazovanje

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - postojanje školske infrastrukture (dječji vrtić, osnovna škola) – tradicija i kontinuitet - prometna povezanost s drugim obrazovnim ustanovama (visokoškolskim) - postojanje društvene infrastrukture, društveni domovi kao mjesta provedbe aktivnosti cjeloživotnog učenja (formalna i neformalna edukacija) - cjelodnevni boravak djece u dječjem vrtiću - opremanje kvalitetnim didaktičkim materijalom 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatna postojeća vrtićka infrastruktura i kapaciteti (nedovoljna opremljenost vrtića, stara zgrada škole) - loša tehnička opremljenost vrtića i osnovne škole (informatička oprema, knjižnični fond) - neiskorištenost EU sredstava - nezadovoljavajuća sportska infrastruktura (sportska dvorana u lošem stanju) - nedovoljna opremljenost društvene infrastrukture (nove tehnologije) - nedostatak sadržaja za djecu i mlade (sport i kultura) - depopulacija i nedovoljan broj mladih i djece - neorganiziran prijevoz učenika u slobodno vrijeme - mala mogućnost izbora usmjerenja u srednjoškolskom obrazovanju (Drniš, Knin)
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> - korištenje EU sredstava, pomoć regionalne samouprave za poboljšanje društvene infrastrukture - pisanje projekata u partnerstvu s dionicima u odgoju i obrazovanju - primjena novih tehnologija i rad od kuće - zbog manjeg broja djece moguća je veća posvećenost učitelja i odgojitelja – veća kvaliteta obrazovanja 	<ul style="list-style-type: none"> - neriješeni imovinsko-pravni odnosi - nedostatak financijskih sredstava, komplicirani postupci privlačenja EU sredstava - nedostatak ljudskih resursa, smanjenje broja djece - prestanak rada odgojno-obrazovnih ustanova zbog manjka djece - nesklonost cjeloživotnom učenju - ostanak visokoobrazovanih u mjestu obrazovanja zbog nedostatka radnih mjesta - neusklađenost obrazovnih kurikulumu s potrebama na tržištu rada

5.4. Kultura i očuvanje tradicije

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - bogatstvo autohtonih običaja, kulturnog naslijeđa, tradicije i prirodnih posebnosti - kulturna i povijesna baština - kulturne aktivnosti – manifestacije Prominske igre, Prominski bronzin, Advent u Oklaju, proslava blagdana Velike Gospe - brojna kulturna dobra (crkve) - postojanje Doma kulture u Oklaju Kulturnog centra u Mratovu i Društvenog doma u Lukaru - postojanje udruga za očuvanje baštine (KUU Promina, KUD Promona, Udruga čuvara Kristovog groba, Zavičajni klub) - blizina NP Krka, Eko kampusa Puljane, amfiteatra Burnum - bogata arheološka baština - tradicijska gastronomija - snažan identitet stanovnika ovog kraja 	<ul style="list-style-type: none"> - nedovoljna aktivnost lokalnih udruga na području očuvanja tradicije - nepostojanje udruga mladih - depopulacija - nedovoljna valorizacija arheološke i kulturne baštine - manjak kulturnih sadržaja za djecu i mlade - nedovoljna opremljenost Doma kulture u Oklaju - slaba promocija, nedovoljna prepoznatljivost (lokaliteti, nošnja, kapa) - neobjedinjeni podaci o kulturnoj i povijesnoj baštini - nedostatak stručnih znanja, slaba inicijativa i zainteresiranost za rad u kulturnim udrugama - nedovoljno razvijena društvena infrastruktura, ograničeni kapaciteti i oprema - nedovoljna financijska sredstva za ulaganje u kulturu - gubitak običaja kod mlađe generacije, neprenošenje zapisa na mlade
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> - EU i nacionalni fondovi (financiranje istraživanja i obnove arheološke baštine – arheološki lokalitet Grudine u Razvođu, crkvice u Oklaju, stara rimska cesta) - postojanje kulturnih udruga, osnivanje novih udruga (djeca, mladi) - promocija i sinergija s aktivnostima NP Krka te povezivanje s rastućim turističkim sektorom - očuvanje tradicije i kulture kroz implementiranje u turističku ponudu prominskog kraja - brendiranje određenih lokalnih događanja (Čuvari Kristova groba, Tradicionalne prominske igre, procesija) 	<ul style="list-style-type: none"> - administrativne barijere i neriješeno vlasništvo - upitna održivost kulturnih i društvenih domova zbog nepostojanja sadržaja - depopulacija područja - složen postupak dobivanja sredstava iz EU fondova - slab interes građana za ovo područje - globalizacija i konkurencija drugih destinacija - izumiranje starih zanata i vještina - nedostatak potporne infrastrukture - slabo prepoznavanje lokalnih potreba od strane Ministarstva kulture i medija i Ministarstva turizma i sporta

<p>na Veliki petak, Pasijske večeri u Promini, Prominsko kulturno ljeto, (kazališne predstave, koncerti klasične glazbe, klapske pjesme, izložbe, likovne kolonije)</p> <ul style="list-style-type: none"> - mogućnost korištenja moderne tehnologije i komunikacijskih kanala u svrhu promocije i popularizacije kulture i tradicije prominskog kraja - sve veća potražnja i popularnost autentičnih proizvoda (doživljaji, suveniri, kuhinja) - razvoj suradnje s obrazovnim institucijama u okolici - natječaji kojima se financiraju aktivnosti digitalizacije sustava informiranja o kulturnoj baštini 	
---	--

5.5. Malo i srednje poduzetništvo

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - postojeći resursi (prirodni i ljudski) - blizina NP Krka - očuvan okoliš i zalihe pitke vode - izgradnja gospodarskih zona - tradicija vinarstva i vinogradarstva - proizvodnja i prerada hrane (sir, pršut) - mineralne sirovine – kamen za gradnju - proizvodnja zelene energije (fotonaponske elektrane) - postojeća poduzeća (zapošljavanje lokalnog stanovništva) - dobra prometna povezanost s priobaljem i okolnim većim gradovima - tradicija – obrada metala i minerala, poljoprivreda 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatak financijskih sredstava i potpora - nedostatak znanja i kompetencija za pokretanje i vođenje poduzeća - nedovoljno razvijena turistička ponuda - depopulacija, nedovoljna dobna i kvalifikacijska struktura - nedostatak razvojno-istraživačkog inkubatora - postojeća poduzeća su većinom mikro poduzeća - nema kulture povezivanja u zadruge i klastere - nepostojanje sigurnog tržišta za lokalne proizvode - neprepoznatljivost Promine kao turističke destinacije
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> - razvoj novih industrija (inovacije i IT) – mogućnost zapošljavanja mladih - trend potražnje autohtonih proizvoda - razvoj turističkih usluga, niše u uslužnim djelatnostima, mogućnosti razvoja nepoljoprivrednih djelatnosti uz poljoprivredu 	<ul style="list-style-type: none"> - elementarne nepogode uzrokovane klimatskim promjenama - ekonomska kriza - pandemija koronavirusa - nedostatak financijskih sredstava za kontinuirano poticanje razvoja poduzetništva

<ul style="list-style-type: none"> - dodatno osposobljavanje nezaposlenih kroz EU fondove (ESF) - mogućnost uvoza radne snage - poticajne mjere za razvoj lokalnog poduzetništva - porast potražnje za lokalnim uslugama - korištenje poticaja i EU sredstava, HBOR - rješavanje imovinsko-pravnih odnosa uz posredovanje Općine - blizina NP Krka - razvoj energetike zbog povoljnog položaja za fotonaponske elektrane - tržište EU, kao i fondovi EU 	<ul style="list-style-type: none"> - nerealizacija projekata zbog neostvarivanja administrativnih preduvjeta - potražnja na tržištu jeftinih uvoznih proizvoda - održivi razvoj kao ograničavajući faktor pri realizaciji poduzetničkih ideja - smanjena konkurentnost na tržištu u odnosu na susjedne regije (jeftina radna snaga) i smanjena konkurentnost područja kao investicijske lokacije - iseljavanje radne snage - administrativne barijere (katastar i zemljišne knjige, neriješeni imovinsko-pravni odnosi), visoki porezi - komplicirani postupci korištenja sredstava EU fondova - osjetljivost na ekonomske i političke promjene i djelovanje - ovisnost o turizmu i to sezonskom
--	---

5.6. Poljoprivreda i ruralni razvoj

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - postojeći prirodni resursi, sunčano područje - bogata kulturno-povijesna baština i priroda, blizina NP Krka (plasiranje proizvoda) - očuvan okoliš (izvori pitke vode i nezagađeno tlo) - mogućnost navodnjavanja - dobar poljoprivredni strojni park i osnovna infrastruktura - površine poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu RH - neobrađeno poljoprivredno zemljište - organska proizvodnja - veliki broj nekretnina u privatnom vlasništvu, tradicionalna gradnja - stanovništvo, seoska gospodarstva (OPG), postojanje poduzetničkih inicijativa u proizvodnji meda, vina i zdrave hrane - tradicija vinogradarstva, autohtoni proizvodi - veliko iskustvo u poljoprivrednoj proizvodnji 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatak ljudskih resursa, starije stanovništvo - nedostatak infrastrukture i opreme za podršku poljoprivrednicima - nedostatak financijskih sredstava za modernizaciju proizvodnje - nedovoljan broj poljoprivrednih i nepoljoprivrednih djelatnosti - loša promocija i marketing domaćih proizvoda - nedovoljno korištenje novih tehnologija (online platformi), zastarjela tehnologija i metode rada, slaba umreženost proizvođača - postojeća infrastruktura i loša poljoprivredna infrastruktura (navodnjavanje), suhi uvjeti - neriješeni imovinsko-pravni odnosi, usitnjenost parcela, mala količina obradive zemlje - ilegalna odlagališta otpada koja onečišćuju okoliš - nedovoljna ponuda proizvoda i usluga, neiskorištenost brenda prominskog kraja

	<ul style="list-style-type: none"> - nedovoljan broj poljoprivrednih proizvođača, nedovoljna proizvodnja zdrave hrane - neiskorištenost EU sredstava i poticaja - loša obrazovna struktura stanovništva u području poljoprivrede - veliki broj samačkih domaćinstava - nedovoljna povezanost domaćih proizvođača hrane s lokalnim ugostiteljima, upitan plasman proizvoda - smanjenje broja stoke (pogotovo autohtonih vrsta) - neriješeni imovinsko-pravni odnosi, raspolaganje državnim zemljištem
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> - korištenje poticajnih mjera i EU sredstava - razvoj partnerstava, okrupnjavanje i udruživanje poljoprivrednika (zadruge), povezivanje OPG-ova i turizma - valorizacija postojećih resursa - povećanje zaposlenosti, poticanje poljoprivrednih i poduzetničkih aktivnosti, stvaranje proizvoda s visokom dodanom vrijednošću, ekološka proizvodnja i prodaja na kućnom pragu - smanjenje migracija i revitalizacija područja - mogućnost edukacije za nova znanja i vještine – novi obrazovni programi - novi trendovi u turizmu - prilika za razvoj ruralnog turizma i brendiranja gastro destinacije - poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima - zaštita okoliša, održivi razvoj kao regionalni i nacionalni cilj - veliki broj nekretnina na prodaji 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatak poticajnih mjera i financijskih sredstava, dug postupak odobravanja EU sredstava - neuključenost svih dionika u razvoj - održivi razvoj područja kao ograničenje (blizina NP Krka) - nedostatak ljudskih resursa i kvalificiranog kadra za sofisticirane poslovne sustave - nepostojanje poduzetničke klime - loša promocija obrazovanja i cjeloživotnog učenja - novi trendovi i potražnja na tržištu - elementarne nepogode i više sile, klimatske promjene - ugrožavanje prirode i postojećih resursa - ekonomska kriza, slaba konkurentnost na globalnoj razini

5.7. Turizam i ugostiteljstvo

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - očuvana i nezagađena priroda, povoljna klima - turistički neotkriveno područje - postojeći prirodni resursi koji omogućavaju razvoj različitih oblika turizma 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatak dodatne turističke ponude (iznajmljivanje opreme, wellness) - isključivo najam objekata - nepostojanje ponude izvan sezone

<ul style="list-style-type: none"> - blizina NP Krka - tradicijska gastronomija (prerada hrane i vina), tradicijsko graditeljstvo (ruralne kuće) - domaća proizvodnja hrane i pića, kvaliteta domaćih proizvoda - materijalna i nematerijalna kulturna i povijesna baština - dobra komunalna infrastruktura (cestovna povezanost), šetnice, biciklističke staze - pokretanje razvoja seoskog turizma (mirno okruženje) - blizina područja s velikim brojem posjetitelja - postojanje strateškog dokumenta za razvoj turizma - izmjena prostornog plana te rješavanje imovinsko-pravnih odnosa 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatak smještajnih kapaciteta i ugostiteljskih objekata - nedostatak znanja i kompetencija lokalnog stanovništva - nedostatak financijskih sredstava - nepovezanost atrakcija - nedostatak kulturnih i tradicijskih sadržaja - nedostatak sadržaja za djecu - divlja odlagališta otpada koja zagađuju okoliš - nepotpuna turistička infrastruktura (smještajni kapaciteti, info točke i drugi oblici informiranja potencijalnih gostiju) - nepovoljna dobna struktura stanovništva - nepostojanje ponude i sadržaja za opskrbu turista (hoteli, hosteli i restorani), nema bankomata - neriješeni vlasnički odnosi i administracija - neprepoznavanje Promine kao turističkog odredišta, nedostatna promocija lokacije - nema tradicije bavljenja turizmom - loša suradnja iznajmljivača i ugostitelja/proizvođača - nestandardizirani proizvodi - nedostatna kontinuirana kulturna i tradicijska događanja (festivali manifestacije) - nedostatna popratna infrastruktura (vodoopskrba, neuređen okoliš)
<p>PRILIKE</p>	<p>PRIJETNJE</p>
<ul style="list-style-type: none"> - gospodarski razvoj i povećanje broja noćenja - poboljšanje kvalitete života lokalnog stanovništva - razvoj turizma i turističke ponude (gastronomski objekti kroz OPG, dostavni turizam – gastronomija, wellness), ruralni turizam, planinarski turizam, zdravstveni turizam, aktivni odmor, vjerski turizam - porast proizvodnje lokalnih proizvoda - mjere za poticanje lokalnog poduzetništva - porast potražnje za lokalnim uslugama - korištenje potpora za razvoj 	<ul style="list-style-type: none"> - potencijalno ugrožavanje prirode i prirodnih resursa, masovni turizam, nekontroliran rast smještajnih kapaciteta koji se ne uklapaju u okoliš – blizina NP Krka kao ograničavajući faktor - turizam kao grana podložna vanjskim promjenama (npr. pandemija, terorizam) - promjena trendova u turizmu - globalna ekonomska kriza - konkurentnost na tržištu, strah od neuspjeha uvjetuje nepokretanje vlastitog posla

<ul style="list-style-type: none"> - pisanje projekata i povlačenje EU sredstava, poticaji - razvoj partnerstava - novi trendovi (selektivni oblici turizma), produljenje sezone - ekološki osviješteni turisti - valorizacija postojećih resursa, blizina NP Krka, brendiranje lokacije (spoj tradicije, gastronomije i netaknute prirode) - rekonstrukcija i izgradnja infrastrukture (šetnice, viseći most Nečven – Trošenj) - jačanje konkurentnosti - korištenje novih tehnologija u promociji turističke ponude, digitalni sustav interpretacije kulturne, prirodne i povijesne baštine, mogućnost razvoja autentičnog turizma 	<ul style="list-style-type: none"> - administrativne barijere (neusklađenost katastarskih i zemljišnih knjiga) uzrokuju otežanu implementaciju projekata - nedostatak financijskih sredstava, komplicirane procedure dobivanja sredstava iz EU fondova
--	--

5.8. Infrastruktura (promet, vodoopskrba i odvodnja, elektroenergetski sustav, odlaganje otpada, telekomunikacija)

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - dobra prometna povezanost, ubrzan razvoj cestovne infrastrukture posljednjih nekoliko godina, blizina manjih i većih gradova - energetske sustave, vodoopskrba, dobra pokrivenost prikupljanja komunalnog otpada, optički kabel, 400 kV dalekovod - blizina HE Miljacka - smanjenje divljih deponija uvođenjem usluge besplatnog odvoza glomaznog otpada - izvori pitke vode, mogućnost gradnje fotonaponskih elektrana - postojeća infrastruktura uz održavanje i razvoj - projekti izgradnje reciklažnog dvorišta (odvojeno prikupljanje otpada) i oporabilišta građevinskog otpada, sanacija odlagališta otpada 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatna infrastruktura elektroenergetskog sustava, telekomunikacijskog sustava, nepostojanje kanalizacijskog sustava - nepostojanje strateških dokumenata na području prometa i energetike - nedostatak adekvatnih stručnjaka - podkapacitiranost i zastarjelost dijela infrastrukture - nedostatna infrastruktura sustava odvodnje oborinskih voda i vodoopskrbe (Bobodol, Podi, Lukar – Čulini); loša i zastarjela vodoopskrba, česta zamućenja vode - nedovoljno sanirane nerazvrstane ceste, loše održavanje lokalnih cesta - ilegalna odlagališta otpada (22 lokaliteta) - nedostatak financijskih sredstava - velika mreža lokalnih cesta, nema brzih cesta - slaba brzina interneta na pojedinim područjima - loš sustav javnog prijevoza
PRILIKE	PRIJETNJE

<ul style="list-style-type: none"> - povoljan geografsko-prometni položaj - upotreba održivih izvora energije – sunčeva energija (potencijal) - razvoj turizma i bolja povezanost s NP Krka, razvoj lokalnog gospodarstva, unaprjeđenje života lokalnog stanovništva - modernizacija vodoopskrbnog sustava, izgradnja novog vodovoda i odvodnje - korištenje modernih tehnologija i obnovljivih izvora energije - bolja povezanost izgradnjom brze ceste Šibenik – Drniš – Oklaj – Knin - rekonstrukcija stare rimske ceste - razvoj sustava obnovljivih izvora energije (fotonaponske elektrane) - korištenje nacionalnih i EU sredstava, općinskog i županijskog proračuna - obnova prometnica koje pripadaju Županiji 	<ul style="list-style-type: none"> - projekti za poboljšanje infrastrukture ne realiziraju se zbog nedostatka financija - administrativne barijere i imovinsko-pravni odnosi - ograničeno financiranje i otežana provedba EU projekata - nepovoljna demografska struktura stanovništva - zagađenje okoliša, nesklonost stanovništva selektiranju otpada, loša provedba Zakona o gospodarenju otpadom - propadanje prometnica zbog lošeg održavanja
--	--

5.9. Održivi razvoj i očuvanje okoliša

<p>SNAGE</p> <ul style="list-style-type: none"> - okoliš i prirodna dobra (čist zrak i voda), zaštićena područja prirode (NP Krka) - povoljna strateška lokacija i klimatski uvjeti - obveza izrade elaborata ili studije utjecaja na okoliš prije započinjanja gospodarske aktivnosti - potencijali za razvoj obnovljivih izvora energije (voda i sunce), mineralne sirovine - vlastito komunalno poduzeće, postojeća infrastruktura - održivi turizam i poljoprivreda u lokalnim OPG-ovima 	<p>SLABOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> - depopulacija i nepovoljna kvalifikacijska struktura stanovništva - nesanirani rudnici boksita - azbestne cijevi u vodoopskrbi, naselja bez vodoopskrbe - neuređena odvodnja - nepostojanje malih obiteljskih obrta - manjak inovativnih ideja - nedovoljna suradnja ključnih dionika
<p>PRILIKE</p> <ul style="list-style-type: none"> - postojanje fondova i poticaja na različitim razinama - razvoj energetike kao primarne djelatnosti što bi bio temelj otvaranja radnih mjesta i generator prihoda Općine - povoljni trendovi – zaštita okoliša, ekološka poljoprivreda, zelena 	<p>PRIJETNJE</p> <ul style="list-style-type: none"> - administrativne barijere i otežano dobivanje i provedba EU projekata - nedovoljna društvena odgovornost lokalnog stanovništva - nesklonost dugoročnom planiranju - loša gospodarska politika narušava okoliš

tehnologija (velike mogućnosti financiranja) <ul style="list-style-type: none"> - količina neobrađenog zemljišta - mogućnost kontroliranog razvoja turizma - potencijali za izgradnju fotonaponskih elektrana - očuvanje ravnoteže između kvalitete života i eko sustava 	<ul style="list-style-type: none"> - nepokretanje novih gospodarskih inicijativa i nekorištenje novih tehnologija
--	--

6. VIZIJA, MISIJA I STRATEŠKI CILJEVI

Vizija Općine Promina predstavlja željeni smjer razvoja u sljedećih sedam godina, a viziju su definirali članovi radne skupine za izradu Strategije razvoja Općine Promina, predstavnici lokalnih poduzetnika, poljoprivrednika, javnog sektora i udruga. Vizija je proizišla iz detaljne analize situacije, kao i iz vrednovanja provedbe Strategije razvoja Općine Promina 2014. – 2020. Pri definiranju vizije vodilo se računa i o povezivanju ovoga strateškog dokumenta s relevantnim strategijama na europskoj, nacionalnoj i regionalnoj razini.

VIZIJA OPĆINE PROMINA

Razvoj uz očuvanje tradicije i prirodnog okruženja.

Misija Općine Promina predstavlja izjavu o tome na koji način će se doprinijeti ostvarenju vizije razvoja. Misija daje odgovore na ključna pitanja, a ostvarenju vizije doprinose strateški ciljevi Općine Promina.

MISIJA OPĆINE PROMINA

U sljedećih sedam godina osigurati uvjete za razvoj poduzetništva, proširenje zona za fotonaponske elektrane, održivo gospodarenje prirodnim resursima, razvoj turizma i poljoprivrede uz očuvanje prirodne i kulturne baštine.

Temeljem detaljne analize stanja i definiranih ključnih pitanja definirana su četiri strateška cilja koja doprinose ostvarenju vizije razvoja Općine Promina.

SC1: Izgradnja i održavanje komunalne infrastrukture

SC2: Očuvanje prirodnog okruženja

SC3: Razvoj konkurentnog lokalnog gospodarstva

SC4: Poboljšanje kvalitete života lokalnog stanovništva

STRATEŠKI OKVIR RAZVOJA

Strateški ciljevi	Prioriteti	Mjere
1. Izgradnja i održavanje komunalne infrastrukture	1.1. Rekonstrukcija i izgradnja prometne infrastrukture	1.1.1. Izgradnja, rekonstrukcija i modernizacija prometne infrastrukture
	1.2. Izgradnja i rekonstrukcija vodoopskrbne mreže	1.2.1. Izgradnja i proširenje vodoopskrbne mreže
		1.2.2. Rekonstrukcija i sanacija postojeće vodoopskrbne mreže
	1.3. Izgradnja sustava odvodnje otpadnih voda	1.3.1. Izgradnja sustava odvodnje i obrade otpadnih voda
1.4. Rekonstrukcija i izgradnja ostale infrastrukture	1.4.1. Opremanje mrtvačnice	
	1.4.2. Proširenje i uređenje lokalnih groblja	
2. Očuvanje prirodnog okruženja	2.1. Održivo gospodarenje otpadom	2.1.1. Izgradnja reciklažnog dvorišta za građevinski otpad
		2.1.2. Sanacija ilegalnih odlagališta
		2.1.3. Edukacija lokalnog stanovništva o odvajanju i recikliranju otpada
		2.1.4. Izgradnja sortirnice i kompostirnice
		2.1.5. Izgradnja i uređenje poslovne zgrade i dvorišta komunalnog poduzeća
	2.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti	2.2.1. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije u domaćinstvima i ulaganja u energetske učinkovitost
		2.2.2. Zamjena postojećih rasvjetnih tijela energetske učinkovitim javnom rasvjetom i postavljanje nove rasvjete
	2.3. Očuvanje postojećih prirodnih i krajobraznih resursa	2.3.1. Očuvanje vodnih kapaciteta (gusterne, bunari, pojilišta i lokve)
		2.3.2. Zaštita krajobraza, suhozida, poljskih putova, „bunje“, „kućere“
		2.3.3. Sanacija i prenamjena eksploatiranih polja boksita

3. Razvoj konkurentnog lokalnog gospodarstva	3.1. Stvaranje poticajnoga poslovnog okruženja	3.1.1. Proširenje i stavljanje u funkciju gospodarskih zona
		3.1.2. Potpora razvoju i realizaciji poduzetničkih ideja
	3.2. Razvoj Općine Promina kao turistički prepoznatljive destinacije	3.2.1. Izgradnja turističke infrastrukture
		3.2.2. Promocija turističke ponude
		3.2.3. Stvaranje jedinstvenog digitalnog interpretacijskog sustava kulturne, povijesne i prirodne baštine u prostoru
	3.3. Razvoj i revitalizacija tradicionalne poljoprivrede i uzgoja stoke	3.3.1. Izgradnja radno-skladišnog prostora i vinskog laboratorija za poljoprivredne proizvođače
3.3.2. Provedba mjera poticaja OPG-ovima		
4. Poboljšanje kvalitete života lokalnog stanovništva	4.1. Razvoj društvene infrastrukture	4.1.1. Uređenje javnog prostora i dječjih igrališta
		4.1.2. Uređenje poludnevnog boravka za starije osobe
		4.1.3. Unutarnje uređenje i opremanje Doma kulture u Oklaju
		4.1.4. Uređenje hipodroma
		4.1.5. Izgradnja Lovačkog parka (lovačkog doma, streljane i ostalih pratećih objekata)
		4.1.6. Postavljanje središnjeg Spomen-obilježja žrtvama Domovinskog rata
	4.2. Razvoj društvenih, kulturnih, sportskih i edukativnih sadržaja te izvaninstitucionalnih socijalnih usluga	4.2.1. Razvoj kulturnih, sportskih i edukativnih sadržaja
		4.2.2. Razvoj izvaninstitucionalnih socijalnih usluga
		4.2.3. Podrška organizacijama civilnoga društva
	Horizontalna mjera 1.	
Mjere demografskog razvoja i obnove		
Horizontalna mjera 2.		

Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa i usklađivanje s dokumentima prostornog uređenja
Horizontalna mjera 3. Digitalna transformacija u svim područjima

7. OPIS CILJEVA, PRIORITETA I MJERA

Strateški cilj 1: Izgradnja i održavanje komunalne infrastrukture

Prvi strateški cilj izgradnje i održavanja komunalne infrastrukture, što je pretpostavka za razvoj područja, obuhvaća rekonstrukciju i izgradnju prometne infrastrukture (Prioritet 1.1.), rekonstrukciju i izgradnju vodoopskrbne mreže (Prioritet 1.2.) te izgradnju sustava odvodnje i obrade otpadnih voda (Prioritet 1.3.). Navedeni cilj Općina Promina realizirat će u strateškom partnerstvu sa Županijskom upravom za ceste na području Šibensko-kninske županije i Vodovodom i odvodnjom Šibenik d.o.o. Uređenje navedene infrastrukture doprinosi razvoju gospodarskih djelatnosti na području Promine (pogotovo turizma), očuvanju okoliša, kao i poboljšanju kvalitete života lokalnog stanovništva. Pri izgradnji i održavanju infrastrukture treba uzeti u obzir blizinu NP Krka te očuvanje okoliša. Provedba dolje navedenih mjera doprinijet će i povratku mladih ljudi, kao i doseljavanju novih obitelji.

Opis mjera za Cilj 1: Izgradnja i održavanje komunalne infrastrukture/Prioritet 1.1.: Rekonstrukcija i izgradnja prometne infrastrukture

Strateški cilj 1:	Izgradnja i održavanje komunalne infrastrukture
Prioritet:	1.1. Rekonstrukcija i izgradnja prometne infrastrukture
Mjera:	1.1.1. Izgradnja, rekonstrukcija i modernizacija prometne infrastrukture
Opis mjere:	Prometna infrastruktura na području Općine zadovoljavajuća je, tj. Općina je povezana s većim gradskim središtima i s glavnim cestovnim pravcima. Međutim, s ciljem razvoja gospodarskih zona te smanjenja prometa kroz centralno naselje, u sljedećem razdoblju planira se izgradnja obilaznice Oklaj (Gluvače – Osmanovac), rekonstrukcija županijskih cesta Oklaj - Drniš, Oklaj – Knin, kružnog toka Osmanovac, kao i brze ceste Šibenik – Drniš – Oklaj – Knin. Općina Promina tijekom proteklih godina provela je veliki broj projekata sanacije nerazvrstanih cesta čime je poboljšala kvalitetu života stanovništva u ruralnim područjima, kao i njihovu prometnu povezanost s centrom općine čime su i usluge postale dostupnije. Općina planira i dalje investirati u izgradnju i sanaciju nerazvrstanih cesta, kao i izgradnju nogostupa te raditi na uvođenju mjera za smirivanje prometa i postavljanja prometne signalizacije i opreme duž postojećih cesta.
Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izrada projektne dokumentacija obilaznica i kružnih tokova ➤ Izgradnja prometnica svih kategorija ➤ Izgradnja kružnog toka

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Smirenje prometa ➤ Izgradnja nogostupa, betonskih pasica/bankina ➤ Postavljanje prometne signalizacije ➤ Izgradnja parkirališta
Nositelji mjere:	Županijska uprava za ceste na području Šibensko-kninske županije, Općina Promina
Rok za ostvarenje:	2027. godina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izrađena projektna dokumentacija ➤ Izgrađeno i rekonstruirano 40 km prometnica ➤ Izgrađen kružni tok ➤ Ostvareno smirenje prometa na minimalno tri lokacije ➤ Izgrađeno 5 km nogostupa ➤ Izgrađen 1 km betonskih pasica /bankina ➤ Postavljena prometna signalizacija u 9 naselja ➤ Izgrađena minimalno 2 parkirališta
Sredstva i izvori financiranja:	<p>70.000.000,00 kn</p> <p>Izvori financiranja: Općina Promina, ESI – ERDF, MUP, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, MRRFEU, Središnji državni ured za stambeno zbrinjavanje, Županijska uprava za ceste na području Šibensko-kninske županije</p>

Opis mjera za Cilj 1: Izgradnja i održavanje komunalne infrastrukture/Prioritet 1.2.: Izgradnja i rekonstrukcija vodoopskrbne mreže

Strateški cilj 1:	Izgradnja i održavanje komunalne infrastrukture
Prioritet:	1.2. Izgradnja i rekonstrukcija vodoopskrbne mreže
Mjera:	1.2.1. Izgradnja i proširenje vodoopskrbne mreže
Opis mjere:	Vodoopskrbni sustav svojim kapacitetom ne zadovoljava potrebe stanovnika Općine, kao ni potrebe za razvoj turizma i drugih gospodarskih grana. U sljedećem razdoblju zajedno sa strateškim partnerima Općina planira ulagati u priključenje 4 dodatnih naselja na vodoopskrbni sustav, čime će se omogućiti ne samo poboljšanje

	kvalitete života stanovništva na tom području i smanjenje odlazaka mladih, već i preduvjeti za razvoj poljoprivrede, turizma i pokretanje ostalih gospodarskih aktivnosti.
Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Priključenje na vodoopskrbni sustav 4 naselja ➤ Izgradnja prepumpne stanice u Lukaru
Nositelji mjere:	Vodovod i odvodnja d.o.o. Šibenik, Općina Promina
Rok za ostvarenje:	2023. godina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 4 naselja priključena na vodoopskrbni sustav ➤ Izgrađena prepumpna stanica u Lukaru
Sredstva i izvori financiranja:	5.000.000,00 kn Izvori financiranja: Hrvatske vode, Vodovod i odvodnja d.o.o. Šibenik, Općina Promina, ESI – ERDF

Strateški cilj 1:	Izgradnja i održavanje komunalne infrastrukture
Prioritet:	1.1. Izgradnja i rekonstrukcija vodoopskrbne mreže
Mjera:	1.2.2. Rekonstrukcija i sanacija postojeće vodoopskrbne mreže
Opis mjere:	Zbog dotrajalosti vodovodnih cijevi pri velikim oborinama voda je često upitne zdravstvene ispravnosti, a bilježe se i veliki gubici vode, tj. 8 od 10 litara vode ne stigne do krajnjeg potrošača. Kako Općina Promina planira u sljedećem razdoblju razvijati turizam i poduzimati mjere za demografsku obnovu te razvoj gospodarstva, potrebno je poboljšati sustav vodoopskrbe svih naselja.
Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zamjena azbestnih cijevi ➤ Rekonstrukcija i sanacija kritičnih dionica
Nositelji mjere:	Vodovod i odvodnja d.o.o. Šibenik, Općina Promina
Rok za ostvarenje:	2027. godina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zamijenjeno 7 km azbestnih cijevi ➤ Rekonstruirano i sanirano 10 dionica vodoopskrbne mreže
Sredstva i izvori financiranja:	10.000.000,00 kn Izvori financiranja: Hrvatske vode, Vodovod i odvodnja d.o.o. Šibenik, Općina Promina, ESI – ERDF

Opis mjera za Cilj 1: Izgradnja i održavanje komunalne infrastrukture/Prioritet 1.3.: Izgradnja sustava odvodnje i obrada otpadnih voda

Strateški cilj 1:	Izgradnja i održavanje komunalne infrastrukture
Prioritet:	1.3. Izgradnja sustava odvodnje otpadnih voda
Mjera:	1.3.1. Izgradnja sustava odvodnje i obrade otpadnih voda
Opis mjere:	Na području Općine otpadne vode ispuštaju se u podzemlje propusnim sabirnim jamama ili septičkim jamama što predstavlja jedan od glavnih izvora onečišćenja podzemnih i površinskih voda. Radi očuvanja okoliša, a pogotovo zbog blizine NP Krka, nužno je izgraditi novi sustav odvodnje i obrade otpadnih voda.
Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izrada Studije sustava odvodnje i pročišćavanja fekalnih otpadnih voda za područje Općine Promina ➤ Izgradnja sustava odvodnje i obrade otpadnih voda
Nositelji mjere:	Vodovod i odvodnja d.o.o. Šibenik, Općina Promina
Rok za ostvarenje:	Aktivnost 1: 2022. godina Aktivnost 2: 2026. godina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izrađena Studija sustava odvodnje i pročišćavanja fekalnih otpadnih voda za područje Općine Promina ➤ Izgrađen sustav odvodnje i obrade otpadnih voda
Sredstva i izvori financiranja:	Za aktivnost izrade Studije potrebno je osigurati 85.000,00 kn. Za aktivnost izgradnje sustava odvodnje i obrade otpadnih voda potrebno je osigurati 10.000.000,00 kn. Izvori financiranja: Hrvatske vode, Vodovod i odvodnja d.o.o. Šibenik, Općina Promina, ESI – ERDF

Opis mjera za Cilj 1: Izgradnja i održavanje komunalne infrastrukture/Prioritet 1.4.: Rekonstrukcija i izgradnja ostale infrastrukture

Strateški cilj 1:	Izgradnja i održavanje komunalne infrastrukture
Prioritet:	1.4. Rekonstrukcija i izgradnja ostale infrastrukture
Mjera:	1.4.1. Opremanje mrtvačnice
Opis mjere:	Uređenje popratnih prostorija i okoliša oko mrtvačnice.
Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Unutarnje uređenje popratnih prostorija i okoliša te opremanje mrtvačnice u Oklaju pored crkve sv. Mihovila.
Nositelji mjere:	Općina Promina
Rok za ostvarenje:	2023.

Pokazatelji:	➤ Uređena i opremljena mrtvačnica i okoliš pored crkve sv. Mihovila u Oklaju
Sredstva i izvori financiranja:	700.000,00 kn Izvori financiranja: Općina Promina, ESI – ERDF , EFARD, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, MRRFEU

Strateški cilj 1:	Izgradnja i održavanje komunalne infrastrukture
Prioritet:	1.4. Rekonstrukcija i izgradnja ostale infrastrukture
Mjera:	1.4.2. Proširenje i uređenje lokalnih groblja
Opis mjere:	Uređenje lokalnih groblja obuhvaća aktivnosti proširenja postojećih groblja i povećanje kapaciteta u skladu s potrebama lokalne zajednice te postavljanja infrastrukture (izgradnja šetnice i parkirališta te postavljanje javne rasvjete). Ovom mjerom obuhvatit će se groblja pored crkve Gospe Čatrnjske u Lukaru, crkve sv. Mihovila u Oklaju i crkve sv. Martina u Mratovu.
Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Priprema projektne dokumentacije i rješavanje imovinsko-pravnih odnosa ➤ Proširenje groblja ➤ Izgradnja šetnice i parkirališta te postavljanje javne rasvjete
Nositelji mjere:	Općina Promina
Rok za ostvarenje:	2027.
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pripremljena projektna dokumentacija i riješeni imovinsko-pravni odnosi ➤ Proširena groblja i kapaciteti groblja pored crkve Gospe Čatrnjske u Lukaru, crkve sv. Mihovila u Oklaju i crkve sv. Martina u Mratovu ➤ Postavljena javna rasvjeta, izgrađene šetnice i parkirališta pored crkve Gospe Čatrnjske u Lukaru, crkve sv. Mihovila u Oklaju i crkve sv. Martina u Mratovu
Sredstva i izvori financiranja:	1.600.000,00 kn Izvori financiranja: Općina Promina, ESI

Strateški cilj 2: Očuvanje prirodnog okruženja i krajobraza

Općina Promina graniči s NP Krka, a očuvana priroda i okoliš predstavljaju nezamjenjiv resurs za razvoj gospodarstva na ovom području: rekreacijskog, ruralnog i wellness turizma, ekološkog uzgoja i proizvodnje hrane. Da bi se omogućio održivi razvoj, Općina Promina započela je niz investicija s ciljem održivog gospodarenja otpadom (Prioritet 2.1.) u okviru kojeg će se izgraditi reciklažno dvorište za građevinski otpad koji ima veliki udio u otpadu na ilegalnim odlagalištima, a sanirat će se i rekultivirati

ilegalna odlagališta. Izgradit će se i sortirnica i kompostirnica, kao i komunalna zgrada i dvorište. Veliku pozornost posvetit će se i edukaciji i informiranju građana o gospodarenju otpadom, ali i o energetske učinkovitosti i obnovljivim izvorima energije. Općina će sufinancirati obnovljive izvore energije u privatnim stambenim objektima te će u sljedećem razdoblju ugraditi energetske učinkovitu javnu rasvjetu (Prioritet 2.2.). Velika pozornost posvetit će se i očuvanju postojećih prirodnih resursa: vodnih kapaciteta, sanaciji suhozida, poljskih putova, ali i sanaciji i prenamjeni eksploatiranih polja boksita (Prioritet 2.3.).

Opis mjera za Cilj 2: Očuvanje prirodnog okruženja/Prioritet 2.1.: Održivo gospodarenje otpadom

Strateški cilj 2:	Očuvanje prirodnog okruženja
Prioritet:	2.1. Održivo gospodarenje otpadom
Mjera:	2.1.1. Izgradnja reciklažnog dvorišta za građevinski otpad
Opis mjere:	Najveći dio otpada na ilegalnim odlagalištima čini građevinski otpad pa je izgradnja reciklažnog dvorišta za građevinski otpad i njegovu uporabu neophodna za očuvanje okoliša i preduvjet održivog razvoja ovog područja. Kako je čisti okoliš bitan resurs za razvoj turističke ponude i prepoznatljivost lokacije, ulaganja u očuvanje okoliša od strateške su važnosti za ovo područje. U sljedećem razdoblju započet će se aktivnosti pripreme projektne dokumentacije za ovu investiciju.
Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Cijepanje čestica ➤ Izvlaštenje ➤ Izrada projektne dokumentacije ➤ Ishođenje potrebnih dozvola ➤ Gradnja i opremanje reciklažnog dvorišta za građevinski otpad
Nositelji mjere:	Općina Promina
Rok za ostvarenje:	2027. godina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izrađena projektna dokumentacija i dobivene dozvole ➤ Izgrađeno, opremljeno i stavljeno u funkciju reciklažno dvorište
Sredstva i izvori financiranja:	7.000.000,00 kn Izvori financiranja: Općina Promina, ESI – ERDF, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, MUP, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine (izrada projektne dokumentacije)

Strateški cilj 2:	Očuvanje prirodnog okruženja
Prioritet:	2.1. Održivo gospodarenje otpadom

Mjera:	2.1.2. Sanacija ilegalnih odlagališta
Opis mjere:	Veliki problem očuvanju okoliša predstavljaju ilegalna odlagališta otpada. Uz odlagalište Dubrava u starom napuštenom rudniku boksita, zabilježena su dvadeset i dva ilegalna odlagališta (građevinski i miješani otpad). Uređenje, sanacija i rekultivacija odlagališta komunalnog otpada jedna je od temeljnih obveza Republike Hrvatske u području zaštite okoliša. Općina Promina u sljedećih sedam godina planira sanirati 3000 ha ilegalnih odlagališta te ih rekultivirati (biološka sanacija).
Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izrada projekata sanacije ➤ Saniranje ilegalnih odlagališta i rekultivacija
Nositelji mjere:	Općina Promina, Ministarstvo poljoprivrede, Hrvatske šume, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja
Rok za ostvarenje:	2027. godina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izrađena projektna dokumentacije ➤ Sanirana i rekultivirana površina (3000 ha)
Sredstva i izvori financiranja:	30.000.000,00 kn Izvori financiranja: Općina Promina, ESI – ERDF, Programi EU, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, HEP

Strateški cilj 2:	Očuvanje prirodnog okruženja
Prioritet:	2.1. Održivo gospodarenje otpadom
Mjera:	2.1.3. Edukacija lokalnog stanovništva o odvajanju i recikliranju otpada
Opis mjere:	Bez edukacije lokalnog stanovništva mjere za održivo gospodarenje otpadom neučinkovite su. Stoga je bitno informirati i educirati građane o odvajanju otpada, uporabi otpada, kao i potrebi očuvanja okoliša i održivom razvoju. Materijal za informiranje i edukaciju bit će sadržajem prilagođen ciljanim skupinama, a vodit će se računa o univerzalnom dizajnu.
Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tisak i distribucija promotivnog materijala (leci, plakati) ➤ Održavanje radionica za građane, djecu ➤ Izrada obavijesti i materijala za objavu na mrežnim stranicama

Nositelji mjere:	Eko Promina d.o.o., lokalne udruge građana
Rok za ostvarenje:	2027. godina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tiskani i distribuirani promotivni materijali (10.000 letaka, 500 plakata) ➤ Održano minimalno 7 radionica za građane i 7 radionica za djecu u vrtiću i osnovnoj školi ➤ Educirano i informirano minimalno 600 građana/djece i mladih ➤ Izrađena 21 mrežna obavijest
Sredstva i izvori financiranja:	70.000,00 kn Izvori financiranja: Općina Promina, ESI – ESF, EKO Promina d.o.o., Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost

Strateški cilj 2:	Očuvanje prirodnog okruženja
Prioritet:	2.1. Održivo gospodarenje otpadom
Mjera:	2.1.4. Izgradnja sortirnice i kompostirnice
Opis mjere:	Izgradnja sortirnice i kompostirnice na odlagalištu komunalnog otpada „Mala Promina“ u koju bi se dovezio i odlagao biološki otpad. Kompostirnica bi bila mjesto za odlaganje biološkog otpada ne samo s područja Promine, već i gradova Knin i Drniš te lokalnih manjih općina. Ova mjera doprinosi smanjenju količine otpada te očuvanju okoliša. S obzirom na to da se veliki broj građana bavi poljoprivredom i da su količine biološkog otpada znatne, izgradnja kompostirnice imala bi veliki značaj za ostvarenje strateškog cilja 2.
Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izrada projektne dokumentacije ➤ Ishođenje dozvola ➤ Izgradnja i opremanje sortirnice i kompostirnice
Nositelji mjere:	Grad Knin, Grad Drniš, Općina Promina i ostale okolne općine
Rok za ostvarenje:	2023. godina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izrađena projektna dokumentacija i dobivene dozvole

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izgrađena, opremljena i stavljena u funkciju sortirnica i kompostirnica
Sredstva i izvori financiranja:	<p>7.000.000,00 kn</p> <p>Izvori financiranja: ESI-ERDF, proračuni JLS, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine (izrada projektne dokumentacije)</p>

Strateški cilj 2:	Očuvanje prirodnog okruženja
Prioritet:	2.1. Održivo gospodarenje otpadom
Mjera:	2.1.5. Izgradnja i uređenje poslovne zgrade i dvorišta komunalnog poduzeća
Opis mjere:	Realizacijom ove mjere stvorit će se preduvjeti za kvalitetno gospodarenje otpadom, kao i provedbu aktivnosti i projekata svih dionika.
Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rješavanje imovinsko – pravnih odnosa ➤ Izrada projektne dokumentacije ➤ Rekonstrukcija i opremanje poslovne zgrade i dvorišta komunalnog poduzeća
Nositelji mjere:	Općina Promina, Eko Promina d.o.o
Rok za ostvarenje:	2025. godina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Riješeni imovinsko-pravni odnosi ➤ Izrađena projektna dokumentacija ➤ Rekonstruirana i opremljena te stavljena u funkciju poslovna zgrada i dvorište komunalnog poduzeća
Sredstva i izvori financiranja:	<p>4.000.000,00 kn</p> <p>Izvori financiranja: ESI - ERDF, Općina Promina</p>

Opis mjera za Cilj 2: Očuvanje prirodnog okruženja/Prioritet 2.2.: Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti

Strateški cilj 2:	Očuvanje prirodnog okruženja
-------------------	------------------------------

Prioritet:	2.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti
Mjera:	2.2.1. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije u domaćinstvima i ulaganja u energetske učinkovitost
Opis mjere:	Općina Promina zajedno s lokalnim udrugama organizirat će informiranje i edukaciju građana o obnovljivim izvorima energije i energetske učinkovitosti. Već za 2021. izradit će se Program sufinanciranja energetski učinkovitih stambenih prostora. Na taj način potaknut će se korištenje obnovljivih izvora energije, kao i povećanje energetske učinkovitosti privatnih stambenih objekata.
Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Educirati i informirati građane ➤ Izraditi program sufinanciranja projekata ➤ Provesti sufinanciranje korištenja obnovljivih izvora energije i povećanje energetske učinkovitosti privatnih stambenih objekata
Nositelji mjere:	Općina Promina i lokalne udruge
Rok za ostvarenje:	2027. godina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Informirano i educirano 200 domaćinstava ➤ Izrađen program sufinanciranja projekata ➤ Sufinancirano 140 projekata kojima se povećava energetska učinkovitost i korištenje obnovljivih izvora energije
Sredstva i izvori financiranja:	1.400.000,00 kn Izvori financiranja: Općina Promina, ESI – ESF, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost

Strateški cilj 2:	Očuvanje prirodnog okruženja
Prioritet:	2.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti
Mjera:	2.2.2. Zamjena postojećih rasvjetnih tijela energetski učinkovitim javnom rasvjetom i postavljanje nove rasvjete
Opis mjere:	Kroz ovu mjeru utjecat će se na smanjenje potrošnje energije što će se direktno odraziti i na povećanje energetske učinkovitosti. Na ovaj način smanjit će se i svjetlosno zagađenje okoliša što će doprinijeti održivom razvoju područja.

Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zamjena postojećih rasvjetnih tijela energetski učinkovitom rasvjetom ➤ Postavljanje novih energetski učinkovitih rasvjetnih tijela
Nositelji mjere:	Općina Promina
Rok za ostvarenje:	2027. godina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zamijenjeno min. 700 rasvjetnih tijela ➤ Postavljeno min. 100 rasvjetnih tijela ➤ Smanjeno svjetlosno onečišćenje
Sredstva i izvori financiranja:	1.000.000,00 kn Izvori financiranja: Općina Promina, ESI – ERDF, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost

Opis mjera za Cilj 2: Očuvanje prirodnog okruženja / Prioritet 2.3.: Očuvanje postojećih prirodnih i krajobraznih resursa

Strateški cilj 2:	Očuvanje prirodnog okruženja
Prioritet:	2.3. Očuvanje postojećih prirodnih i krajobraznih resursa
Mjera:	2.3.1. Očuvanje vodnih kapaciteta (gusterne, bunari, pojilišta i lokve)
Opis mjere:	Kroz sanaciju lokvi, bunara i gusterni uz očuvanje postojećih vodnih kapaciteta obogatit će se turistička ponuda prominskog kraja. Sanacija i rekonstrukcija lokvi, bunara i gusterni omogućava očuvanje pitke vode, poboljšava turističku ponudu, ali ima i kulturno-povijesnu vrijednost očuvanja tradicije ovih krajeva.
Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izrada projektne dokumentacije ➤ Sanacija i rekonstrukcija lokvi, bunara, gusterni, pojilišta
Nositelji mjere:	Općina Promina, Hrvatske vode
Rok za ostvarenje:	2027. godina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izrađena projektna dokumentacija ➤ Sanirano i rekonstruirano 14 lokaliteta (lokve, bunari, gusterne, pojilišta)

Sredstva i izvori financiranja:	700.000,00 kn Izvori financiranja: Općina Promina, ESI – EAFRD, Hrvatske vode
---------------------------------	--

Strateški cilj 2:	Očuvanje prirodnog okruženja
Prioritet:	2.3. Očuvanje postojećih prirodnih resursa
Mjera:	2.3.2. Zaštita krajobraza, suhozida, poljskih putova, „bunje“, „kućere“
Opis mjere:	Suhozidi, poljski putovi, „bunje“ i „kućere“ imaju veliki značaj za očuvanje kulturnog nasljeđa i tradicije, očuvanje bioraznolikosti kao staništa za različite biljke i životinje. Zbog odlaska stanovništva veliki broj lokaliteta zapušten je. Kroz ovu mjeru motivirat će se lokalno stanovništvo na obnovu zapuštenih i srušenih lokaliteta.
Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izrada projektne dokumentacije ➤ Obnova suhozida, poljskih putova, „bunja“ i „kućera“
Nositelji mjere:	Općina Promina, NP Krka
Rok za ostvarenje:	2027. godina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izrađena projektna dokumentacija ➤ Sanirano i rekonstruirano minimalno 20 lokaliteta (suhozid, poljski putovi, „bunje“ i „kućere“)
Sredstva i izvori financiranja:	1.000.000,00 kn Izvori financiranja: Općina Promina, ESI – EAFRD, NP Krka, ŠKŽ, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo turizma i sporta

Strateški cilj 2:	Očuvanje prirodnog okruženja
Prioritet:	2.3. Očuvanje postojećih prirodnih resursa
Mjera:	2.3.3. Sanacija i prenamjena eksploatiranih polja boksita
Opis mjere:	Jama Jukići-Đidare revitalizirat će se u turističko-edukativne sadržaje (muzej rudarstva), a ostale eksploatirane boksitne jame će se sanirati. Za realizaciju potrebno je izraditi projektnu dokumentaciju i riješiti imovinsko-pravne odnose. Jedan površinski iskop boksita planira se urediti kao geološki lokalitet za prikaz geološkog pojavljivanja boksita i

	prikaz paleoreljefa. Navedena investicija predviđena je i temeljem studije „Osnove gospodarenja mineralnim sirovinama na području općine Promina u Šibensko-kninskoj županiji“.
Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izrada projektne dokumentacije ➤ Sanacija, uređenje i stavljanje u funkciju eksploatiranih polja boksita kao turističke ponude
Nositelji mjere:	Općina Promina, NP Krka
Rok za ostvarenje:	2027. godina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izrađena projektna dokumentacija ➤ Sanirana, uređena i stavljena u funkciju dva lokaliteta
Sredstva i izvori financiranja:	15.000.000,00 kn Izvori financiranja: Općina Promina, ESI – EAFRD, NP Krka, ŠKŽ, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo turizma i sporta

Strateški cilj 3: Razvoj konkurentnog lokalnog gospodarstva

Broj malih i srednjih poduzetnika, zadruga te obrtnika na području Općine Promina nije velik. Vidljivo je povećanje broja OPG-ova u protekle četiri godine. Jedan od razloga jest starije i nedovoljno obrazovano stanovništvo. Razvoj poduzetništva, pogotovo malog i srednjeg, kao i podrška poduzetništvu predstavlja jedan od glavnih preduvjeta razvoja određenog područja, smanjenja nezaposlenosti te naseljavanja mladih i obrazovanih kadrova. Stoga Općina Promina velike napore ulaže u stvaranje poticajnoga poslovnog okruženja kroz stavljanje u funkciju gospodarskih zona te davanja različitih oblika potpore poduzetnicima (Prioritet 3.1.). Turizam uz poljoprivredu predstavlja osnovnu gospodarsku granu, stoga je Općina Promina donijela „Strateški plan razvoja turizma – studija Interpretacijski plan kulturne i prirodne baštine za područje Općina Promina“ kojim su definirani pravci razvoja turizma, a razvoj Općine Promina kao turistički prepoznatljive destinacije istaknut je kao prioritet ovoga strateškog dokumenta (Prioritet 3.2.). Prominski kraj ima tradiciju bavljenja poljoprivredom, pogotovo proizvodnjom janjetine, sira, pršuta i vina. Zbog velike površine zemljišta koje nije obrađivano stekli su se uvjeti i za ekološku proizvodnju. Stoga je razvoj i revitalizacija tradicionalne poljoprivrede i uzgoj stoke prepoznat kao sljedeći prioritet u okviru strateškog cilja 3.

Opis mjera za Cilj 3: Razvoj konkurentnog lokalnog gospodarstva/Prioritet 3.1.: Stvaranje poticajnoga poslovnog okruženja

Strateški cilj 3:	Razvoj konkurentnog lokalnog gospodarstva
Prioritet:	3.1. Stvaranje poticajnoga poslovnog okruženja
Mjera:	3.1.1. Proširenje i stavljanje u funkciju gospodarskih zona

Opis mjere:	U okviru ove mjere izgradit će se projektna dokumentacija po Urbanističkom planu uređenja zone Oklaj. Prostorno-planskim odredbama predviđen je prostor proizvodne namjene za smještaj fotonaponskih elektrana: Razvođsko plandište, Gaj (Čitluk, Mratovo) i Suknovci.
Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izrada projektne dokumentacije ➤ Izgradnja infrastrukture u Poduzetničkoj zoni Oklaj ➤ Prenamjena dijela gospodarske zone Suknovci iz I u IPS (10 ha)
Nositelji mjere:	Općina Promina
Rok za ostvarenje:	2027. godina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izrađena projektna dokumentacija ➤ Izgrađena infrastruktura u Poduzetničkoj zoni Oklaj ➤ Izvršena prenamjena dijela gospodarske zone Suknovci iz I u IPS (10 ha)
Sredstva i izvori financiranja:	10.000.000,00 kn Izvori financiranja: Općina Promina, ESI – ERDF, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

Strateški cilj 3:	Razvoj konkurentnog lokalnog gospodarstva
Prioritet:	3.1. Stvaranje poticajnog poslovnog okruženja
Mjera:	3.1.2. Potpora razvoju i realizaciji poduzetničkih ideja
Opis mjere:	Poticanje poduzetništva i samozapošljavanja bitan je preduvjet za ekonomski razvoj pojedinih područja, kao i smanjenje nezaposlenosti. S ciljem poslovnog uspjeha neophodno je pružiti podršku poduzetnicima početnicima. Slijedom toga osigurat će se podrška potencijalnim poduzetnicima u osmišljavanju vlastitih poduzetničkih ideja, ali i podrška u osiguranju besplatnog prostora u početnim mjesecima poslovanja, kao i sufinanciranje poduzetničkih projekata. Na taj način omogućit će se razvoj poduzetništva na području općine, što je uz postojeće resurse neophodno za gospodarski razvoj.

Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podrška izradi poslovnih planova i projekata ➤ Davanje na korištenje prostora poduzetnicima početnicima ➤ Osiguranje potpora za poduzetnike i poljoprivrednike
Nositelji mjere:	Općina Promina, lokalne udruge, JU RRA ŠKŽ
Rok za ostvarenje:	2027. godina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Osigurana podrška za minimalno 40 poduzetnika u izradi poslovnog plana, dokumentacije i pokretanja poduzetničkog pothvata ➤ Osigurano besplatno korištenje prostora za minimalno 20 poduzetnika ➤ Sufinancirano minimalno 20 poduzetničkih projekata
Sredstva i izvori financiranja:	<p>4.000.000,00 kn</p> <p>Izvori financiranja: Općina Promina, ESI – ESF, ERDF, HZZ, HAMAG BICRO, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja</p>

Opis mjera za Cilj 3: Razvoj konkurentnog lokalnog gospodarstva/Prioritet 3.2.: Razvoj Općine Promina kao turistički prepoznatljive destinacije*

Strateški cilj 3:	Razvoj konkurentnog lokalnog gospodarstva
Prioritet:	3.2. Razvoj Općine Promina kao turistički prepoznatljive destinacije
Mjera:	3.2.1. Izgradnja turističke infrastrukture
Opis mjere:	Razvijena turistička infrastruktura preduvjet je razvoju turizma kao jedne od ključnih gospodarskih grana razvoja Općine Promina. Iako Općina raspolaže značajnim resursima za razvoj turističke ponude, potrebno je i dalje razvijati infrastrukturu da bi pojedini dijelovi bili dostupniji turistima kako bi se na taj način doprinijelo razvoju turizma i u manjim naseljima.
Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uređenje tematskih cesta ➤ Uređenje šumskih i poljskih putova ➤ Uređenje šetnica
Nositelji mjere:	Općina Promina, NP Krka

Rok za ostvarenje:	2027. godina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uređeno 7 km tematskih cesta ➤ Uređeno 10 km šumskih i poljskih putova ➤ Uređeno 20 km šetnica
Sredstva i izvori financiranja:	4.000.000,00 kn Izvori financiranja: Općina Promina, ESI – ERDF, Ministarstvo turizma i sporta, Šibensko-kninska županija

Strateški cilj 3:	Razvoj konkurentnog lokalnog gospodarstva
Prioritet:	3.2. Razvoj Općine Promina kao turistički prepoznatljive destinacije
Mjera:	3.2.2. Promocija turističke ponude
Opis mjere:	Jedan od nedostataka u razvoju turističke ponude nedovoljna je promocija i neprepoznatljivost Promine kao turističke destinacije. Iako je u posljednje dvije godine zabilježeno povećanje broja noćenja na području Općine, potrebno je provesti snažnu kampanju kojom bi potencijalni posjetitelji bili informirani o prirodnom, kulturnom i povijesnom bogatstvu te gastronomiji ovoga kraja.
Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Osmišljavanje vizualnog identiteta Promine kao turističke destinacije ➤ Izrada promotivnog materijala radi promocije destinacije (tiskani i video materijal) ➤ Izrada mrežne stranice za promociju turističke ponude prominskog kraja
Nositelji mjere:	Općina Promina, NP Krka
Rok za ostvarenje:	2027. godina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Osmišljen vizualni identitet Promine kao turističke destinacije ➤ Izrađen i distribuiran promotivni materijal radi promocije destinacije (brošura/katalog, kratki film o Promini) ➤ Izrađena mrežna stranica za promociju turističke ponude prominskog kraja
Sredstva i izvori financiranja:	100.000,00 kn

	Izvori financiranja: Općina Promina, Ministarstvo turizma i sporta, Šibensko-kninska županija
Strateški cilj 3:	Razvoj konkurentnog lokalnog gospodarstva
Prioritet:	3.2. Razvoj Općine Promina kao turistički prepoznatljive destinacije
Mjera:	3.2.3. Stvaranje jedinstvenog digitalnog interpretacijskog sustava kulturne, povijesne i prirodne baštine u prostoru
Opis mjere:	Dionici koji su uključeni u turističke djelatnosti prepoznali su kao problem nedovoljnu informiranost posjetitelja i stanovništva o kulturnoj, povijesnoj i prirodnoj baštini Općine te time i nedovoljnu valorizaciju kulturnih, povijesnih i prirodnih dobara. Kroz ovu mjeru postavilo bi se min. 12 pametnih ploča u svrhu informiranja posjetitelja i lokalnog stanovništva o kulturnoj, povijesnoj i prirodnoj baštini Općine što bi doprinijelo njihovoj boljoj iskorištenosti kroz turističku ponudu.
Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izrada projektne dokumentacije i nabava opreme i programskih paketa ➤ Postavljanje pametnih ploča i instaliranje programa ➤ Izobrazba djelatnike Općine za korištenje programa i opreme ➤ Promocija aktivnosti
Nositelji mjere:	Općina Promina
Rok za ostvarenje:	2022. godina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izrađena projektna dokumentacija ➤ Postavljeno min. 12 pametnih ploča s instaliranim programom ➤ Educirani djelatnici Općine (min. 2) za korištenje programa i opreme ➤ Promovirana aktivnost projekta
Sredstva i izvori financiranja:	500.000,00 kn Izvori financiranja: Općina Promina, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost

*Općina Promina 2019. godine izradila je „Strateški plan razvoja turizma – studija Interpretacijski plan kulturne i prirodne baštine za područje Općine Promina“ kojim su definirani strateški ciljevi i projekti na području razvoja turizma. U ovoj strategiji nabrojat će se samo osnovne smjernice razvoja turizma u sljedećih sedam godina, a detaljni opis plana razvoja turizma je opisan u dokumentu dostupnom na linku: <https://www.promina.hr/turizam/strateski-plan-razvoja-turizma-studija-interpretacijski-plan-kulturne-i-prirodne-bastine-za-podrucje-opcine-promina>.

1.1. Opis mjera za Cilj 3: Razvoj konkurentnog lokalnog gospodarstva/Prioritet 3.3.: Razvoj i revitalizacija tradicionalne poljoprivrede i uzgoja stoke

Strateški cilj 3:	Razvoj konkurentnog lokalnog gospodarstva
Prioritet:	3.3. Razvoj i revitalizacija tradicionalne poljoprivrede i uzgoja stoke
Mjera:	3.3.1. Izgradnja radno-skladišnog prostora i vinskog laboratorija za poljoprivredne proizvođače
Opis mjere:	S ciljem pružanja podrške poljoprivrednicima i poticanja poljoprivredne proizvodnje na području Općine izgradit će se radno-skladišni prostor za poljoprivredne proizvođače, tj. inkubator za poljoprivrednike. U tu svrhu preuredit će se jedna od bivših područnih škola. U navedenom prostoru poljoprivrednici će imati razne vrste podrške: stručnu podršku, informiranje i edukaciju, osiguranje skladišnog prostora za vlastite proizvode i vinski laboratorij.
Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izgradnja radno-skladišnog prostora za poljoprivrednike i vinskog laboratorija – inkubatora za poljoprivrednike
Nositelji mjere:	Općina Promina
Rok za ostvarenje:	2027. godina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izgrađen radno-skladišni prostor za poljoprivrednike i vinski laboratorij – inkubator za poljoprivrednike na tri etaže s podrumom
Sredstva i izvori financiranja:	7.500.000,00 kn Izvori financiranja: Općina Promina, ESI – EAFRD, Šibensko-kninska županija

Strateški cilj 3:	Razvoj konkurentnog lokalnog gospodarstva
Prioritet:	3.3. Razvoj i revitalizacija tradicionalne poljoprivrede i uzgoja stoke
Mjera:	3.3.2. Provedba mjera poticaja OPG-ovima
Opis mjere:	Općina Promina svake godine donosi Program potpore u poljoprivredi kojim određuje kriterije i vrstu djelatnosti za dodjelu potpore poljoprivrednicima i njihovim projektima (npr. ulaganja u materijalnu ili nematerijalnu imovinu na poljoprivrednim gospodarstvima povezana s primarnom poljoprivrednom proizvodnjom). Navedene potpore uz natječaje u okviru EAFRD doprinose poticanju bavljenja poljoprivredom, kao i modernizaciji poljoprivredne proizvodnje.

Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izrada Programa potpore u poljoprivredi ➤ Dodjela potpore poljoprivrednicima sukladno Programu
Nositelji mjere:	Općina Promina
Rok za ostvarenje:	2027. godina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izgrađeni Programi potpore u poljoprivredi (7) ➤ Dodjela potpore poljoprivrednicima (za minimalno 280 projekata)
Sredstva i izvori financiranja:	2.100.000,00 kn Izvori financiranja: Općina Promina

Strateški cilj 4: Poboljšanje kvalitete života lokalnog stanovništva

Razvoj kulturnih i sportskih sadržaja za sve generacije (djecu, mlade, starije osobe) od izuzetne je važnosti za poboljšanje kvalitete života na nekom području. U tom smjeru Općina će i dalje ulagati u uređenje prostora na kojima bi građani mogli provoditi svoje slobodno vrijeme, kao i u razvoj zabavnih programa za sve generacije Prominaca. Kako je veći dio populacije starije životne dobi, uredit će se i prostorije poludnevnog boravka koji će biti namijenjen organiziranju slobodnih aktivnosti za starije. Ujedno će se organizirati izvaninstitucionalne usluge za stare i nemoćne. Veći dio ovih aktivnosti trebale bi kroz svoje projekte provoditi lokalne organizacije civilnog društva pa će Općina i dalje podržavati programe lokalnih udruga. Navedeno će se realizirati kroz dva prioriteta: razvoj društvene infrastrukture (Prioritet 4.1.) i Razvoj društvenih, kulturnih, sportskih i edukativnih sadržaja te izvaninstitucionalnih socijalnih usluga (Prioritet 4.2.).

Opis mjera za Cilj 4: Poboljšanje kvalitete života lokalnog stanovništva/Prioritet 4.1.: Razvoj društvene infrastrukture

Strateški cilj 4:	Poboljšanje kvalitete života lokalnog stanovništva
Prioritet:	4.1. Razvoj društvene infrastrukture
Mjera:	4.1.1. Uređenje javnog prostora i dječjih igrališta
Opis mjere:	S ciljem ostanka mlađe populacije, kao i poticanja dolaska mlađih obitelji s djecom, Općina Promina mora osigurati i kvalitetne sadržaje za njihov rast i odgoj. Trenutno se na području Općine nalazi jedno dječje igralište koje je u sklopu Dječjeg vrtića te je namijenjeno djeci predškolske dobi. U planu je uređenje trga s tržnicom i izgradnja dvaju igrališta za djecu koja će omogućiti inovativne zabavne i sportske sadržaje. Općina planira i dio građevinske zone staviti u namjenu za izgradnju i uređenje stambenih zona za mlade obitelji i starije osobe te izraditi projektno-plansku dokumentaciju.

Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Priprema i izrada projektne dokumentacije ➤ Rekonstrukcija, opremanje i stavljanje u funkciju trga i tržnice ➤ Izgradnja, opremanje i stavljanje u funkciju dječjih igrališta ➤ Izrada projektno-planske dokumentacije za uređenje stambenih zona za mlade obitelji i starije
Nositelji mjere:	Općina Promina, OŠ Antuna Mihanovića Petropoljskog, PŠ Oklaj
Rok za ostvarenje:	2027. godina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pripremljena i izrađena projektna dokumentacija ➤ Izgrađeni, opremljeni i stavljeni u funkciju trg i tržnica ➤ Izgrađena, opremljena i stavljena u funkciju dva dječja igrališta ➤ Dio građevinske zone stavljen u namjenu za izgradnju i uređenje stambenih zona za mlade obitelji i starije osobe te izrada projektno-planske dokumentacije
Sredstva i izvori financiranja:	4. 200.000,00 kn Izvori financiranja: Općina Promina, ESI – ERDF i EAFR, RTL pomaže djeci

Strateški cilj 4:	Poboljšanje kvalitete života lokalnog stanovništva
Prioritet:	4.1. Razvoj društvene infrastrukture
Mjera:	4.1.2. Uređenje poludnevnog boravka za starije osobe
Opis mjere:	Većina stanovništva Općine Promina starije je samačko stanovništvo, time i socijalno isključeno. Uređenjem poludnevnog boravka za starije osobe omogućit će se njihovo socijalno uključivanje. U ovom prostoru održavat će se radionice i edukacije za stariju populaciju, druženja, a osigurat će se i prijevoz korisnika iz udaljenih naselja. Ova aktivnost smanjit će i smještaj starijih osoba u domovima za starije te osigurati njihov dulji ostanak u kućama.
Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Priprema i izrada projektne dokumentacije ➤ Uređenje i opremanje poludnevnog boravka ➤ Osmišljavanje programa rada ➤ Nabava vozila i organiziranje prijevoza

Nositelji mjere:	Općina Promina i lokalne udruge
Rok za ostvarenje:	2025. godina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pripremljena i izrađena projektna dokumentacija ➤ Uređen i opremljen poludnevni boravak za starije osobe ➤ Osmišljen program rada poludnevnog boravka ➤ Nabavljeno kombi vozilo i organiziran prijevoz starijih osoba
Sredstva i izvori financiranja:	1.500.000,00 kn Izvori financiranja: Općina Promina, ESI – ESF, ERDF

Strateški cilj 4:	Poboljšanje kvalitete života lokalnog stanovništva
Prioritet:	4.1. Razvoj društvene infrastrukture
Mjera:	4.1.3. Unutarnje uređenje i opremanje Doma kulture u Oklaju
Opis mjere:	Unutarnjim uređenjem i opremanjem Doma kulture u Oklaju osigurao bi se prostor za prezentaciju različitih kulturnih sadržaja, ali i prostor za djelovanje lokalnih udruga kroz različite kreativne radionice. Time bi ovaj prostor postao mjesto promicanja i razvoja kulture i umjetnosti te obogatio kulturno-umjetničku ponudu Općine Promina.
Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izrada projektne dokumentacije ➤ Unutarnje uređenje Doma kulture u Oklaju ➤ Opremanje Doma kulture u Oklaju
Nositelji mjere:	Općina Promina
Rok za ostvarenje:	2025. godina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uređen, opremljen i stavljen u funkciju Dom kulture u Oklaju
Sredstva i izvori financiranja:	2.500.000,00 kn Izvori financiranja: Općina Promina, ESI – ESF, ERDF

Strateški cilj 4:	Poboljšanje kvalitete života lokalnog stanovništva
Prioritet:	4.1. Razvoj društvene infrastrukture
Mjera:	4.1.4. Uređenje hipodroma

Opis mjere:	Općina Promina u narednom razdoblju izvršit će pripreme radnje za uređenje postojećeg hipodroma čime će se obogatiti društveni i sportski život te turistička ponuda Promine.
Aktivnosti i projekti:	➤ Rješavanje imovinsko pravnih pitanja i izrada projektne dokumentacije.
Nositelji mjere:	Općina Promina
Rok za ostvarenje:	2025.
Pokazatelji:	➤ Riješeni imovinsko-pravni odnosi i izrađena projektna dokumentacija.
Sredstva i izvori financiranja:	100.000,00 kn Izvori financiranja: Općina Promina

Strateški cilj 4:	Poboljšanje kvalitete života lokalnog stanovništva
Prioritet:	4.1. Razvoj društvene infrastrukture
Mjera:	4.1.5. Izgradnja Lovačkog parka (lovačkog doma, streljane i ostalih pratećih objekata)
Opis mjere:	Izgradnjom Lovačkog parka doprinijet će se poboljšanju kvalitete života lokalnog stanovništva aktivnim korištenjem ovog prostora za okupljanja i druženja Lovačkog društva Promina.
Aktivnosti i projekti:	➤ Priprema projektne dokumentacije ➤ Izgradnja Lovačkog parka ➤ Opremanje Lovačkog parka
Nositelji mjere:	Općina Promina
Rok za ostvarenje:	2027.
Pokazatelji:	➤ Izgrađen, opremljen i stavljen u funkciju Lovački park
Sredstva i izvori financiranja:	4.000.000,00 Izvori financiranja: Općina Promina, ESI

Strateški cilj 4:	Poboljšanje kvalitete života lokalnog stanovništva
Prioritet:	4.1. Razvoj društvene infrastrukture
Mjera:	4.1.6. Postavljanje središnjeg Spomen-obilježja žrtvama Domovinskog rata
Opis mjere:	U čast žrtvama Domovinskog rata s područja Promine postaviti će se Spomen-obilježje u cilju očuvanja digniteta Domovinskog rata i žrtve hrvatskih branitelja, ali i civilnog stanovništva općine Promina.

Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Priprema projektne dokumentacije ➤ Postavljanje Spomen-obilježja
Nositelji mjere:	Općina Promina
Rok za ostvarenje:	2027.
Pokazatelji:	➤ Postavljeno Spomen-obilježje
Sredstva i izvori financiranja:	300.000,00 Izvori financiranja: Općina Promina, ESI

Opis mjera za Cilj 4: Poboljšanje kvalitete života lokalnog stanovništva/Prioritet 4.2.: Razvoj društvenih, kulturnih, sportskih i edukativnih sadržaja te izvaninstitucionalnih socijalnih usluga

Strateški cilj 4:	Poboljšanje kvalitete života lokalnog stanovništva
Prioritet:	4.2. Razvoj društvenih, kulturnih, sportskih i edukativnih sadržaja te izvaninstitucionalnih socijalnih usluga
Mjera:	4.2.1. Razvoj društvenih, kulturnih, sportskih i edukativnih sadržaja
Opis mjere:	Općina Promina na svom području uredila je i opremila dva društvena doma (Kulturni centar Mratovo i Društveni dom Lukar). Na ovaj način osiguran je prostor za organiziranje različitih kulturnih i edukativnih sadržaja. Ujedno, potrebno je organizirati i različita sportska događanja na uređenim igralištima. U ove aktivnosti potrebno je uključiti sve generacije Prominaca. Navedeno će doprinijeti socijalnom uključivanju i smanjenju depopulacije na ovim prostorima.
Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Osmišljavanje sadržaja iz područja kulture (književne večeri, koncerti, izložbe, kazališne predstave) ➤ Osmišljavanje sadržaja iz područja sporta (natjecanja) ➤ Organiziranje formalnih i neformalnih edukacija i promocija cjeloživotnog učenja
Nositelji mjere:	Općina Promina, lokalne udruge
Rok za ostvarenje:	2027. godina
Pokazatelji:	➤ Osmišljeni i provedeni sadržaji i programi iz područja kulture (književne večeri, koncerti, izložbe, kazališne predstave, postavljanje etnografske zbirke)

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Osmišljeni i provedeni sadržaji iz područja sporta (natjecanja) ➤ Organizirane formalne i neformalne edukacije i promovirano cjeloživotno učenje
Sredstva i izvori financiranja:	2.000.000,00 kn Izvori financiranja: Općina Promina, ESI - ESF

Strateški cilj 4:	Poboljšanje kvalitete života lokalnog stanovništva
Prioritet:	4.2. Razvoj društvenih, kulturnih, sportskih i edukativnih sadržaja te izvaninstitucionalnih socijalnih usluga
Mjera:	4.2.2. Razvoj izvaninstitucionalnih socijalnih usluga
Opis mjere:	Stanovništvo Promine većinom je starije životne dobi koje živi u samačkim domaćinstvima. Kao podrška procesu deinstitutionalizacije i što duljeg boravka starijih osoba u vlastitim kućama organizirat će se pomoć u kući, prijevoz starih i nemoćnih osoba te dostava toplih obroka u dogovoru s lokalnim Domom za starije i nemoćne u Oklaju. Na taj način poboljšat će se kvaliteta njihova života što će imati utjecaj i na njihovo zdravstveno stanje.
Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Provedba aktivnosti pomoći u kući ➤ Organiziranje prijevoza starih i nemoćnih ➤ Organiziranje dostave toplih obroka
Nositelji mjere:	Općina Promina, lokalne udruge
Rok za ostvarenje:	2027. godina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Provedene aktivnosti pomoći u kući (za minimalno 100 osoba) ➤ Organiziran prijevoz za stare i nemoćne (minimalno 100 osoba) ➤ Organizirana dostava toplih obroka (za minimalno 100 osoba)
Sredstva i izvori financiranja:	1.500.000,00 Izvori financiranja: Općina Promina, ESI - ESF

Strateški cilj 4:	Poboljšanje kvalitete života lokalnog stanovništva
-------------------	--

Prioritet:	4.2. Razvoj društvenih, kulturnih, sportskih i edukativnih sadržaja te izvaninstitucionalnih socijalnih usluga
Mjera:	4.2.3. Podrška organizacijama civilnoga društva
Opis mjere:	Općina Promina osigurala je prostor za rad udruga, a svake godine dodjeljuje i financijske potpore programima udruga. U partnerstvu s udrugama provodi i veliki broj projekata financiranih iz ESI. U sljedećem razdoblju Općina će nastaviti pružati podršku te organizirati i edukacije s ciljem jačanja kapaciteta lokalnih udruga za provedbu aktivnosti u zajednici.
Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Potpora programima lokalnih udruga ➤ Provedba projekata u partnerstvu s lokalnim udrugama ➤ Organiziranje aktivnosti jačanja kapaciteta lokalnih udruga za provedbu aktivnosti u zajednici
Nositelji mjere:	Općina Promina, lokalne udruge
Rok za ostvarenje:	2027. godina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podržani programi lokalnih udruga (minimalno 10 udruga godišnje) ➤ Provedeni projekti u partnerstvu s lokalnim udrugama (minimalno 1 godišnje) ➤ Organizirane aktivnosti jačanja kapaciteta lokalnih udruga za provedbu aktivnosti u zajednici (minimalno 2 godišnje)
Sredstva i izvori financiranja:	1.500.000,00 kn Izvori financiranja: Općina Promina, ESI - ESF

Horizontalne mjere

Horizontalna mjera 1:	Mjere demografskog razvoja i obnove
Opis mjere:	Općina Promina suočena je s problemom depopulacije, a povećanje broja stanovništva bitan je preduvjet za razvoj Općine, kao i za provedbu planiranih mjera i aktivnosti. U skladu s navedenim, Općina će u sljedećem razdoblju poduzimati mjere kojima će nastojati poboljšati demografsku strukturu stanovništva.
Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mjere kojima se nastoji povećati broj novorođene djece (izdvajanja za novorođenu djecu, izdvajanja dijela prihoda od fotonaponskih elektrana za obitelji s djecom, jednokratne potpore za učenike i studente,

	<p>potpore za sklapanje braka, sufinanciranja prijevoza učenika srednjih škola)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rješavanje stambenog pitanja za mlade obitelji (mjere subvencionirane prodaje zemljišta mladim obiteljima, ukidanje prireza od 5%, stavljanje dijela građevinske zone u funkciju stambene te izrada projektne dokumentacije za izgradnju sadržaja za mlade obitelji i starije građane, uređenje i cjelodnevni rad dječjeg vrtića) ➤ Stvaranje poticajnog okruženja za investitore, otvaranje radnih mjesta, poticanje samozapošljavanja
Nositelj mjere:	Općina Promina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Broj mjera za potporu obiteljima s više djece i potpore novorođenoj djeci ➤ Broj stambenih jedinica za mlade obitelji ➤ Broj zaposlenih i samozaposlenih u Općini Promina

Horizontalna mjera 2:	Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa i usklađivanje s dokumentima prostornog uređenja
Opis mjere:	Strateški plan mora biti usklađen s dokumentima prostornog uređenja. Ujedno moraju se provesti katastarske izmjere i riješiti imovinsko-pravni odnosi s ciljem provedbe mjera ovoga strateškog dokumenta.
Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Provođenje katastarskih izmjera i rješavanje imovinsko-pravnih odnosa ➤ Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Promina s ciljem usklađivanja sa Strateškim planom
Nositelj mjere:	Općina Promina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izvršene katastarske izmjere i rješavanja imovinsko-pravnih odnosa kao preduvjet provedbe mjera i aktivnosti ovoga strateškog dokumenta ➤ Izvršene izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Promina

Horizontalna mjera 3:	Digitalna transformacija u svim područjima
Opis mjere:	Jedan od ciljeva strategije razvoja Europske unije 2021. - 2027. jest <i>Pametnija Europa</i> koji između ostalog obuhvaća i digitalizaciju u svim područjima. Općina će u okviru svih aktivnosti maksimalno koristiti mogućnosti koje nudi digitalizacija, prije svega u aktivnostima upravljanja gradom, gospodarenja energijom, ali i u ostalim područjima.
Aktivnosti i projekti:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uvođenje pametne javne rasvjete ➤ Postavljanje digitalnih pametnih ploča ➤ Digitalizacija parkirališta – pametno parkiralište ➤ Digitalizacija ostalih područja
Nositelj mjere:	Općina Promina

Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Broj pametnih rasvjetnih tijela ➤ Broj postavljenih digitalnih pametnih ploča ➤ Broj pametnih parkirališta (2) ➤ Broj aktivnosti usmjerenih prema digitalizaciji
--------------	---

8. USKLAĐENOST STRATEGIJE SA STRATEŠKIM DOKUMENTIMA NA ŽUPANIJSKOJ, NACIONALNOJ I EUROPSKOJ RAZINI

Strategija razvoja Općine Promina 2021. – 2027. usklađena je s regionalnim i nacionalnim strateškim dokumentima razvoja te strateškim dokumentima na razini Europske unije.

Na Europskoj razini Strateški plan usklađen je s trenutno važećom **Europskom strategijom za pametan, uključiv i održiv rast (Europa 2020)** koja definira 5 glavnih ciljeva EU:

- 1) 75% populacije u dobi 20 - 64 godina trebalo bi biti zaposleno,
- 2) 3% BDP-a EU treba investirati u istraživanje i razvoj,
- 3) treba ispuniti klimatsko-energetske ciljeve „20/20/20“ (uključujući i povećanje do 30% smanjenja emisije ukoliko okolnosti dozvoljavaju),
- 4) postotak osoba koje rano napuste školovanje trebao bi biti ispod 10%, a najmanje 40% mlađe generacije trebalo bi završiti tercijarni stupanj obrazovanja,
- 5) 20 milijuna manje ljudi trebalo bi biti u opasnosti od siromaštva.

Strategija razvoja Općine Promina 2021. - 2027. doprinosi navedenim ciljevima, kao i tematskim ciljevima za razdoblje 2014. – 2020. Kroz **strateški cilj 1. Izgradnja i uređenje komunalne infrastrukture** doprinosi se ciljevima 3. i 5. Nova komunalna infrastruktura doprinijet će postizanju klimatsko-energetskih ciljeva, ali prvenstveno smanjenju siromaštva stanovnika Općine Promina, jer će se stvoriti preduvjeti za kvalitetan život lokalnih stanovnika. **Strateški cilj 2. Očuvanje prirodnog okruženja** doprinosi cilju 3. europske strategije. **Strateški cilj 2. Razvoj konkurentnog lokalnog gospodarstva** doprinosi ciljevima 1., 3. i 5. Gospodarske zone i postavljanje fotonaponskih elektrana omogućit će korištenje obnovljivih izvora energije, a poticanje razvoja lokalnog gospodarstva doprinijet će smanjenju nezaposlenosti te smanjenju siromaštva i socijalne isključenosti građana Promine. **Strateški cilj 4. Poboljšanje kvalitete života lokalnog stanovništva** doprinosi ciljevima 1., 2., 4. i 5. Naime, omogućavanje neformalnih i formalnih oblika edukacije i cjeloživotnog učenja poboljšat će obrazovnu strukturu lokalnog stanovništva, povećanje njihove konkurentnosti na tržištu rada pa i smanjenje nezaposlenosti. Pri izradi Strategije uzete su u obzir i smjernice razvoja Europske unije i ciljevi nove kohezijske politike 2021. - 2027. Strateški ciljevi Strategije razvoja Općine Promina 2021. - 2027. u skladu su sa ciljevima kohezijske politike 2021. – 2027., tj. s ciljevima 1. *Pametnija Europa* (Strateški cilj 3.), 2. *Zelenija Europa* (Strateški cilj 2.), 3. *Povezaniya Europa* (Strateški cilj 1.), 4. *Europa s istaknutijom socijalnom komponentom* (Strateški cilj 4.) i 5. *Europa bliža građanima* (kroz sve strateške ciljeve).

Na nacionalnoj razini strateški ciljevi doprinose sljedećim ciljevima i prioritetima operativnih programa: 1. OP konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. (Specifični cilj 2c1 *Povećanje korištenja IKT-a u komunikaciji između građana i javne uprave putem uspostave IKT koordinacijske strukture i softverskih rješenja*; Specifični cilj 3a1 *Bolji pristup financiranju za male i srednje poduzetnike*; Specifični cilj 3d1 *Poboljšan razvoj i rast malih i srednjih poduzetnika na domaćim i stranim tržištima*; Specifični cilj 3d2 *Poboljšana inovativnost malih i srednjih poduzetnika*; Specifični cilj 4b1 *Povećanje energetske*

učinkovitosti i korištenja OIE u proizvodnim industrijama; Specifični cilj 4b2 Povećanje energetske učinkovitosti i korištenja OIE u privatnom uslužnom sektoru (turizam i trgovina); Specifični cilj 4c1 Smanjenje potrošnje energije u zgradama javnog sektora; Specifični cilj 4c2 Smanjenje potrošnje energije u stambenim zgradama (u višestambenim zgradama i obiteljskim kućama); Specifični cilj 4c4 Povećanje učinkovitosti sustava javne rasvjete; Specifični cilj 6c1 Povećanje zapošljavanja i turističkih izdataka kroz unaprjeđenje kulturne baštine; Specifični cilj 6c2 Povećanje atraktivnosti, edukativnog kapaciteta i održivog upravljanja odredištima prirodne baštine; Specifični cilj 6i1 Smanjena količina otpada koji se odlaže na odlagališta; Specifični cilj 6ii1 Unaprjeđenje javnog vodoopskrbnog sustava sa svrhom osiguranja kvalitete i sigurnosti usluga opskrbe pitkom vodom; Specifični cilj 6ii2 Razvoj sustava prikupljanja i obrade otpadnih voda s ciljem doprinosa poboljšanju stanja voda; Specifični cilj 7b1 Poboljšanje cestovne sigurnosti u dijelovima s visokom razinom mješovitog prometa; Specifični cilj 9a3 Promicanje socijalne uključenosti i smanjenje nejednakosti kroz poboljšani pristup socijalnim uslugama te prelazak s institucionalne skrbi na skrb u zajednici putem poboljšane socijalne infrastrukture).

2. OP Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020. (Specifični cilj 8.i.1: Povećanje zapošljavanja nezaposlenih osoba, posebice dugotrajno nezaposlenih i osoba čije vještine ne odgovaraju potrebama tržišta rada; Specifični cilj 8.i.2: Povećanje održivog samozapošljavanja nezaposlenih osoba, posebice žena; Specifični cilj 9.iv.2: Poboljšanje pristupa visokokvalitetnim socijalnim uslugama, uključujući podršku procesu deinstitutionalizacije; Specifični cilj 10.iii.3: Poboljšanje obrazovnog sustava za odrasle i unaprjeđenje vještina i kompetencija odraslih polaznika; Specifični cilj 11.ii.1: Razvoj kapaciteta organizacija civilnog društva, osobito udruga i socijalnih partnera te jačanje civilnog i socijalnog dijaloga radi boljeg upravljanja).

3. OP ruralni razvoj (Mjera 4 Ulaganja u fizičku imovinu; Mjera 6 Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja; Mjera 7 Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima; Mjera 10 Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene; Mjera 11 Ekološki uzgoj).

U sljedećem programskom razdoblju 2021. – 2027. strateški ciljevi doprinose razvojnim smjerovima Republike Hrvatske (Konkurentna, poduzetna i inovativna Hrvatska, Zelena Hrvatska, Povezana Hrvatska, Uključiva Hrvatska, Hrvatska naprednih regija).

Pri izradi Strategije razvoja Općine Promina 2021. – 2027. uzeli smo u obzir i smjernice regionalnog razvoja definirane trenutno važećim strategijama: Razvojna strategija Šibensko-kninske županije, Strategija razvoja ljudskih potencijala Šibensko-kninske županije 2014. – 2020., Master plan turizma Šibensko-kninske županije za razdoblje do 2020., Akcijski plan energetske učinkovitosti Šibensko-kninske županije, Strateška studija utjecaja nacrta prijedloga Županijske razvojne strategije Šibensko-kninske županije za razdoblje do 2020. na okoliš, Program razvoja poduzetničkih zona u Šibensko-kninskoj županiji, Prostorni plan Šibensko-kninske županije.

a) Povezanost sa strateškim ciljevima Razvojne strategije Šibensko-kninske županije

Strateški cilj 3. **Razvoj konkurentnog lokalnog gospodarstva** doprinosi:

Cilju 1. *Konkurentno i polifunkcionalno gospodarstvo Razvojne strategije ŠKŽ*

Prioritet 1.1. Razvoj turističke ponude i selektivnih oblika turizma

Prioritet 1.3. Razvoj inovativnosti i istraživanja te podrška malom gospodarstvu i poduzetništvu

Prioritet 1.5. Razvoj primarnih djelatnosti.

Strateški cilj 2. **Očuvanje prirodnog okruženja** doprinosi:

Cilju 2. *Očuvana i valorizirana prirodna i kulturna baština bazirana na održivom upravljanju Razvojne strategije ŠKŽ*

Prioritet 2.1. Zaštita i očuvanje prirodne baštine i okoliša

Prioritet 2.2. Revitalizacija i valorizacija kulturne baštine uz razvijene kulturne sadržaje.

Strateški cilj 4. **Poboljšanje kvalitete života lokalnog stanovništva** doprinosi:

Cilju 3. *Razvijene i dostupne društvene usluge i sadržaji Razvojne strategije ŠKŽ*

Prioritet 3.1. Unaprjeđenje sadržaja i usluga za obitelji i djecu

Prioritet 3.3. Povećanje kvalitete socijalnih usluga i borba protiv socijalne isključenosti

Prioritet 3.4. Unaprjeđenje društvenih i javnih sadržaja.

Strateški cilj 1. **Izgradnja i uređenje komunalne infrastrukture** doprinosi:

Cilju 5. *Kvalitetna i modernizirana primarna infrastruktura kao preduvjet prostorno ujednačenog razvoja Razvojne strategije ŠKŽ*

Prioritet 5.1. Razvoj komunalne infrastrukture

Prioritet 5.2. Razvoj održive prostorne mobilnosti kroz unaprjeđenje prometne infrastrukture

Prioritet 5.4. Obnova i stavljanje u funkciju neiskorištenih prostornih resursa.

Strateški cilj 2. **Očuvanje prirodnog okruženja** doprinosi:

Cilju 6. *Energetska učinkovitost usmjerena na obnovljive izvore energije (OIE) Razvojne strategije ŠKŽ*

Prioritet 6.1. Intenziviranje valorizacije OIE

Prioritet 6.2. Povećanje energetske učinkovitosti i dostupnosti.

9. PROVEDBA STRATEGIJE

Općina Promina ima šestero zaposlenih (zamjenik načelnika, pročelnik, viši savjetnik za financijsko-računovodstvene poslove, savjetnik za pravne poslove, viša savjetnica za društvene djelatnosti i turizam te komunalni redar). Općina Promina odgovorna je za provedbu Strategije razvoja Općine Promina 2021. – 2027. u skladu sa Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske.

Strateški dokument, izmjene dokumenta te Akcijski plan usvaja Općinsko vijeće. Općina je obvezna osigurati sredstva za provedbu projekata planiranih ovom strategijom (vlastita sredstva, prijavljivanjem na različite natječaje iz europskih i strukturnih investicijskih fondova, natječaje pojedinih ministarstava i fondova Republike Hrvatske, kao i sredstva Županije).

S ciljem provedbe Strategije razvoja Općine, Općinsko vijeće osniva Koordinacijsko tijelo za provedbu Strategije razvoja od četiri člana koje je zaduženo za praćenje i vrednovanje provedbe Strategije, kao i za informiranje javnosti o Strategiji i njejoj provedbi. Ovo tijelo također predlaže izmjene i dopune Strategije, donošenje Akcijskog plana, upisuje razvojne projekte u registar projekata te izvješćuje o provedbi Strategije. Koordinacijsko tijelo između sebe bira koordinatora koji izvješćuje Općinsko vijeće o provedbi Strategije.

10. PRAĆENJE I VREDNOVANJE STRATEGIJE

Za praćenje i vrednovanje Strategije odgovorno je Koordinacijsko tijelo. Praćenje i vrednovanje Strategije provodit će se temeljem pokazatelja koji su definirani u tablici prioriteta i mjera. Koordinacijsko tijelo, odnosno koordinador, obvezan je jednom godišnje provesti vrednovanje ostvarenja ciljeva i prioriteta Strategije temeljem definiranih pokazatelja.

Vrednovanje će se provoditi temeljem sljedećih kriterija:

Relevantnost (jesu li problemi i potrebe korisnika dobro identificirani, je li logika intervencije relevantna za rješavanje problema);

Ekonomičnost (jesu li uložena sredstva proporcionalna ostvarenim rezultatima);

Učinkovit (jesu li planirane mjere dovele do prioriteta, prioriteti do ciljeva, a ciljevi doprinijeli viziji);

Utjecaj (u kojoj mjeri ostvareni planirani ciljevi i pokazatelji imaju utjecaj na razvoj Općine Promina);

Održivost (doprinos Strategije održivom razvoju Općine);

Usklađenost (usklađenost s regionalnim, nacionalnim i europskim strategijama).

11. PRILOZI

11. 1. Akcijski plan provedbe Strategije razvoja Općine Promina za 2021. godinu

Projekt	Aktivnosti projekta	Status dokumentacije	Planirani završetak projekta	Procjena potrebnih sredstava	Izvori financiranja	Pokazatelji
Sanacija nerazvrstane ceste NC 178 (Okraj - Podi)	Prijava na natječaje europskih strukturnih i investicijskih fondova	Kompletirana	Ovisno o objavi natječaja, 2023.	7.700.000,00	Europski strukturni i investicijski fondovi	Prijavljen projekt na natječaj
Sanacija nerazvrstane ceste Ljubotić	Prijava na natječaj MRRFEU	Kompletirana	2021.	500.000,00	MRRFEU, Općina Promina	Sanirana nerazvrstana cesta Ljubotić
Sanacija mreže nerazvrstanih cesta Ljubotić, Matase	Prijava na natječaj MRRFEU	Kompletirana	2021.	500.000,00	MRRFEU, Općina Promina	Sanirana mreža nerazvrstanih cesta Ljubotić, Matase
Sanacija mreže nerazvrstanih cesta Marasovine	Prijava na natječaj Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine	Kompletirana	2021.	300.000,00	MRRFEU, Općina Promina	Sanirana mreža nerazvrstanih cesta Marasovine

Izgradnja kružnog toka Osmanovac	Izrada izvedbenog projekta i početak gradnje	Izrađen glavni projekt	2021.	1.000.000,00	Županijska uprava za ceste	Izrađen izvedbeni projekt, sanirano križanje i uređen kružni tok
Izgradnja nogostupa u Razvođu	Aktivnosti projekta izgradnje i opremanja u tijeku (po odobrenim projektu)	Kompletirana	2021.	400.000,00	Županijska uprava za ceste	Izgrađen nogostup u Razvođu
Izgradnja i uređenje Dječjeg vrtića Suknovci	Aktivnosti projekta izgradnje i opremanja u tijeku (po odobrenim projektu)	Kompletirana	2021.	6.000.000,00	OP ruralni razvoj - EAFRD	Izgrađen, uređen i stavljen u funkciju Dječji vrtić
Uređenje javne zelene površine dijela glavnog trga u Oklaju	Aktivnosti uređenja u tijeku	Kompletirana	2021.	650.000,00	OP ruralni razvoj - EAFRD	Uređena javna zelena površina dijela glavnog trga
Odvodnja i zbrinjavanje fekalnih voda	Izrada studije	Dokumentacija ne postoji	2022.	85.000,00	Hrvatske vode, Općina Promina	Izrađena studija
Uređenje poduzetničke zone Oklaj	Izrada projektne dokumentacije	Izrađen Urbanistički plan uređenja	2021.	100.000,00	Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Općina Promina	Izrađena projektna dokumentacija
Izgradnja reciklažnog dvorišta za građevinski otpad	Izrada projektne dokumentacije	Trenutno ne postoji	2021.	100.000,00	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Općina Promina	Izrađena projektna dokumentacija
Postavljanje etnografske zbirke KD Mratovo	Izrada projekta uređenja interijera Postavljanje etnografske zbirke	Trenutno ne postoji	2021.	30.000,00	Općina Promina	Izrađen projekt unutarnjeg uređenja, postavljena

						etnografska zbirka
Arheološka istraživanja lokaliteta Grudine - Razvođe	Nastavak istraživačkih radova	Kompletirana	2021.	140.000,00	Ministarstvo kulture i medija, Općina Promina	Provedena arheološka istraživanja
Etno radionice	Organiziranje etno radionica	Nije potrebna	2021.	20.000,00	Općina Promina	Provedene etno radionice
Stvaranje jedinstvenog digitalnog interpretacijskog sustava kulturne, povijesne i prirodne baštine u prostoru	Postavljanje min. 12 pametnih ploča na području Općine	U izradi	2022.	500.000,00	Općina Promina, Fond za energetske učinkovitost i zaštitu okoliša	Postavljeno min. 12 pametnih ploča u svrhu informiranja posjetitelja i lokalnog stanovništva o kulturnoj, povijesnoj i prirodnoj baštini
Edukativne aktivnosti i cjeloživotno učenje (STEM radionice, ekologija i priroda upravljane, kulturno-povijesna baština, dobro upravljanje, radionice za nezaposlene)	Organiziranje radionica po odobrenim projektima	Postojeći projekti	2021.	500.000,00	Općina Promina i lokalne udruge	Organizirane edukativne aktivnosti u okviru odobrenih projekata
Izvaninstitucionalne socijalne usluge	Izrada projekta „ZAŽELI – faza 2“ Provedba aktivnosti pomoći u kući	Izrađen projekt	2021.	900.000,00	Općina Promina, ESF	Provedene usluge pomoći u kući kroz projekt ZAŽELI

Promocija turističke ponude	Izrada projekta Izrada mrežne stranice i promotivnih materijala Postavljanje digitalnih ploča	Priprema projekta i javne nabave	2021.	600.000,00	Ministarstvo turizma i sporta RH, Općina Promina, Europski strukturni i investicijski fondovi	Izrađena mrežna stranica, promotivni materijali te postavljene digitalne ploče
Kulturne manifestacije	Organiziranje događanja	Nije potrebna	2021.	200.000,00	Općina Promina i lokalne udruge	Organizirane i provedene manifestacije
Šetnica Sv. Mihovil - Varati - Čitluk	U tijeku aktivnosti uređenja	Kompletirana	2021.	400.000,00	Šibensko-kninska županija, Općina Promina	Uređena šetnica Sv. Mihovil - Varati - Čitluk
Šumski put Landekuše	Projekt prijavljen na natječaj	Kompletirana	2021.	800.000,00	OP ruralni razvoj – EAFRD	Uređen šumski put Landekuše
Poticaji za poljoprivrednike	Izrada programa financiranja i dodjela sredstava	Izrada programa u tijeku	2021.	350.000,00	Općina Promina	Dodijeljeno oko 40 potpora za poljoprivrednike

POPIS TABLICA

Tablica 1. Popis stanovništva po naseljima u 1991. – 2011. godini

Tablica 2. Prirodno kretanje stanovništva Općine Promina

Tablica 3. Prosječna gustoća stanovnika st./km²

Tablica 4. Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, 2011. godina

Tablica 5. Procjena broja stanovnika Općine Promina, 2011. – 2018.

Tablica 6. Migracija stanovnika 2009. – 2018.

Tablica 7. Obrazovna struktura stanovništva, 2011. godina

Tablica 8. Stanovništvo s obzirom na nacionalnu pripadnost, 2011. godine

Tablica 9. Stanovništvo prema vjeroispovijesti, 2011. godina

Tablica 10. Stanovništvo prema izvorima sredstava za život po spolu, popis stanovništva 2011.

Tablica 11. Vrijednost indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti 2013. – 2017.

Tablica 12. Zaposleni prema zanimanjima, starosti i spolu u Općini Promina, popis stanovništva 2011.

Tablica 12. Zaposleni u pravnim osobama općine Promina prema NKD-u 2007., stanje 31. ožujka 2018.

Tablica 13. Zaposlene žene u pravnim osobama općine Promina prema NKD-u 2007., stanje 31. ožujka 2018.

Tablica 14. Broj nezaposlenih po godinama, spolu i dobi

Tablica 15. Broj nezaposlenih po godinama, spolu i obrazovanju

Tablica 16. Broj nezaposlenih po godinama i trajanju nezaposlenosti

Tablica 17. Broj nezaposlenih po zanimanjima 2017. – 2020.

Tablica 18. Tvrtke po djelatnosti, broju zaposlenih i ukupnom prihodu 2019.

Tablica 19. Broj poljoprivrednih gospodarstava u Općini Promina po naseljima, 2019.

Tablica 20. Procjena potrošnje vode stanovništva

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1: Prirodno kretanje stanovništva u posljednjih deset godina

Grafikon 2. Migracija stanovništva 2009. – 2018.

Grafikon 3. Sredstva za Program socijalnih potreba iz proračuna Općine

Grafikon 4. Sredstva za Program socijalnih potreba iz proračuna Općine

Grafikon 5. Broj učenika od 2016. – 2020.

Grafikon 6. Broj PG-ova i površina ARKOD parcela (ha) u općini Promina

Grafikon 7. Površina korištenog poljoprivrednog i ostalog zemljišta po kategorijama na prominskom području